Jurnalele Doamnelor de la Curte

din Vechea Japonie

Annie Shepley Omori
&
Kochi Do

iJu
rnal

ele
Doa

mn
elor

de
la

Cur
te

din
Vechea

Japonie

Annie
Sheple
y

Omori
&

Kochi
Doi

Titlu original:
Diaries of Court
Ladies of Old
Japan Titlu:
Jurnalele
Doamnelor de la

Curte din
Vechea Japonie
Editor Dexon
Office, Bucureşti
Ediţie

completată şi
revizuită
© by Dexon
Office, 2016,
2020

Toate drepturile
pentru această
versiune aparţin
Dexon Office

Informaţii,
comenzi
ramburs
Email
dexonoffice@gmail.com

www.aldopress.ro
ISBN 978-973-701-504-4
Descrierea CIP a

Bibliotecii Naţionale a României
Jurnalele Doamnelor de la Curte

din Vechea Japonie / antologie realiz. de Annie Shepley Omori; trad.:

Maria-Andreea
Ştefănică. -
Bucureşti :
Dexon, 2016
ISBN 978-973-
701-504-4

I. Omori,
Annie Shepley
(antolog.)
II. Ştefănică,
Maria-Andreea
(trad.)

94(520

)INTRODUCERE DE AMY LOWELL

Japonezii au o metodă convenabilă de a-şi numi perioadele istorice după numele locurilor în care se afla stăpânirea în acele timpuri. Primele dintre aceste epoci, care au fost cu adevărat importante sunt Perioada Nara, care a început în 710 a.d.; tot ce a fost înainte de această eră poate fi clasificat ca arhaic. înainte de Perioada Nara, japonezii erau o rasă semi-nomadă. Fiecare succesor Mikado ajuns pe tron şi-a construit un nou palat şi a fondat o nouă capitală; au existat mai mult de şaizeci de capitale înainte de Perioada Nara. Asemenea schimbări nu ajutau la dezvoltarea literaturii şi a artelor şi abia când o guvernare permanentă a fost stabilită la Nara, acestea au început să înflorească. Acesta este abia locul în care putem să găsim începuturile literaturii japoneze, dar ca să înţelegem încântătoarele Jurnale ale Doamnelor de la Curte din Vechea Japonie, e necesar să cunoaştem un pic din lumea în care ele au trăit, să putem simţi atmosfera şi să le recunoaştem aluziile.

Ştim destul de multe despre Japonia de azi, dar Japonia cu care noi suntem familiarizaţi seamănă numai puţin cu aceea a Jurnalelor, între ele au existat secole de feudalism şi de „Ere întunecate”. Trebuie să trecem de aceasta şi să o luăm de la capăt. Cu toţii am auzit de „Cei patruzeci şi şapte de Ronini” şi de teatrul No cu şoguni, daimios şi samurai şi mulţi dintre noi trăim zilnic în comuniune cu tipăriturile japoneze. Ne dau un repaos de reflectare asupra faptului că cele mai vechi dintre aceste lucruri se află în timp la jumătatea distanţei dintre noi şi Doamnele Curţii. Shogun înseamnă „general” şi desigur că au existat mereu generali, dar puterea shogunilor şi feudalismul lor militar din care făceau parte daimios şi slujitorii lor samuraii, nu a început până la jumătatea secolului al doisprezecelea şi nu a ajuns la apogeu până la jumătatea secolului al paisprezecelea; Teatrul No a început cu anticul dans religios pantomimic, Kagura, dar

a devenit No abia atunci când au fost adăugate cuvinte în secolul paisprezece; iar tipărirea în blocuri de culoare a început în 1695, în timp ce faimoşi artişti precum Utamaro, Hokusai şi Hiroshige sunt toţi produsul secolelor optsprezece şi nouăsprezece. Pentru a le găsi pe Doamne înaintea erelor militare întunecate, trebuie să ne întoarcem mult în timp, chiar la secolul dinaintea lor pentru a putea câştiga o oarecare perspectivă asupra lor şi a timpului în care au trăit.

Literatura şi civilizaţia chineză au fost introduse în Japonia undeva între anii 270 şi 310 a.d., iar budismul a urmat în 552. Desigur, toate aceste astfel de date trebuiesc luate cu o oarecare marjă de eroare; Istoricii orientali nu sunt precişi în aceste privinţe. Influenţa chinezească şi budismul sunt doi factori enormi care trebuiesc luaţi în calcul pentru a înţelege Japonia şi considerând efectul pe care l-au avut, nu este un pic neobişnuit faptul că Japonia a reuşit întotdeauna să îşi păstreze caracterul nativ, (pg xiii) Cu siguranţă, shintoismul nu a fost niciodată înlocuit de budism, dar budismul s-a apropiat de temperamentul japonez, după cum arată Jurnalele. De fapt, abia în perioada Meiji (1867-1912) shintoismul a redevenit religie de stat. Cu introducerea civilizaţiei chineze a venit şi arta scrierii, deşi nu se ştie exact când, dar tipărirea de pe blocuri mişcătoare a venit din Korea în secolul opt. După cum era inevitabil în aceste circumstanţe, chineza a fost considerată limba educaţiei. Cărturarii japonezi scriau în chineză. Toate cărţile „serioase”: istorie, teologie, ştiinţă, lege, erau, bineînţeles, scrise în chineză. Dar, în 712, un volum numit „Consemnări ale chestiunilor antice” a fost creat în limba nativă. Este cea mai veche carte în japoneză.

Dacă învăţaţii scriau într-o limbă împrumutată, poeţii ştiau mai bine. Scriau în propria limbă, iar poezia din perioada Nara a fost păstrată pentru noi într-o antologie, numită „Manyoshu” sau „Colecţia celor o mie de frunze”. Aceasta a fost urmată la începutul secolului al zecelea de

Kokinshu (Poeme Antice şi Moderne), cărora, totuşi, editorul, Tsurayuki, s-a simţit obligat să le facă o prefaţă în chineză. Doamnele Jurnalelor erau foarte familiarizate cu aceste volume, propriile scrieri fiind pline de aluzii la poeme din aceste volume; Sei-Shonagon scriind la începutul secolului unspreceze, descrie educaţia unei tinere ca fiind compusă din scris, muzică şi cele douăzeci de volume (pg xiv) „Kokinshu". Astfel s-a descoperit că în timp ce domnii educaţi continuau să scrie în chineză, poezia, ficţiune, jurnalele şi eseurile non-metodice numite „Zui-hitsu" (Pe urmele Creionului) erau scrise în japoneză.

Acum poziţia femeilor în aceste timpuri era foarte diferită de cea din perioada feudală. Chinezii numeau Japonia „Ţara Regină", datorită ascendenţei de care femeile se bucurau aici. Erau educate, aveau dreptul la o parte din moştenire şi deţineau propriile case. Este un lucru extraordinar şi foarte important faptul că o mare parte din cea mai bună literatură a Japoniei a fost scrisă de femei. Trei dintre aceste remarcabile femei sunt autoarele Jurnalelor; a patra dintre ele, Sei-Shonagon, pe care tocmai am numit-o, le era contemporană.

în 794, capitala a fost mutată de la Nara la Kioto, care a primit numele de „Hejan-jo" sau „Oraşul Păcii", iar cu această mutare, a început o nouă perioadă, Hegan. A durat până în 1186, iar Doamnele noastre au trăit în mijlocul ei.

La această vreme, Japonia era deja civilizată; era chiar puţin prea civilizată, prea rafinată şi delicată. Măcar atât este adevărat în legătură cu toată viaţa din jurul curţii de la Kioto. Pentru istorici, perioada Heian reprezintă dezvoltarea şi căderea familiei Fujiwara. Această familie puternică a servit pe Mikado din timpuri străvechi în calitate de conducători ai preoţilor Shinto şi după jumătatea secolului şapte, au devenit miniştri şi prim-miniştri. Un clan imens, au absorbit treptat (pg xv) toate posturile civile din regat, în timp ce posturile militare erau ocupate de familiile Taira şi Minamoto. Ridicarea acestor două familii a dus la căderea familiei Fujiwara,

ceea ce a dus într-un final la stăpânirea Shogunilor şi la lungi secole de feudalism şi războaie civile. Dar în mijlocul perioadei Heian cei din familia Fujiwara erau peste tot. Majoritatea acelor doamne de la curte care erau autoare ale unor cărţi remarcabile erau fiice de guvernatori de provincii, însemnând că erau mai mult sau mai puţin din familia Fujiwara. La acea vreme poligamia înflorea în Japonia, iar familia a erescut la o mărime uriaşă. Pentru că cei din această familie ocupau toate posturile civile, majoritatea trăiau bine, însă s-au înmulţit într-atât, încât au depăşit numărul de posturi legitime existente şi alte posturi au fost create pentru a face faţă cererii. Curtea era plină de oameni de ambele sexe care aveau avere, mult timp liber şi nimic de făcut în afară de scris poezie, lucru pe care îl făceau foarte bine, şi de mers la diverse evenimente după cum impunea eticheta. Ceremoniile erau multe şi magnifice, iar scrisul de poezie a devenit, nu doar un joc, ci un adaos la orice eveniment. Japonezii, ca naţiune, sunt înzestraţi cu un gust rar şi deosebit, iar în perioada Heian gustul a fost cultivat la un nivel extraordinar. Murasaki Shikibu consemnează apogeul uimitor la care s-a ajuns, într-un pasaj din jurnalul ei. Vorbind despre doamnele Mikado la o festivitate de la curte, spune despre rochia uneia dintre ele: „Una dintre ele avea un mic defect în combinaţia de culori de la deschizătura închieieturii. Când a mers în faţa roialităţii prezente (p. Xvi) pentru a lua ceva, nobilii şi oficialii de rang înalt au observat defectul. Mai apoi, doamna Saisho a regretat profund. Nu a fost chiar atât de rău; doar o culoare era puţin prea deschisă.”

Acel pasaj nu are nevoie de niciun comentariu; este revelator. O parafrază a întregii ere.

Kioto era un oraş mic, lung de aproximativ şaptesprezece mii de picioare sau trei mile şi trei sferturi, lat de cincisprezece mii de picioare sau aproximativ trei mile şi este îndoielnic dacă spaţiul din interiorul zidurilor oraşului a fost vreodată acoperit în întregime de case. Palatul a fost construit în aşa-numitul stil Azumaya, o

formă de arhitectură pe care o urmau şi casele nobililor. Acoperişul, sau mai degrabă acoperişurile, pentru că erau multe clădiri, era acoperit cu scoarţă, şi, în interior, împărţirea pe camere erau făcute de diferite tipuri de paravane mobile. La vremea Jurnalelor, conducătorul Mikado, Ichijo, avea două soţii: Sadako, prima regină, era fiica fostului prim ministru, Michitaka, o Fujiwara, bineînţeles; cealaltă, Akiko, fiica lui Michinaga, primul ministru din acea perioadă şi unul din fraţii mai tineri ai lui Michitaka, era a doua regină sau Chugu. Aceste regine ocupau fiecare o casă separată în palat. Kokiden era numele casei Reginei Sadako; Fujitsubu era casa Reginei Akiko. Rivalitatea dintre cele două doamne era, bineînţeles, foarte mare şi se extindea în anturajul lor. Fiecare dintre ele se străduia să se înconjoare cu doamne care nu erau doar frumoase, ci şi educate. Celebritatea de la curtea Reginei Sadako era Sei-Shonagon, autoarea (p. xvii) unei cărţi remarcabile, *Makura no Soshi* sau *Schiţe pe pernă,* în timp ce Murasaki Shikibu deţinea aceeaşi înaltă poziţie la curtea reginei Akiko.

Trebuie să ne imaginăm o curte bazată pe modelul chinezesc, dar nu chiar atât de elaborat. Un nemaipomenit ansamblu de persoane adunate în jurul unui centru restrâns dar foarte luminos. De aici, înalţii oficiali plecau să devină guvernatori ai unor provincii îndepărtate, iar cei inferiori îi urmau pentru posturi minore, însă în ciuda distincţiei unor asemenea poziţii, distanţa şi înconvenienţele călătoriei transformau plecarea într-un fel de exil încununat cu lauri. Aceşti domni părăseau Kioto cu regret şi se întorceau cu satisfacţie. Dar plecarea şi anii locuiţi în altă parte, erau unul dintre lucrurile obişnuite din viaţa socială. Deşi, erai un Fujiwara, adeseori trebuia să aştepţi şi să complotezi pentru un post, iar Jurnalele fac mai multe referiri la astfel de aşteptări şi dezamăgiri crunte când postul nu se ridica la înălţimea aşteptărilor.Aceşti funcţionari călătoreau cu un tren mare de soldaţi şi servitori, dar, cu toată bunăvoinţa din lume, cei din urmă nu puteau face

călătoria să fie decât anostă şi incomodă. Totuşi exista o consolare, tocmai datorită gustului despre care vă vorbeam. Peisajul era adeseori frumos şi călătorul, fie că era însuşi guvernatorul sau fiica acestuia, îl observa şi se bucura de el. *Jurnalul Sarashina* este plin de aprecieri la adresa naturii. Ni se povesteşte despre „o frumoasă plajă cu valuri lungi albe", de un torent ale cărui ape erau „albe de parcă ar fi fost îngroşate cu fainã de orez". Trebuie numai să ne gândim (p xviii) la tipăriturile cu care suntem familiari pentru a fi convinşi de acurateţea acestei imagini: „Valurile din larg erau foarte înalte şi le puteam vedea printre pinii care creşteau împrăştiaţi pe punctul nisipos care se întindea între noi şi mare. Păreau că bat peste vârfurile crengilor de pini şi străluceau ca nişte giuvaere. Autoarea jurnalului continuă să remarce că „era o privelişte interesantă", ceea ce putem crede cu uşurinţă, având în vedere că ne face să dorim să o vedem.

Aceste călătorii erau făcute în general pe cai, însă existau şi alte metode de avansare, care, totuşi, nu erau întotdeauna fezabile pe distanţe lungi. Nobilii foloseau diverse tipuri de căleşti trase de un taur şi erau şi lectici purtate de oameni.

Nu doar oficialii făceau aceste călătorii, ci toată lumea mergea la temple şi altare pentru binele sufletelor lor. Există dorinţe religioase în toate Jurnalele şi mulţi Mikado şi domni deveneau preoţi, printre care şi Michinaga. Recitarea şi incantaţiile Sutra erau făcute fără întrerupere la Curte. Ne putem face o idee despre puterea aproape fanatică pe care budismul o avea asupra minţilor educate din faptul că familia Fujiwara a construit temple precum Gokurakuji, Hosohoji, Hokoin, Jomyoji, Muryoju-în, etc. Este consemnat că Mikado Shirakawa, într-o vreme ulterioară Jurnalelor, a făcut pelerinaje de patru ori la Kumano şi în timpul vizitelor lui acolo „s-a închinat la 5470 de Buddha pictaţi, 127 de Buddha sculptaţi înalţi de şaisprezece picioare, 3150 de Buddha în mărime naturală, 2930 de Buddha sculptaţi mai mici de trei picioare, 21 de pagode, 446,630 de pagode în miniatură." Un om cu

adevărat ocupat, însă consemnarea nu menţionează şi ce s-a întâmplat cu afacerile statului în acest timp. Faptul că, această veneraţie nu se făcea doar prin rugăciune, poate fi văzut de orice cititor al Jurnalului Sarashina; este evident şi faptul că veneraţia era amestecată cu superstiţii şi o credinţă profundă în vise. Dar să ne amintim, pentru moment, perioada. Va plasa minunăţia acestei vechi şi atente civilizaţii ca nimic altceva.

Desigur, Grecia şi Roma au existat, dar au murit, sau cel puţin măreţia lor a trecut fără să lase urme. în timp ce aceste doamne japoneze scriau, Europa se afla în plină noapte a erei întunecate. Germania punea bazele Sfântului Imperiu Roman al Naţiunii Germane, bineînţeles cu un pumn de fier; civilizaţia maură se află la apogeu în Spania; Robert Capet era regele unei Franţe sărace şi năpăstuite de foame, Ethelred cel Şovăielnic domnea în Anglia şi făcea tot ce îi stătea în putinţă să îi ţină departe pe danezi prin biruri şi masacre. Mai târziu, când Jurnalul Sarashina a fost scris, Regele Canute stătea pe tron şi dădea ordine către mare. Foarte ciudată lume! Atât de îndepărtată de cea a Jurnalelor. Şi când te gândeşti că şi cinci sute de ani mai târziu Columb trimitea scrisori în Cuba, adresate împăratului Japoniei!

Aceste Jurnale ne arată o lume incredibil de asemănătoare cu a noastră, dar foarte diferită în unele aspecte importante. Nobilii şi femeile de la curtea lui Mikado Ichijo erau poeţi şi scriitori de geniu, gustul lor ca întreg nefiind întrecut de nici un popor niciodată, însă cunoştinţele ştiinţifice erau extrem de elementare. Bolile şi conflagraţiile erau frecvente. într-o perioadă de cincizeci şi unu de ani, Palatul Regal a ars până la temelii de unsprezece ori. în aceeaşi perioadă, au fost patru mari molime, o secetă teribilă şi un cutremur. Hoţii hăr- ţuiau multe părţi ale ţării şi erau un pericol constant pentru călători şi pelerini. Naşterea era un lucru foarte periculos. Imaginea naşterii unui copil al Reginei Akiko, cu care începe jurnalul lui Murasaki Shikibu, ne arată toată groaza evenimentului. De la o pagină la alta împărtăşim

suspansul scriitoarei şi datorită cunoştinţelor noastre avansate, suntem surprinşi să o vedem pe regină însănătoşindu-se.

Dar, până la urmă, bolile şi incendiile reprezintă rar mai mult decât simple episoade într-o viaţă normală, trăită în condiţii sănătoase şi acestea sunt importante doar pentru că Jurnalele reflectă viaţa adevărată acestor trei doamne. Lumea pe care o portretizează este în mare parte la fel de avansată ca a noastră, poate uneori chiar mai avansată. Orezul era felul principal de mâncare, şi deşi sentimentul budist permitea arareori oamenilor să mănânce carnea animalelor, aveau peşte din abundenţă, care era consumat fiert, la cuptor, crud şi murat şi o cantitate de fructe şi nuci. Nu exista zahăr, dar prăjiturile erau făcute din fructe şi nuci şi găseai mereu vin din orez sau saké. Nobilimea se îmbrăca de obicei în mătase. Purtau multe straturi de veşminte colorate, (p xxi) şi erau încântaţi de armonia produsă de combinaţiile de culori mătase peste mătase sau de o căptuşeală aprinsă potolită de tonul unei robe exterioare. Toate doamnele îşi pictau faţa şi toată toaleta era suficientă pentru a ridica momentul la rang de artă. Multe dintre aceste superbe rochii sunt descrise de Murasaki Shikibu, de exemplu: „Forma frumoasă a părului lor, prins cu panglici era ca aceea a frumoaselor din imaginile chinezeşti. Doamna Saemon ţinea sabia regelui. Purta un karaginu verde-albăstrui fără model şi o trenă transparentă cu panglici plutitoare şi o curea din „fir plutitor” de brocart vopsit în roşu mat. Roba exterioară era decorată cu cinci falduri şi avea culoarea crizantemelor. Mătasea lucioasă era purpurie; ţinuta şi mişcarea ei, atunci când am reuşit să o vedem, arăta ca o floare şi era demnă. Doamna Ben-no-Naishi ducea cutia cu sigiliile Regelui. Uchigi-ul ei era de culoarea strugurilor. E o persoană mică şi zâmbitoare şi părea timidă şi mi-a părut rău pentru ea... Panglicile din părul ei erau verzi-albăstrii. înfăţişarea ei aducea cu anticele fecioare din vis coborâte din rai.” Puţin mai târziu ne spune că „materialele bătute erau precum amestecul

de frunze de arţar în culori mai închise şi mai deschise de toamnă"; şi, descriind în detaliu festivitatea la care aceste doamne şi-au făcut apariţia, spune că „doar forma potrivită a trupului putea purta haine roz-crevete." Unui iubitor de culori, aceste pasaje îi trezesc nostalgia pentru luminoasa şi sofisticata Curte unde se pot găsi astfel de lucruri.

Şi peste tot, peste tot, e poezie. Un (p xxii) domn îi dăruieşte unei doamne un poem pe capătul evantaiului său, iar ea trebuie să îi răspundă asemenea în acelaşi moment. Poemele au un rol foarte important în ritualul de logodnă. O fată care provenea dintr-o familie bună nu se lăsa niciodată văzută de bărbaţi (un obicei care pare să fi admis multe excepţii). Un bărbat scrie o scrisoare de dragoste-poem către doamna pe care şi-o alege, iar ea trebuie să îi răspundă amiabil, chiar dacă (bărbatul) nu o interesează. Dacă, totuşi, ea era interesată, atunci el o vizita în secret noaptea şi pleca înainte de răsărit. Apoi, îi scria din nou, după care ea organiza un banchet la care îl prezenta familiei ei. După aceasta, el o putea vizita deschis, deşi ea rămânea în continuare, pentru un timp, în casa tatălui ei. Acest obicei de scriere a scrisorilor de dragoste şi de vizitare este descris în Jurnalul lui Izumi Shikibu. Desigur că poemele erau scurte, şi aici, pentru a le înţelege pe cele din text, e bine să ne gândim puţin la ce conţine poezia japoneză

.Japoneza este o limbă silabică, însă nu are accente. De asemenea, fiecare silabă se termină cu o vocală, consecinţa fiind că există doar cinci rime în toată limba. Pentru că folosirea unei scheme atât de restrânse de rime ar fi extrem de monotonă, japonezii au venit cu ideea de a număra silabele. Versul nostru metric măsoară de asemenea silabele, însă noi le combinăm în diferite tipuri de

picioare metrice în funcţie de accent. Fără accente, acest lucru nu era posibil, aşa că poetul japonez le limitează numărul şi le foloseşte într-un tipar de versuri alternante. Prozodia este bazată pe numerele cinci şi şapte, un vers (p xxiii) de cinci silabe alternând cu unul de şapte silabe şi cu, în unele forme, două de şapte silabe la sfârşitul unei părţi, asemănător cupletului[1] nostru. Forma preferată, numită „tanka" este cea de treizeci şi una de silabe distribuite aşa: cinci, şapte, cinci, şapte, şapte. Există şi o formă mai lungă, „naga-uta", dar nu a fost niciodată preferată. Poemele din Jurnale sunt toate tanka în original. Se poate observa că într-un mediu atât de limitat nu se pot spune multe, însă se pot sugera multe şi chiar arta sugestiei este cea în care japonezii excelează. „Hokku" este o variantă chiar mai scurtă. în el, se renunţă la emistihul de final din tanka şi chiar în emistih este scos la iveală sensul poemului, aşa că un hokku este pură esenţă, fărâmă de idee care se lasă conturată de ascultător. Dar hokku a fost inventat abia în secolul al cincisprezecelea; până atunci, tanka, în ciuda încercărilor de a aduce varietate adăugând mai multe versuri, schimbând ordinea versurilor, folosind tiparul de combinaţii într-o serie de strofe, etc., a fost domnitorul suprem şi este încă cea mai importantă formă clasică pentru întreaga poezie japoneză.

Aruncând o privire asupra „decorului" Jurnalelor, trebuie să observăm, pentru o clipă cele trei doamne remarcabile care se află în prim-plan.

Murasaki Shikibu era fiica lui Fujiwara Tametoki, un urmaş al unei mici ramuri dintr-o familie faimoasă. A fost născută în 978. Murasaki nu era numele său real, care era de fapt To Shikibu (Shikibu este un titlu) derivat de la numele tatălui ei. Există două legende cu privire la motivul pentru care a primit numele Murasaki (p xxiv).

---

1 **Cupletul englezesc este o strofa formată din două versuri care rimează. în limba română, cupletul este o poezie satirică alcătuită din mai multe strofe şi un refren, (n. tr.)**

Una spune că i s-a dat acest nume ca o aluzie jucăuşa la eroina din „Genji Monogatari” care se numea Murasaki. Cealaltă legendă este mai interesantă. Se pare că mama ei a fost una dintre bonele lui Mikado Ichijo, care o plăcea atât de mult încât i-a dat acest nume fiicei sale, cu referire la un poem cunoscut:

„Când iarba mov (Murasaki) este în plină culoare,
Cu greu se pot observa celelalte flori de pe câmp?

De la iarba Murasaki, cuvântul a ajuns să însemne o culoare ce include toate nuanţele de mov, violet şi lavandă. în 996 aproximativ, şi-a însoţit tatăl în provincia Echizen, a cărei guvernator a devenit. Un an mai târziu, ea s-a întors la Kioto, şi, într-un an s-a căsătorit cu un alt Fujiwara, Nobutaka. Mariajul pare să fi fost unul fericit, judecând după mâhnirea pe care şi-o exprimă în Jurnalul ei pentru moartea soţului, care a avut loc în 1001, un an în care Japonia a avut mult de suferit din cauza unei epidemii. în anul 1000 a născut o fiică. De la moartea soţului ei şi până în 1005, se pare că a locuit la ţară, dar în acest an s-a alăturat curţii ca una din doamnele Reginei Akiko; înainte de asta, totuşi (şi din nou trebuie să insist că aceste date sunt departe de a fi precise), a devenit faimoasă, nu doar pentru perioada în care a trăit, ci pentru întreaga istorie, scriind primul roman realist al Japoniei. Această carte este *Genji Monogatari* sau *Povestea lui Genji.*

Până acum, autorii japonezi s-au limitat la (p xxv) poveşti nu foarte lungi şi care se bazau pe un element fantastic sau miraculos. Genji Monogatari a venit cu o totul altă direcţie. Descria viaţa reală din Kioto din perspectiva unui domn. Avea la bază faptul că oamenilor le place să citească despre ei, dar acest lucru, ce poate acum pare comun, era o inovaţie îndrăzneaţă pe vremea când Murasaki Shikibu a încercat-o; era, de fapt, sclipirea unei minţi de geniu. Cartea urmăreşte viaţa prinţului Genji de la naşterea sa până la moarte la vârsta de cincizeci şi unu de ani, iar ultimele cărţi ale seriei urmăresc cariera unuia dintre fiii lui. Este o lucrare

imensă care cuprinde nu mai puţin de cincizeci şi patru de cărţi şi peste patru mii de pagini - numai arborele genealogic al personajelor ocupa optzeci de pagini - dar nici un cititor al Jurnalului nu are nevoie să fie convins că „Genji” este doar o lectură vioaie şi captivantă, ci şi foarte puternică. Doamna era perspicace şi dacă era de asemenea şi bună şi foarte atrăgătoare, atunci cu siguranţă vedea cu un ochi intransigent. Talentul său critic este mereu treaz şi observă minuţios toate detaliile din tot ce vede, notând fără greş fiecare lucru bun sau rău în legătură cu el. Urmăreşte apropierea lui Mikado şi atinge subiectul astfel încât să putem vedea cu exactitate nuanţele: „Când lectica regală s-a apropiat, cei care o purtau, deşi erau oameni de rang înalt, şi-au plecat capetele cu umilinţă absolută în timp ce urcau treptele. Chiar şi în societatea înaltă există grade de curtoazie, dar aceşti oameni erau prea umili.”

Nimeni cu un astfel de talent n-ar putea da greş la a fi singur, iar Murasaki Shikibu pare foarte singură, dar nu e revolta pasională a lui Izumi Shikibu, sau constanta melancolie a autoarei jurnalului Sarashina; ci mai degrabă este deziluzia cuiva care a văzut multe în lume şi ştie de cât de puţină companie poate avea parte: „Este inutil să stai de vorbă cu cei care nu te înţeleg sau cu care este greu să vorbeşti, cei care critică dintr-un sentiment de superioritate. în mod special persoanele cu o singură latură pun probleme. Puţini sunt cunoscători ai mai multor arte şi majoritatea se agaţă doar de propria opinie îngustă.”

Am arătat deja gustul fin al lui Murasaki Shikibu pentru rochii, dar de fapt, are un gust fin pentru toate. Când spune „Grădina (într-o noapte luminată de lună) era admirabilă”, trebuie să fi fost cu adevărat de o perfecţiune extraordinară

.Jurnalul demonstrează simţul ei dramatic, aşa cum ar face-o şi „Genji” dacă şi-ar putea găsi un traducător atât de înţelegător. Nu e de mirare, deci, că a devenit imediat

popular. Există o legendă drăguţă despre cum a scris cartea la Templul Ishiyama de la capătul sudic al lacului Biwa. Povestea câştiga verosimilitate în ochii vizitatorilor pentru că acestora le este arătată camera din templu în care ea a scris şi tableta de cerneală pe care a folosit-o, dar, în fine! Nu e adevărat. Nu ştim unde a scris, nici măcar când exact. „Genji" se presupune că ar fi fost început în 1002 şi majoritatea comentatorilor cred că ar fi fost terminat în 1004. Faptul că în următorul an ar fi fost chemată la Curte, pare extrem de natural. Regina Akiko (p xxvii) probabil că se considera foarte norocoasă să aibă printre doamnele ei o persoană atât de faimoasă.

Jurnalul povesteşte restul, Jurnalul care a fost început în 1007. Nu ştim mai multe despre Murasaki Shikibu în afara faptului că numele ei nu a fost vreodată întinat de vreun scandal.

Unul dintre cele mai ciudate şi interesante lucruri despre Jurnale este faptul că autoarele acestora erau tipuri foarte diferite de oameni. Izumi Shikibu nici că se putea să fie mai diferită de Murasaki Shikibu. La fel de diferite precum cea mai cunoscută poetă a vremii ei poate fi de cea mai cunoscută romancieră, deoarece Izumi Shikibu este cea mai mare femeie poet pe care Japonia a avut-o. Autoarea a şapte volume de poezii, acest Jurnal este singura sa scriere în proză cunoscută. Reprezintă o relatare intimă a unei aventuri de dragoste care pare să fi fost mai mult decât obişnuită pasională şi patetică. Pasională, provocatoare, fermecătoare, este evident că Izumi Shikibu nu ar fi putut fi niciodată observatorul discriminant, criticul manierelor aşa cum devenise Murasaki Shikibu. Viaţa era neputincioasă în a înmuia o personalitate atât de vie; dar nu putea nici să o subjuge. Nu ne dă nici un semn de resemnare. A trăit intens, după cum arată Jurnalul său; întotdeauna a făcut asta fără îndoială. O vedem ca fiind de neîmblânzit, un geniu obligat să îşi urmeze înclinaţiile. Dificil în a avea de-a face cu ea, poate, ca vinul tare, însă superb stimulantă.

Izumi Shikibu s-a născut în 974. Era cea mai mare dintre fiicele lui Oe Masamune, un alt guvernator al Echizenului. în 995, s-a căsătorit cu Tachibana Michisada, guvernatorul din Izumi, de unde îi vine şi numele. A divorţat de acest domn (p xxviii) dar nu ştim exact când şi acesta a murit la scurt timp, probabil în timpul marii molime care a făcut atâta prăpăd în Japonia şi în care a murit şi soţul lui Murasaki Shikibu. Fiica ei, care a păşit pe urmele ei ca poet, s-a născut în 997. Dar Izumi Shikibu era prea fascinantă şi nerăbdătoare să îşi hrănească dezamăgirea într-o izolată singurătate. A devenit amanta prinţului Tametaka, care de asemenea a murit în 1002. La scurt timp după acest eveniment începe Jurnalul. Noul său iubit era prinţul Atsumichi, iar Jurnalul pare să fi fost scris cu unicul scop de a-i linişti gândurile şi de a nota poeme pe care le schimbau între ei şi pe care Izumi Shikibu le considera în mod evident ca pe însăşi esenţa sufletelor lor.

La început, relaţia era ţinută în secret, dar întâlnirile clandestine nu îi satisfăceau pe îndrăgostiţi, şi până la urmă, prinţul a convins-o să se mute în Palatul de Sud ca una dintre doamnele lui. Având în vedere obiceiurile de atunci, este puţin ciudat ca acest lucru să fi declanşat proteste, dar aşa s-a întâmplat. Prinţesa s-a simţit profund jignită de faptele prinţului şi a părăsit Palatul pentru o vizită lungă la rudele sale. Protestele au devenit atât de violente la Curte încât, în 1004, Izumi Shikibu a părăsit Palatul şi s-a distanţat complet de prinţ. Poate pentru a accentua faptul că despărţirea era categorică, imediat după plecarea ei, s-a căsătorit cu Fujiwara Yasumasa, guvernatorul din Tango şi a plecat cu el spre această provincie în 1005. (p.xxix) Faptele îndeamnă spre aceste presupuneri, însă nu ştim asta de la ea, deoarece Jurnalul se încheie la scurt timp după ce ajunge la Palatul de Sud.

în 1008, este chemată din nou la Kioto pentru a o sluji pe regină în aceeaşi Curte în care Murasaki Shikibu era încă din 1005. Oricare ar fi fost efectul scandalului din urmă cu patru ani, primirea postului de doamnă de

onoare demonstrează că putea fi dat uitării în lumina faimei ei, iar regina Akiko trebuie să fi fost foarte bucuroasă să adauge această celebră poetă la deja remarcabila ei societate de doamne. Desigur că exista invidie, cine ar putea avea îndoieli? Nici unul dintre cititorii Jurnalelor nu îşi poate imagina că Izumi Shikibu şi Murasaki Shikibu ar fi putut fi prietene şi trebuie să privim cu scepticism comentariul caustic al celei din urmă: „Doamna Izumi Shikibu se potriveşte în mod fermecător, dar comportamentul ei este într-adevăr inadecvat. Scrie cu graţie, uşurinţă şi o isteţime sclipitoare. Există un parfum chiar şi în cele mai mărunte cuvinte. Poemele sale sunt atractive, dar sunt doar improvizaţii care îi curg de pe buze spontan. Fiecare dintre ele are un aspect interesant şi este cunoscătoare şi de literatură antică, dar nu este ca un artist adevărat plin de spiritul pur al poeziei. Totuşi, cred că nici ea nu are pretenţii să critice poeziile altora." Este posibil ca Izumi Shikibu să fi fost atât de imprudentă încât să critice unul din eforturile (literare) ale lui Murasaki Shikibu?

Desigur este peste putinţa oricărei traduceri să păstreze întregul efect al originalului, dar chiar şi în traducere, poeziile lui Izumi Shikibu au o frumuseţe şi un farmec unic. în ţara ei, sunt considerate inegalabile în prospeţimea şi libertatea expresiei. Este ceva infinit de trist în asta, ce se spune că ar fi scris pe patul de moarte, la sfârşitul unei vieţi pasionale:
„Din întuneric Pe o cărare întunecată Trebuie acum să merg: Luminează-mă de departe Lună din marginea muntelui"[2]

în poezia Japoneză, Amita-Buddha este adeseori comparat cu o lună care se ridică deasupra munţilor şi luminează calea călătorului.

Foarte diferită este şi doamna care a scris *Jurnalul Sarashina* şi acesta este un tip de consemnare cu totul diferit. Jurnalul lui Murasaki Shikibu este despre câţiva

2 **Traducere de Arthur Waley în *Poezia Japoneză***

ani din viaţa ei, cel al lui Izumi Shikibu este despre un singur episod din viaţa ei, dar *Jurnalul Sarashina* acoperă o lungă perioadă din viaţa autoarei. Prima parte a fost scrisă când avea doisprezece ani, ultima - când avea mai mult de cincizeci. începe cu o călătorie de la Shimosa la Kioto făcută pe Tokaido în 1021, urmată de o a doua călătorie câţiva ani mai târziu de la Kioto la Sarashina, un loc care nu a fost niciodata identificat cu exactitate, deşi unii critici au cosiderat că este undeva în provincia Shinano. Restul Jurnalului conţine însemnări la diferite distanţe în timp, povestiri ale cărţilor citite, locuri văzute, pelerinaje şi temple, însemnări ale viselor şi prevestirilor, ale comuniunii cu ea însăşi despre viaţă şi moarte, expresii de resemnare şi durere.

Cartea îşi ia numele de la cea de-a doua călătorie, „Sarashina Nikki", însemnând pur şi simplu „Jurnalul Sarashina", pentru că, în mod ciudat, nu cunoaştem numele autoarei. Cunoaştem, totuşi, faptul că era fiica lui Fujiwara Takasue şi că s-a născut în 1009. în 1017, Takasue a fost numit guvernator de provincie şi a mers cu fiica lui la noul post. Jurnalul se deschide cu călătoria de întoarcere, făcută în 1021.

Fiica lui Takasue a împărtăşit cu mulţi dintre contemporanii săi o dragoste profundă pentru natură şi puterea de a exprima această dragoste în cuvinte. Am citat deja una sau două dintre notările ei din această călătorie. Urmărim mica tovărăşie peste munţi şi râuri, campăm cu ei noaptea şi tremurăm cum au tremurat ei de teamă că vor fi atacaţi de bandiţi. Vedem ce a văzut fetiţa: „Lanţul de munţi numit Nishitomi arată ca nişte paravane pliabile cu imagini frumoase", „oamenii spun că iarba mov creşte pe câmpurile din Mushashi, dar este doar un pustiu de păpuriş, care creşte atât de înalt că nu putem vedea arcurile călăreţilor noştri care îşi croiesc drum prin iarba înaltă," şi îi împărtăşim

dezamăgirea când spune: „Am trecut printr-un loc care se numea *Opt Poduri*, dar era doar un nume, nici un pod şi nici o privelişte frumoasă.

”Ajung în Kioto, unde începe o viaţă relativ plictisitoare, animată doar de o lectură avidă de poveşti de dragoste, printre ele şi „Genji Monogatari”. Apoi sora ei moare la naşterea copilului şi viaţa devine nu doar plictisitoare, ci şi amară. După un timp, doamna obţine o poziţie la Curte, dar nici felul în care a fost crescută şi nici dispoziţia ei nu au pregătit-o pentru un astfel de loc. Menţionează că „Mama era o persoană cu o mentalitate extrem de învechită”, şi este evident că a fost învăţată să privească mai mult către interior decât către exterior. O relaţie de dragoste rudimentară îi uşurează pentru moment singurătatea. Viaţa a fost dură cu fata sensibilă, de la an la an ea a devenit mai melancolică, dar brusc ceva se întâmplă, o mică scânteie, dar care aduce posibilitatea unei iluminări. Cine a fost, nu ştim, dar l-a cunoscut într-o seară când „nu era nici o stea pe cer şi o ploaie uşoară cădea în întuneric.” Au vorbit şi au schimbat poezii, dar nu l-a reîntâlnit decât un an mai târziu; atunci, după o seară de distracţie la care ea nu a mers, „când m-am uitat afară, deschizând uşa glisantă de pe coridor, am văzut luna dimineţii foarte stinsă şi frumoasă”, şi el era acolo. Din nou au făcut schimb de poezii şi a crezut că şi-a găsit în sfârşit fericirea. Trebuia să vină cu lăuta şi să-i cânte. „Voiam să o aud”, scrie, „şi am aşteptat pentru ocazia potrivită, dar nu a existat.” Un an mai târziu şi-a pierdut speranţa, scrie un poem şi adaugă „Aşa că am compus acel poem - şi nu mai e nimic de spus.” Nimic mai mult, într-adevăr, dar ce e spus exprimă toată suferinţa dorului ei înşelat.

Ultima parte a Jurnalului face referire, în cea mai mare parte, la relatări ale pelerinajelor şi viselor. S-a căsătorit (p. Xxxiii), cu cine şi când nu este consemnat şi a avut copii. Soţul ei moare şi odată cu moartea lui, izvorul vieţii ei pare să fi secat. Ultima notă a jurnalului este foarte tristă: „Oamenii mei au plecat să trăiască în altă

parte şi eu am trăit singură în casa mea pustie.” Aşa că părăsim „un spirit timid şi frumos al cărui viaţă a cunoscut multă suferinţă”

I

JURNALUL SARASHINA

A.D. 1009-1059

Am crescut într-o provincie îndepărtată[3] care se află mai departe decât cel mai îndepărtat capăt al Drumului de Est. îmi este ruşine să mă gândesc că locuitorii Oraşului Regal mă vor vedea ca pe o fată incultă.

Cumva am ajuns să aflu că există în lume nişte lucruri care se numesc romanţe şi am vrut să le citesc. Când nu aveam nimic de făcut ziua sau noaptea, o poveste sau alta îmi era spusă de sora mea mai mare sau de mama vitregă şi am auzit multe capitole despre sclipitorul prinţ Genji[4] Dorinţa pentru astfel de poveşti a crescut, dar cum puteau să le recite din memorie? Am devenit foarte agitată şi am primit o imagine a lui Yakushi Buddha[5] cât mine de mare. Când eram singură, îmi spălam mâinile şi mergeam în secret în faţa altarului şi mă rugam la el din tot sufletul, plecându-mi capul până la podea. „Te rog lasă-mă să merg în Oraşul Regal. Acolo pot găsi multe poveşti. Lasă-mă să le citesc pe toate.”

Când aveam treisprezece ani, am fost dusă în Oraşul Regal. în a treia zi din luna Lunii Mari[6], m-am mutat (de acasă) la Imatate, vechea casă unde mă jucam când eram copil fiind demolată. La apus în amurgul înceţoşat, chiar când mă urcam în lectică, m-am gândit la Buddha la care

---

3 **Tatăl ei, Takasue a fost numit Guvernator al Kazusei în 1017 şi autoarea, care avea nouă ani atunci, a fost adusă din Kioto în Provincie (n.tr.en.)**

4 **Prinţul Genji: Eroul din Genji-monogatari, un roman de Murasaki Shikibu (n.tr.en.)**

5 **Buddha Vindecător sau în sanscrită: Bhaisajyaguru-Vaiduryaprabhah (n.tr.en.)**

6 În **original, Nagatsuki, septembrie (n.tr.en.)**

mergeam să mă rog în secret - îmi părea rău şi am plâns pe ascuns pentru că îl lăsam în urmă.

în afara noii mele case (primitivă din paie) nu există gard şi nici măcar obloane, dar am atârnat perdele şi sudaré[7] - prin care puteau să se uite afară, fără să fie văzute). De la acea casă, care stătea pe o faleză joasă, se întinde o câmpie largă spre sud. La est şi la vest marea se află foarte aproape, aşa că este un loc interesant. Când ceaţa se adună este atât de minunat încât mă trezesc devreme în fiecare dimineaţă ca să o văd. Regret că părăsesc acest loc.

Pe cincisprezece, pe o ploaie grea, am trecut graniţa Provinciei şi ne-am adăpostit la Ikada în provincia Shimofusa. Adăpostul nostru e aproape inundat. Mi-e atât de frică încât nu pot dormi. Văd doar trei copaci solitari pe un deal mic în pustietate.

Ziua următoare a fost petrecută uscându-ne hainele ude leoarcă şi aşteptându-i pe ceilalţi să urce[8].

Pe şaptesprezece, am pornit dimineaţa devreme şi am trecut un râu adânc. Am auzit că în această provincie a trăit în vremuri străvechi un conducător Mano. Avea mii şi zeci de mii de pânze de haine ţesute şi le înmuia (pentru înălbire) în râul care acum curge peste locul în care a fost marea lui casă. Patru dintre porţile mari erau rămase încă în picioare lângă râu.

Auzind oameni compunând poeme despre acest loc, m-am gândit:

De n-aş fi văzut înălţându-se din râu
Aceşti buşteni solizi din vremuri străvechi
Cum aş şti, cum aş simţi

---

7 **Pe vremuri doamnele evitau privirile bărbaţilor şi stăteau întotdeauna în spatele sudaré - o perdea foarte fină din bambus (n.tr.en.)**

8 **Persoane de rang înalt, Guvernatori de privincii sau alţi nobili, călătoreau cu un mare alai format din călăreţi înarmaţi, soldaţi infanterişti şi servitori de tot felul atât de rang înalt cât şi inferiori, plus bagajele necesare pentru un trai prelungit în sălbăticie. De la Tokyo la Kioto în zilele noastre călătoria durează cam douăsprezece ore.** În **anul 1017 dura trei luni. (n.tr.en.)**

Povestea acelei case

?în acea seară am poposit la plaja din Kurodo. Nisipul alb se întindea mult în lung şi-n lat. Pădurea de pini era întunecată - luna era strălucitoare, iar adierea lină a vântului mă făcea să mă simt singură. Oamenii erau încântaţi şi făceau poeme. Poemul meu:

Doar pentru această seară

Luna de toamnă de la plaja Kurodo va străluci pentru mine,

Doar pentru această seară! - Nu pot dormi.

Dimineaţa devreme am părăsit acest loc şi am ajuns la râul Futoi[9]la graniţa dintre Shimofusa şi Musashi. Ne-am oprit la bacul Mat- susato[10] lângă repezişurile Kagami[11] şi toată noaptea bagajele noastre au fost purtate peste râu.

Doica mea şi-a pierdut soţul şi a născut la graniţa Provinciei, aşa că a trebuit să mergem până la Oraşul Regal separat. îmi era dor de doica mea şi voiam să merg să o văd şi am fost dusă acolo în braţele fratelui meu mai mare. Noi, deşi stăteam într-un adăpost temporar, ne acopeream cu vată de bumbac călduroasă, dar doica mea, pentru că nu era nici un bărbat care să aibă grijă de ea, stătea întinsă într-un loc sălbatic (şi) acoperită doar cu o rogojină aspră. Era îmbrăcată în rochia ei roşie.

Luna a răsărit, luminând totul şi în lumina lunii părea translucidă. O vedeam foarte albă şi străvezie. A lăcrimat şi m-a mângâiat şi nu-mi venea să o părăsesc. Chiar şi când am plecat cu inima grea, imaginea ei a rămas cu mine şi nu mai era nimic interesant în peisajele prin care treceam.

Dimineaţa următoare am trecut râul pe un feribot în lecticile noastre. Oamenii care au venit cu noi până aici în propriile trăsuri au făcut cale întoarsă. Noi, cei care mergeam la Oraşul Regal, am stat aici un timp ca să îi petrecem cu privirea; şi pentru că era o despărţire pe

---

9 **Râul Futoi este în prezent numit Râul Edo (n.tr.en.)**

10 **Acum Matsudo (n.tr.en.)**

11 **Acum probabil Karameki-no-se (n.tr.en.)**

viaţă cu toţii am plâns. Chiar şi inima mea de copil a simţit durere.

Acum suntem în provincia Musashi. Locul acesta nu are nici un farmec. Nisipul plajelor nu este alb, ci ca noroiul. Se spune că iarba mov creşte pe câmpurile din Musashi, dar e doar o pustietate cu diverse tipuri de buruieni, care cresc atât de înalte că nu putem vedea arcurile călăreţilor noştri, care îşi croiesc drum prin iarba înaltă. Mergând prin aceste buruieni am văzut ruinele unui templu numit Takeshiba-dera. Erau acolo şi pietrele de temelie a unei case cu coridor.

— Ce este locul ăsta? am întrebat; şi ei mi-au răspuns:

— A fost odată ca niciodată un aventurier nesăbuit la Takeshiba[12]A fost trimis la palatul regelui (de guvernator) ca paznic al focului. Odată mătura grădina în faţa camerei unei prinţese, cântând:

Vai mie! Vai mie! Obositoare osândă să lucrezi aici la Palat!

Şapte borcane de vin bun am - şi trei la mine în provincie.

Acolo unde stau am agăţat tărtăcuţe din cele bune cu tulpina dreaptă

Se întorc către Vest când vântul de Est bate,

Se întorc către Est când vântul de Vest bate,

Se întorc către Nord când vântul de Sud bate,

Se întorc către Sud când vântul de Nord bate.

Şi eu stau acolo privindu-le cum se întorc mereu şi mereu

Of, tărtăcuţele mele! Of, borcanele mele de vin!

—Cânta deci singur, dar chiar atunci o prinţesă, fiica preferată a regelui, stătea singură în spatele misu[13]. A ieşit şi sprijinindu-se de pragul uşii, îl asculta pe bărbatul

---

12 **Acum numit Shibaura, un nume de loc în Tokio, lângă Shinagawa. Un alt manuscris zice: „Aceasta era casa lui Takeshiba (n.tr.en.)**

13 **Un tip de sudaré mai fin folosit la curte sau în altarul Shinto (n.tr.en.)**

care cânta. Era foarte interesată de cum stăteau tărtăcuţele deasupra borcanelor cu vin şi cum se întorceau şi voia să le vadă. A început să râvnească la tărtăcuţe şi ridicând storul l-a chemat pe paznic spunând:

— Omule, vino aici!

Omul a auzit-o şi cu mult respect s-a apropiat de balustradă.

— Vreau să mai aud o dată ce spuneai.

Şi el a cântat din nou despre borcanele lui de vin.

— Trebuie să merg să le văd, am eu motivele mele, spuse prinţesa.

El a fost impresionat, dar s-a hotărât şi a pornit spre provincia
de Est. S-a temut că vor fi urmăriţi, şi în acea noapte când a ajuns cu prinţesa pe Podul Seta[14] a distrus o parte din pod şi fugind cu prinţesa în spate a ajuns în locul său natal după o călătorie de şapte zile şi şapte nopţi.

Regele şi regina au fost foarte surprinşi să afle că prinţesa a dispărut şi au început să caute. Cineva a spus că cineva din garda Regelui din provincia Musashi, purtând în spate ceva cu un parfum rafinat, a fost văzut fugind către est. Aşa că au căutat acel paznic şi nu a fost de găsit. Au spus:

— Cu siguranţă că omul acesta s-a întors acasă.

Guvernul regal a trimis mesageri să îl urmărească, dar când au ajuns la Podul Seta l-au găsit distrus şi nu au putut merge mai depart. în a treia lună, totuşi, mesagerii au ajuns în provincia Musashi şi l-au căutat pe om. Prinţesa i-a primit pe mesageri şi le-a spus:

— Eu, pentru un oarecare motiv, am tânjit după casa acestui om şi i-am poruncit să mă aducă aici; aşa că m-a adus. Dacă omul acesta ar fi pedepsit şi ucis, eu ce ar trebui să fac? Acesta un loc foarte bun de locuit. Trebuie să fi fost stabilit înainte de a mă fi născut eu că trebuie să-mi las urma (urmaşi) în această provincie - întoarceţi-vă şi spuneţi-i asta regelui.

---

14 **Podul Seta este peste râul de la Lacul Biwa, la vreo şapte sau opt mile de Kioto (n.tr.en.)**

Aşa că mesagerul nu a putut să o refuze şi a mers înapoi să îi povestească regelui. Regele a spus:

— Nu-i nici o speranţă. Deşi îl pedepsesc pe om, nu o pot aduce înapoi pe prinţesă; şi nici nu îi pot aduce înapoi în Oraşul Regal. Atâta timp cât bărbatul din Takeshiba trăieşte nu îi pot da provincia Musashi, însă i-o pot încredinţa Prinţesei.

Aşa s-a întâmplat că un palat s-a construit acolo în acelaşi stil cu palatul regal şi prinţesa a locuit acolo. Când a murit l-au transformat într-un templu numit Takeshiba-dera[15]. Urmaşii prinţesei au primit numele de familie Musashi. După asta, paznicii focului au fost numai femei[16].

Am trecut printr-un pustiu de buruieni de diferite tipuri, croin- du-ne drumul prin iarba înaltă. Există şi râul Asuda de-a lungul graniţei dintre Musashi şi Sagami, unde la feribot, Arihara Narihira a compus faimosul său poem[17].

în cartea lui de poezii râul apare cu numele Sumida.

L-am trecut într-o barcă şi am ajuns în provincia Sagami. Lanţul muntos numit Nishitomi este precum paravanele pliabile cu imagini frumoase. Pe partea stângă am văzut o plajă foarte frumoasă curbată în lungime de valurile albe. Mai era şi un loc numit Moro-koshi-ga-Hara [18](Câmp Chinezesc) unde nisipurile era nemaipomenit de

---

15 **Dera sau tera = templu (n.tr.en.)**

16 **Din textul original se poate înţelege şi că „După aceea, paznicii focului au avut voie să trăiască cu nevestele lor la palat. (n.tr. en)**

17 În ***Ise-monogatari*** **- o carte cu lucrările poetice ale lui Narihira - râul Sumida este graniţa dintre Musashi şi Shimofusa. Următoarea propoziţie este o inserţie ulterioară. Poemul lui Narihira este adresat pescăruşului numit *Miyakodori,* care înseamnă literal *pasăre a capitalei* Narihira a abandonat Kioto şi umbla către Est. Chiar atunci inima lui tânjea după Oraşul Regal şi după nevasta lui şi probabil că acest sentiment a fost intensificat de numele păsării.**
Miyakodori! Vai, acel cuvânt îmi umple inima din nou cu dor; Chiar şi pe tine te-ntreb, o pasăre, încă trăieşte, iubita mea? **(n.tr. en.)**

18 **După *Sagami-Fudoki* sau *Caracterul natural al provinciei Sagami,* această provincie a fost locuită în vremuri străvechi de coreeni. Nativii nu puteau face diferenţa între un coreean şi un chinez, de unde şi numele de *Câmp Chinezesc*. Un templu de lângă Oiso păstrează încă numele Koraiji sau Templul Coreean (n.tr.en.)**

albe. Am călătorit pe acel mal timp de două-trei zile. Un om a spus:

— Vara, înfloresc flori japoneze de un roz închis sau mai deschis şi fac câmpul să arate ca un brocart. Pentru că acum e toamnă, nu le putem vedea.

Dar am văzut câteva floricele roz veştejite risipite pe câmp. Au spus:

— E amuzant cum flori japoneze înfloresc pe câmpul chinezesc.

Există un munte numit Ashigara (Hakone) care se întinde pe ma

imult de zece mile şi este acoperit de păduri dese chiar şi la bază. Doar din când în când puteam zări cerul. Ne-am adăpostit într-o colibă de la poalele muntelui. Era o noapte întunecată fără lună. Mă simţeam înghiţită şi pierdută în întuneric când trei cântăreţi au apărut. Unul avea cam cincizeci de ani, al doilea douăzeci, iar al treilea cam paisprezece sau cincisprezece. I-am poftit să stea jos în faţa colibei şi le-am întins o karakasa (umbrelă mare de hârtie) special pentru ei. Servitorul meu a aprins un foc pentru a-i vedea. Au spus că sunt urmaşii unui cântăreţ faimos numit Kobata. Aveau părul foarte lung şi le cădea pe frunte; feţele le erau albe şi curate şi păreau mai degrabă servitoarele unei familii de nobili. Aveau voci clare şi dulci, iar cântecul lor frumos părea să ajungă până la ceruri. Cu toţii au fost fermecaţi şi stârnindu-le interesul, au venit mai aproape. Cineva a spus:

— Cântăreţii din provinciile din Vest nu se compară cu ele.

Şi chiar atunci cântăreţele şi-au încheiat melodia cu: „dacă suntem comparate cu cei din Naniwa” (Osaka)[19] Erau drăguţe şi frumos îmbrăcate, cu voci de o frumuseţe rară şi pribegeau pe muntele acesta înfricoşător. Chiar le-au dat lacrimile celor care le-au petrecut cu privirea; iar

---

19 **Acesta pare să fie ultimul vers dintr-un fel de cântec numit *Imayo*, poate improvizat de cântăreţi; sensul lui poate fi următorul: „Ne compari cu cântăreţi din provinciile de Vest; suntem inferioare celor din Oraşul Regal; dar putem fi comparate pe bună dreptate cu cei din Osaka” (n.tr.en.).**

inima mea de copil nu voia să se despartă de acest adăpost primitiv frecventat de cântăreţe.

Dimineaţa următoare am trecut de partea cealaltă a muntelui[20]Nu pot exprima în cuvinte teama pe care am simţit-o în acest timp. Norii se rostogoleau la picioarele noastre. La jumătatea drumului era un luminiş cu câţiva copaci. Aici am văzut câteva frunze de aoi[21] (asarum caulescens). Oamenii au lăudat-o şi li s-a părut ciudat că pe acest munte, atât de departe de civilizaţie, creştea o plantă atât de sacră. Am întâlnit în calea noastră şi trei râuri de munte pe care le-am trecut cu dificultate. în acea zi ne-am oprit la Sekiyama. Acum suntem în provincia Suruga. Am trecut printr-un loc numit Iwatsubo[21] lângă bariera Yokobashiri. Era acolo o piatra pătrată incredibil de mare prin a cărei gaură ţâşnea o apă foarte rece.

Muntele Fuji este în această provincie. în provincia în care am crescut (de unde începe călătoria) am văzut acel munte departe către vest. Se înalţă pictat cu albastru intens şi acoperit cu zăpadă eternă. Pare că poartă o rochie de un violet închis şi un voal alb pe umeri. De la mica parte dreaptă din vârf se ridica fum. Seara am văzut chiar şi flăcări.[22] Râul Fuji curge rostogolindu-se din acel munte. Un om din provincie a venit la noi şi ne-a spus o poveste.

— Am fost odată într-o delegaţie. Era o zi foarte călduroasă şi mă odihneam pe marginea apei când am văzut ceva galben plutind în jos. A ajuns la marginea râului şi s-a înţepenit acolo. Am ridicat-o şi am descoperit că era o bucată de hârtie galbenă plină de cuvinte scrise elegant cu cinabru. Fiind curios, am citit-o. Pe hârtie era o profeţie a guvernatorilor (de provincii) care urmau să fie numiţi anul următor. Pentru această provincie erau scrise numele a doi guvernatori. Eram din ce în ce mai surprins aşa că am uscat hârtia şi am păstrat-o. Când a venit ziua anunţului, această hârtie era fără greşeală, iar omul care

---

20 **Muntele Hakone a devenit o staţiune turistică şi un loc pentru reşedinţe de vară. (n.tr.en.)**

21 **Urnă de piatră**

22 **Muntele Fuji era atunci un vulcan activ, (n.tr.en.)**

a devenit guvernator al acestei provincii a murit după trei luni, iar celălalt l-a urmat în slujbă.

Există astfel de lucruri. Cred că zeii de adună acolo pe acel munte pentru a stabili lucrurile pentru fiecare an.

La Kiyomigaseki, unde am văzut marea pe stânga, erau multe case pentru paznicii barierelor. Unele dintre garduri ajungeau până în mare.

La Tagonoura valurile erau mari. De acolo am mers mai departe cu barca. Am trecut cu uşurinţă peste Numajiri şi am ajuns la râul Oi. Nu am mai văzut un asemenea curent. Apa, albă de parcă ar fi fost îngroşată cu fainã de orez, curgea cu repeziciune.

Mi s-a făcut rău şi apoi am ajuns în provincia Totomi. Aproape că mi-am pierdut cunoştinţa când am traversat trecătoarea Sayo-no-Na- kayama (muntele din mijloc al nopţii mici). Eram destul de obosită, aşa că atunci când am ajuns pe malul râului Tenryu, am avut un adăpost construit temporar, unde am stat pentru câteva zile şi mi-am revenit. Pentru că intrasem deja în iarnă, curentul dinspre râu bătea tare şi a devenit intolerabil. După ce am trecut râul, am mers către podul de la Hamana.

Când ne-am îndreptat către Est (cu patru ani în urmă, când tatăl ei fusese numit Guvernator) era acolo un pod din bârne, dar de această dată nu am putut găsi nici urmă de pod, aşa că a trebuit să trecem cu barca. Podul a fost aşezat peste un golf interior. Valurile mării erau foarte mari în larg şi le puteam vedea printre pinii groşi care creşteau împrăştiaţi pe marginea nisipoasă care se întindea între noi şi mare. Păreau să lovească capătul ramurilor de pin şi străluceau precum giuvarele. Era o privelişte interesantă.

Am mers înainte şi am trecut peste Inohana, a fost un urcuş nespus de obositor, şi apoi am ajuns la ţărmul Takashi din provincia Mikawa. Am trecut pe lângă un loc numit *Opt Poduri*, dar era doar un nume, nici un pod şi nici o privelişte frumoasă.

în munţii Futamura am făcut tabăra sub un curmal mare. Fructele au căzut pe jos în tabăra noastră în timpul nopţii şi oamenii le-au adunat.

Am trecut de muntele Miyaji, unde am văzut frunze încă roşii, deşi era prima zi a celei de-a zecea luni. *Vânturile furioase de munte trebuie să cruţe în trecerea lor acest loc Căci frunze roşii de arţar încă se agaţă de ramuri.*

A fost un fel de „de-oi putea” între Mikawa şi Owari. E amuzant când mă gândesc cât de dificilă a fost într-adevăr trecerea. Am trecut ţărmul Narumi (marea-răsunătoare) în provincia Owari. Valurile serii se apropiau şi credeam că dacă se înălţau mai mult nu vom putea trece. Aşa că, panicaţi, am fugit cât am putut de repede. La graniţa cu Mino am trecut pe un feribot numit Kuromata şi am ajuns la Nogami. Acolo au venit iar cântăreţi şi au cântat toată noaptea. Cu drag ne-am gândit la cântăreţele din Ashigara

.Zăpada a venit, iar în furtună am trecut bariera de la Fuha şi peste Muntele Atsumi, fără tragere de inimă pentru a vedea privelişti frumoase. în provincia Omi am stat patru sau cinci zile într-o casă din Okinaga. La poalele muntelui Mitsusaka o ploaie măruntă amestecată cu grindină a căzut zi şi noapte. A fost atât de trist că am plecat de acolo şi am trecut prin Inugami, Kanzani şi Yasu fără să fiu impresionată de ceva. Lacul se întindea în lung şi-n lat şi am zărit din când în când insulele Nadeshima şi Chikubushima. Era o privelişte foarte frumoasă. Ne-a fost foarte greu la podul Seta, pentru că se prăbuşise. Ne-am oprit la Awazu şi am ajuns la Oraşul Regal după lăsarea întunericului în a doua zi a ultimei luni.

Când eram în apropierea barierei am văzut faţa unui Buddha înalt de şaisprezece picioare, cioplit grosolan, care se înălţa deasupra unui gard sărăcăcios. Paşnic şi indiferent la împrejurimile sale, stătea nepăzit în acest loc pustiu; dar eu, trecând pe acolo, am primit un mesaj de la el. Dintre atâtea provincii (prin care am trecut) barierele de la Kiyomigata şi Osaka erau mult mai bune decât celelalte.

Era întuneric când am ajuns la reşedinţa aflată la vest de conacul prinţesei Sanjo[23] Grădina noastră era foarte mare şi sălbatică, cu copaci mari şi nu mai puţin înfricoşători decât munţii din care venisem. Nu mă puteam simţi ca acasă şi nici nu-mi puteam pune ordine în gânduri. Chiar atunci am cicălit-o pe mama să îmi dea cărţi cu poveşti, după care tânjeam de atâţia ani. Mama a trimis un mesager cu o scrisoare la Emon-no-Myogu, una dintre rudele noastre care o slujea pe prinţesa Sanjo. I s-a părut interesantă ciudata mea pasiune şi mi-a trimis bucuroasă câteva manuscrise excelente în capacul unei cutii de scris[24], spunând că aceste copii i-au fost date de prinţesă. Bucuria mea n-a cunoscut margini şi le-am citit zi şi noapte; în curând am început să vreau mai multe, dar cum eram complet străină de Oraşul Regal, cine ar fi putut să le ia pentru mine?

Mama mea vitregă (adică una dintre soţiile tatălui său) a fost cândva o doamnă de onoare la curte şi părea să fie dezamăgită de ceva. începuse să regrete Lumea (mariajul) şi acum urma să plece de acasă. Şi-a chemat propriul copil, care avea cinci ani şi i-a spus:

— Nu va exista nici un moment în care te voi uita, iubirea mea.

Şi arătând către un prun gigant care creştea aproape de streaşină,
a spus:

—Când va fi în floare, mă voi întoarce. Şi a plecat. Am simţit iubire şi milă pentru ea şi în timp ce plângeam în secret după ea, a trecut anul.

---

23 **Prinţesa era Sadako, fiica regelui Sanjo, mai târziu regină a regelui Goshujaku - 1037-1045. (n.tr.en.)**

24 **Cutii lăcuite, uneori de o frumuseţe deosebită, conţinând cerneală de india şi piatră de cerneală, pensule, role de hârtie (n.tr.en.)**

Annie Shepley Omori & Kochi Doi

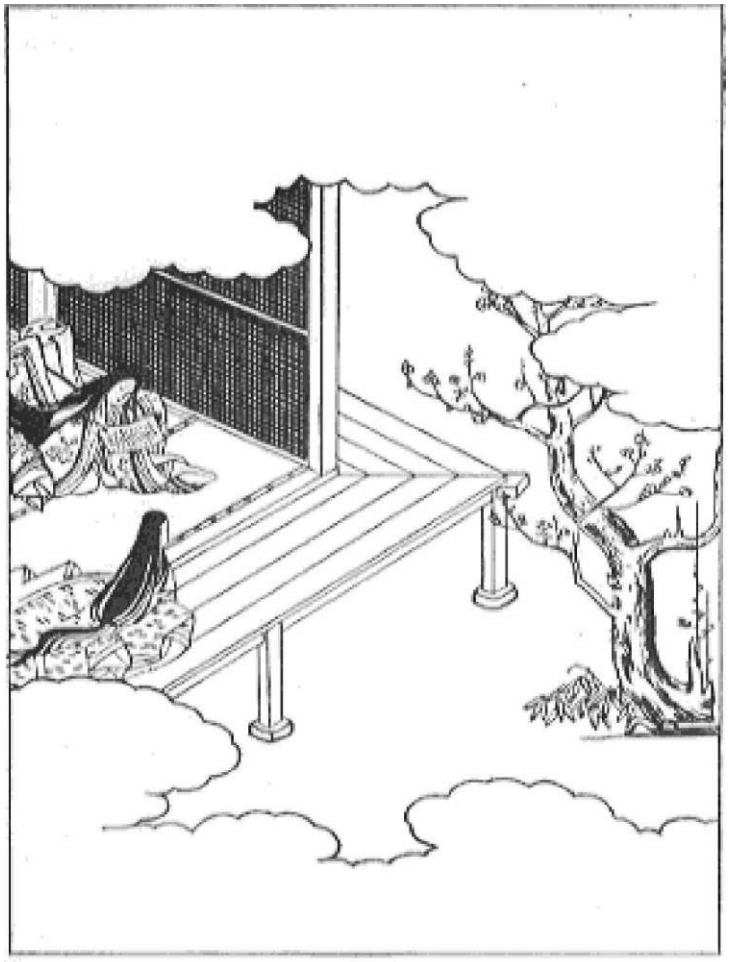

„ERA TOT ÎN FLOARE DAR NICIUN SEMN DE LA EA“

„Când prunul înfloreşte mă voi întoarce” - am cugetat la aceste cuvinte şi m-am întrebat dacă aşa va fi. Am aşteptat şi aşteptat cu ochii la copac. Era înflorit tot[25] şi totuşi nici un semn de la ea. Am devenit foarte

25 **Prunii înfloresc între prima şi a doua lună din vechiul calendar (n. tr.en.)**

nerăbdătoare şi (până la urmă) am rupt o ramură şi i-am trimis-o (bineînţeles cu un poem):
Mi-ai dat cuvinte cu speranţă, nu-s oare prea mult întârziate? Primăvara îşi aminteşte prunul, Deşi părea mort de la îngheţ.
Mi-a răspuns printr-un poem plin de cuvinte duioase:
Aşteaptă, nicicând nu renunţa la speranţă, Căci de prunul e în floare

Chiar şi cele nefăgăduite şi neaşteptate vor veni la tine. în timpul primăverii (din 1022) lumea era agitată[26]. Bona mea, care îmi umpluse inima de milă în acea noapte cu lună de la fortul Matsuzato, a murit în ziua lunii din luna veşnic în creştere (prima zi a lunii Martie). Am plâns deznădăjduită fără a mă putea linişti şi chiar mi-am uitat şi pasiunea pentru romanţe.

Mi-am petrecut zilele vărsând lacrimi amare şi când am privit prima oară afară[27], din nou am văzut soarele apunând peste florile de cireş care căzeau în confuzie (asta ar însemna patru săptămâni mai târziu)
Florile cad şi totuşi le voi vedea din nou Când primăvara revine. Dar, o, dorul meu pentru omul drag Care a plecat dintre noi pentru totdeauna! Am auzit că şi fiica Primului Consilier al regelui era moartă. Puteam înţelege perfect durerea domnului ei, locotenentul-general, căci încă simţeam propria durere

---

26 **De ciumă. Oamenii erau adeseori afectaţi de boli contagioase în acele vremuri, iar ei, necunoscând natura infecţiei, o numeau „toanele lumii" sau „boala lumii", atribuind cauza unei proaste dispoziţii a unor zei sau spirite (n.tr.en.)**

27 **în acele zile, ferestrele erau acoperite cu mătase şi nu se putea vedea prin ele. (n.tr.en.)**

.Când am ajuns prima dată în capitală am primit o carte scrisă de această nobilă doamnă pentru caietul meu. în ea erau scrise mai multe poeme, printre care şi următorul: *Când vezi fumul plutind deasupra Văii dealului Toribe,*[28]
Atunci mă vei înţelege, care păream precum o umbră
Chiar şi în timpul vieţii.

M-am uitat la aceste poeme care erau scrise într-o caligrafie atât de frumoasă şi am vărsat şi mai multe lacrimi. Am stat pe gânduri până când mama s-a obosit să mă consoleze. A căutat romane şi mi le-a dat şi m-am consolat inconştient. A citit câteva volume din Genji monogatari şi am tânjit după celelalte, însă cum eram încă o străina aici nu aveam cum să le găsesc. Eram toată numai nerăbdare şi dor şi mintea mea se ruga mereu să citesc toate cărţile despre Genji monogatari începând cu prima.

Pe când părinţii mei se închideau în templul Udzu-Masa[29], nu le-am cerut nimic altceva în afară de această poveste, dorindu-mi să o citesc imediat ce fac rost de ea, dar în zadar. Eram de neconsolat. într-o zi, mi-am vizitat mătuşa, care venise recent de la ţară. S-a arătat tandră faţă de mine şi mi-a spus cu drag că am crescut frumos. M-a întrebat:

— Ce să îţi dau? Nu vei fi interesată de lucruri serioase: îţi voi da ce îţi place cel mai mult.

Şi mi-a dat mai mult de cincizeci de volume din Genji-mono- gatari puse într-o cutie, inclusiv Ise-monogatari, Yojimi, Serikawa, Shirara şi Asa-udzu. Cât de fericită am fost când m-am întors acasă cărând toate aceste cărţi într-o geantă! Până atunci citisem doar un volum de ici de colo şi nu eram mulţumită pentru că nu puteam înţelege povestea.

28 ***Loc unde avea loc incinerarea (n.tr.en.)***

29 **Este un obicei budist de a se retrage din când în când (n.tr.en.)**

Acum puteam să mă cufund în aceste poveşti, să le iau pe rând, închizându-mă în spatele *kicho*[30]. Să fii regină nu se putea compara cu asta!

Toată ziua şi toată noaptea, până când mi se închideau ochii, nu faceam nimic altceva decât să mă uit în aceste cărţi, cu o lampă lângă mine.

Curând am învăţat pe de rost toate numele din cărţi şi credeam că ăsta-i lucru mare.

Odată am visat un sfânt preot cu o eşarfa galbenă budistă, care a venit la mine şi mi-a zis:

„învaţă acum a cincea carte Hokekkyo."

Nu am spus asta nimănui şi nici nu aveam de gând să o învăţ, ci am continuat să mă răsfăţ cu romanţe. Deşi eram încă urâtă şi nedezvoltată (aşa mă gândeam) va veni timpul când voi fi de o frumuseţe fără seamăn cu păr foarte foarte lung. Voi fi ca doamna Yugao din roman, pe care o iubea strălucitul prinţ Genji sau ca doamna Ukifune, soţia generalului din Uji, o frumuseţe celebră. Mă complăceam în astfel de fantezii, eram atât de superficială!

Putea oare să existe un astfel de Făt-Frumos în această lume? Cum a putut generalul Kaoru[31] să găsească o frumuseţe precum doamna Ukifune pe care să o ascundă în vila lui secretă de la Uji? O! Eram ca o fată nebună.

Pe când locuiam la ţară, mergeam din când în când la templu, dar chiar şi atunci nu mă puteam ruga ca alţii, cu o inimă pură. în vremurile acelea, oamenii învăţau să recite sutre şi să practice austerităţi religioase după vârsta de şaptesprezece sau optsprezece ani, dar eu abia mă puteam gândi la aşa ceva. Singurul lucru la care mă puteam gândi era Făt-Frumos care va veni într-o zi la mine, la fel de nobil şi de frumos ca în poveste. Şi dacă venea o dată pe an, eu, fiind ascunsă într-o vilă de la

30 **Un fel de paravan folosit în casele clasei sociale mai înalte: vezi ilustraţia**

31 **traducere literală „Parfum".**

munte precum doamna Ukifune, aş fi fost mulţumită. Aş trăi la fel de *lipsită de griji* ca doamna aceea, admirând florile sau peisajul înzăpezit luminat de lună, primind ocazional mult aşteptate scrisori de dragoste de la domnul meu! Am nutrit astfel de fantezii şi mi-am imaginat că ar putea fi realizate.

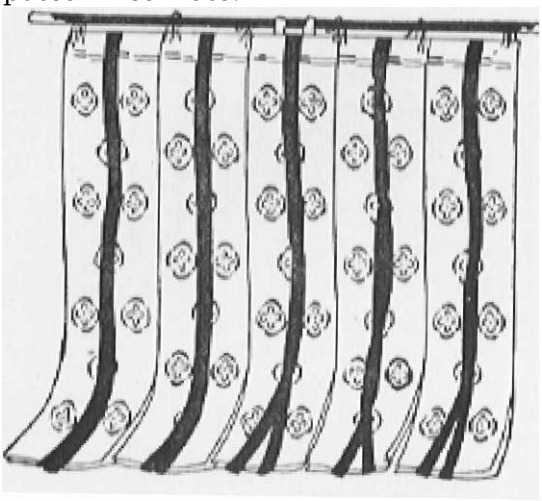

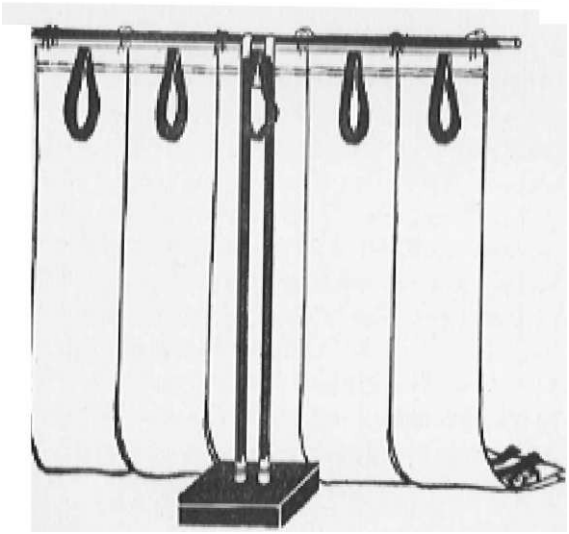

KICHO: VEDERE DIN SPATE ŞI DIN FAŢĂÎn prima zi a lunii Încolţirii-Orezului am văzut petalele albe ale

copacului Tachibana (un fel de portocal) de lângă casă, acoperind pământul.

Nu destul mintea mea a primit cu uimire, Gândul despre proaspăt căzuta zăpadă - Văzând pământul aşternut alb - Când parfumul florilor de Tachibana S-au ridicat din boboci căzuţi.

în grădina noastră copacii creşteau la fel de deşi ca în întunecata pădure Ashigara, iar în luna *Zeilor absenţi*[32] frunzele roşii erau mai frumoase decât cele din munţii din împrejurimi. Un vizitator a spus:

— în drumul meu pe acolo am trecut printr-un loc unde frunzele roşii erau frumoase.

Iar eu am improvizat:

Nici o privelişte nu poate fi mai tomnatică
Decât cea a grădinii mele
Locuită de o persoană tomnatică
Obosită de lume!

încă sălăşluiesc în romane de dimineaţa până seara şi până când adorm.

Am mai avut un vis: un om spunea că trebuie să facă un pârâu în grădina Turnului Hexagon pentru a o delecta pe împărăteasa Primului Rang de Onoare. L-am întrebat de ce, iar omul mi-a spus:

— Roagă-te la onorata Zeiţă luminată de ceruri.

Nu am spus nimănui despre acest vis şi nici nu m-am mai gândit la el. Cât de superficială am fost!

Primăvara m-am bucurat de grădina prinţesei. Cireşi în floare mult aşteptaţi! Cireşi în floare regretaţi! Primăvara iubesc florile fie că sunt în grădina ei sau în a mea.

în ultima zi a lunii martie (30 martie 1023), am pornit spre casa unei anumite persoane pentru a evita influenţa nefastă a zeului pământului[33]. Acolo am văzut minunate

32 **în Octombrie era o tradiţie ca toţi zeii locali să meargă la o conferinţă la reşedinţa celui mai bătrân zeu nativ, în provincia Idzumo, Luna Zeilor Absenţi. Această provincie Idzumo, plină de folclor din vechea Japonie, a devenit cunoscută lumii prin scrierile lui Lafcadio Hearn (n.tr.en.)**

flori de cireş încă în copac şi după ziua întoarcerii mele am trimis acest poem:

Singura, neobosită, am privit la florile de cireş
Din grădina ta.
Primăvara se încheia - urmau să cadă -

Mereu când florile veneau şi plecau, nu mă puteam gândi decât la zilele acelea în care doica mea a murit, şi tristeţea se cobora asupra mea şi a devenit mai profundă în timp ce studiam scrierile Onorabilei Fiice a Primului Consilier.

Odată, în luna încolţirii orezului, pe când stăteam trează noaptea să citesc o poveste, am auzit o pisică miorlăind prelung. M-am întors, curioasă, şi am văzut o pisică foarte frumoasă.

— De unde vine? am întrebat.

— Şşş, a spus sora mea, nu spune nimănui. E o pisică adorabilă şi o vom păstra.

Pisica era foarte prietenoasă şi s-a aşezat lângă noi. Cineva ar putea să o caute (ne-am gândit), aşa că am ţinut-o ascunsă. Se ţinea singură la distanţă de servitorii vulgari, stând mereu liniştită în faţa noastră. îşi întorcea privirea de la mâncarea murdară şi nu o mânca niciodată. Era îngrijită şi mângâiată cu drag de noi.

Odată, sora mea era bolnavă şi familia destul de supărată. Pisica era ţinută într-o cameră dinspre nord (camera unui servitor) şi niciodată chemată. Plângea tare şi dojenitor, dar am considerat totuşi că e mai bine să o ţin la distanţă şi aşa am făcut. Sora mea, trezindu-se brusc, mi-a spus:

— Unde e pisica? Adu-o aici.

Am întrebat de ce şi ea mi-a răspuns:

— în visul meu pisica a venit lângă mine şi mi-a spus: „Sunt forma modificată a Onorabilei Fiice a Primului Consilier al regelui. Există o oarecare cauză (pentru asta). Sora ta s-a gândit cu drag la mine, aşa că sunt aici pentru un timp, dar acum mă aflu printre servitori. O cât de plictisită sunt!” Spunând asta, plângea cu lacrimi amare.

Părea a fi o persoană nobilă şi frumoasă şi apoi m-am trezit auzind pisica plângând! Ce trist!

Povestea m-a mişcat profund şi după asta nu am mai trimis niciodată pisica într-o cameră dinspre nord ci am îngrijit-o cu drag. Odată, când eram singură, a venit şi s-a aşezat lângă mine, şi, mân- gâind-o pe cap, i-am spus:

— Eşti fiica Nobilului Consilier? Aş vrea ca tatăl tău să afle. Pisica m-a privit şi a mieunat prelung. Poate că era doar în capul meu dar când o priveam nu părea o pisică oarecare. Părea că mă înţelege şi îmi era milă de ea.

Annie Shepley Omori & Kochi Doi

Am auzit că o anumită persoană deţinea Chogonka[34] repovestit după originalul chinezului Li Tai Po. îmi doream să o împrumut, dar îmi era ruşine să spun.

în cea de-a şaptea zi, a celei de-a şaptea luni am descoperit o bună metodă de a-mi transmite mesajul (sugestia dorinţei mele): *Aceasta este noaptea când în trecutul antic, Steaua Păstorului a pornit să o-ntâlnească pe cea Ţesută*

;în dulcea-i amintire valul se înalţă departe pe râul Cerului[35]*Chiar aşa îmi creşte inima să văd faimoasa carte.* Răspunsul a fost:
Zeii stelelor se întâlnesc pe malul Râului Ceresc, Ca a lor şi inima mea e plină de euforie Iar lucrurile serioase din fiecare zi sunt uitate Din noaptea când mesajul tău a ajuns la mine. în cea de-a treisprezecea zi a acelei luni, luna strălucea foarte puternic. întunericul era alungat din orice colţişor al cerului. Era aproape miezul nopţii şi toţi dormeau.

Stăteam pe prispă. Sora mea, uitându-se gânditoare la cer, a spus: — Dacă mi-aş lua zborul acum, fără să las vreo urmă, ce ai crede? A văzut că vorbele ei m-au şocat

33 **Conform superstiţiei din acele timpuri, oamenii credeau că fiecare casă are un zeu al pământului, care ocupa vatra în primăvară, poarta în vară, fântâna în toamnă şi grădina în iarnă. Era periculos să îl întâlneşti când îşi schimba sălaşul. Aşa că în acea zi locuitorii ieşeau afară din case. (n.tr.en.)**

34 **Cititorii sunt îndemnaţi să citească minunatul eseu al lui Lafcadio Hearn numit „Romanţa Căii Lactee"(Chokonga). Aici este de ajuns să facem referire la povestea lui Tanabata-hime şi a ciobanului. Tanabata-tsume era fiica unui zeu al cerului. îi plăcea să ţească veşminte pentru tatăl ei şi nu avea altă plăcere în afară de asta, până când într-o zi, Hikiboshi, un tânăr cioban, mânând un bou, trecu pe la uşa ei. Presimţind dragostea ei pentru el, tatăl i-a dat fiicei acest tânăr cioban ca soţ şi totul a mers bine, până când tinerii au devenit prea îndrăgostiţi şi ţesutul a fost neglijat. De atunci, marele zeu a fost nemulţumit şi „au fost pedepsiţi să trăiască despărţiţi de Râul Ceresc dintre ei", dar din milă pentru dragostea lor, le-a fost permis să se întâlnească o noapte pe an, în a şaptea zi a celei de-a şaptea luni. în acea noapte ciobanul trece Râul Raiului unde Tanabata-tsume îl aşteaptă, dar o nenorocire se întâmplă dacă noaptea e înnorată sau ploioasă! Atunci apele Râului Raiului cresc, iar îndrăgostiţii trebuie să aştepte un an întreg până ca barca să poată trece. Multe dintre frumoasele noastre poeme se bazează pe această legendă; uneori Tanabata-hime îşi aşteaptă stăpânul, alteori vorbeşte Hikiboshi. Festivalul a fost celebrat timp de 1100 ano în Japonia şi nu există vreun sat în care să nu se cânte aceste cântece în a şaptea noapte a celei de-a şaptea luni şi se aduc ofrande zeilor stelelor din mici poeme legate de ramuri de bambus proaspăt tăiate.) (Cântecul îndelungatei Remuşcări (n.tr.en.)**

35 ***Râul Raiului: Calea Lactee (n.tr.en.)***

şi a îndreptat (uşor) conversaţia către alte lucruri şi am râs.

Apoi am auzit o trăsură cu un om fugind în faţa ei, care s-a oprit în apropierea casei. Omul din trăsură a strigat: „Ogi-no-ha! Ogi-no-ha!” (Frunză-de-Trestie, nume de femeie sau de animal) de două ori, dar nici o femeie nu a răspuns. Bărbatul a strigat în zadar până a obosit şi a cântat la flaut (un fluier din trestie) din ce în ce mai pătimaş într-o superbă melodie susurătoare, şi (în final) a plecat. *Sunetul flautului în noapte, „Vânt de toamnă”*[7] *oftând De ce nu răspunde frunza-de-trestie?* în acest fel mi-am provocat sora şi ea a răspuns: *Vai! Lumină a inimii Care atât de repede s-a oprit din cântat! Vântul nu a aşteptat Răspunsul frunzei de trestie.*

Am stat împreună privind la cer şi am mers la culcare după răsăritul soarelui.

La miezul nopţii în luna Deutzia (aprilie, 1024) a avut loc un incendiu, iar pisica care a fost îngrijită precum fiica Primului Consilier a fost arsă de vie. Era obişnuită să vină mieunând ori de câte ori o strigam pe numele acelei doamne, ca şi cum m-ar fi înţeles. Tata mi-a spus că îi va spune povestea Primului Consilier pentru că este o poveste atât de reală. Mi-a părut foarte foarte rău pentru ea.

Noul nostru adăpost temporar era mult mai îngust decât celălalt. Eram tristă pentru că aveam o grădină foarte mică şi fără copaci. Mă gândeam cu regret la vechea grădină spaţioasă care era sălbatică precum o pădure întunecată şi atunci când era plină de flori sau de frunze roşii nu era cu nimic mai prejos decât munţii înconjurători.

în grădina casei de vizavi flori albe şi mov de prun creşteau amestecate şi parfumul lor era purtat de vânt şi mă umplea de amintiri despre vechea noastră casă.

Când din grădina vecină aerul încărcat de parfum îmi umple sufletul cu amintiri, Apare gândul la iubitul prun înflorind sub streaşina casei care nu mai este. în prima zi a lunii încolţirii-Orezului sora mea a murit dând naştere unui copil. Din copilărie, chiar şi moartea unui străin mă afecta foarte mult. De această dată am plâns, plină de milă şi durere care mă împiedicau să vorbesc.

Pe când mama şi ceilalţi stăteau cu mortul, eu m-am întins între copiii ce-mi trezeau atâtea amintiri. Lumina lunii şi-a găsit drum prin crăpăturile acoperişului (probabil cel de la locuinţa temporară) şi a luminat faţa copilului. Acea privelişte m-a înjunghiat în inimă şi i-am acoperit faţa cu mâneca şi am tras celălalt copil mai aproape de mine îngrijindu-l pe nenorocit ca o mamă. După câteva zile, una dintre rudele mele mi-a trimis un roman numit *Prinţul tânjind după cea înmormântată* cu următorul bilet: „Răposata doamnă m-a rugat să îi găsesc această poveste. Atunci mi s-a părut imposibil, dar acum, parcă pentru a suferi mai mult, cineva tocmai mi-a trimis-o.”. \ ^ '.l-. T'. i Vilj

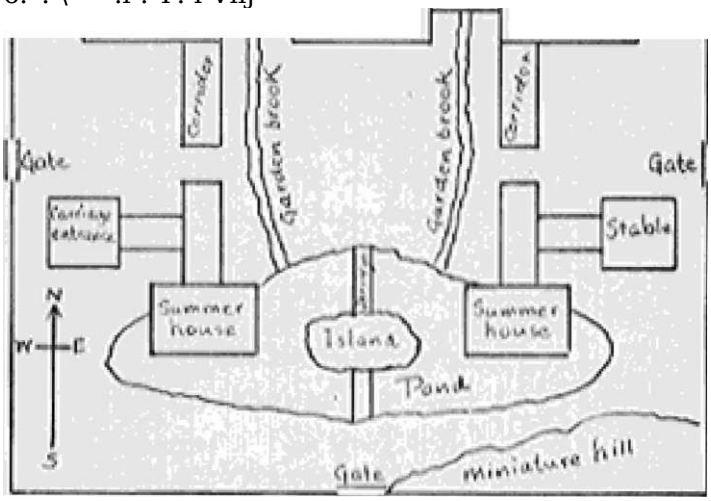

Thr fljjţi. **Mir**
KfMt

*ţlt** b-iV ^ =
ţîT
Jj
jr
/
Í „ . **n i j i**
¿?t
h P IA i-F

iki

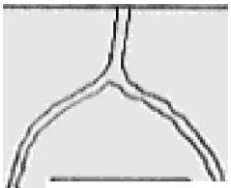

1IÍÍ „S M P J

CASA ŞI PĂMÂNTURILE UNUI NOBIL ÎN STILUL AZUMAYA

Am răspuns:

Ce motiv o fi avut să caute Un roman despre înmormântaţi? înmormântată este acum căutătoarea Adânc sub muşchi.

Doica surorii mele a spus că fiindcă a pierdut-o nu mai are niciun motiv să rămână aşa că s-a întors la ea acasă plângând. *Astfel moartea sau despărţirea ne separă unii de ceilalţi, De ce trebuie să ne despărţim? Of lume prea tristă pentru mine!* „în amintirea ei am vrut să scriu despre ea" aşa începea o scrisoare de la doica ei, dar se

termina repede cu aceste cuvinte: „Cerneala pare să fi îngheţat, nu mai pot scrie.”[36]*Cum să adun amintiri cu sora mea? Şuvoiul de scrisori a îngheţat. Nu pot găsi alinare în ţurţuri.* Aşa că am scris şi răspunsul a fost: *Precum neconsolatul fluierar al plajei în literele desenate pe nisip ce vor fi curând spălate de valuri, Incapabil să lase o urmă durabilă în această lume trecătoare.* Doica aceea a mers să vadă mormântul şi s-a întors suspindând, spunând:

O caut pe câmp, dar nu e acolo, Şi nu e nici în fumul incinerării. Unde-i ultimul ei sălaş? Cum îl pot găsi?

Doamna care mi-a fost mamă vitregă a auzit despre asta (şi a scris):

Când umblăm în căutarea ei, Necunoscând ultimul ei sălaş, Stând în faţa gândului Lacrimile trebuie să ne fie ghid

36 **Scrisul continuu al caracterelor japoneze cursive este adesea comparat cu un râu şerpuit. „Cerneala pare să fi îngheţat” înseamnă că ochii ei sunt înceţoşaţi de lacrimi şi ea nu mai poate scrie continuu şi curgător (n.tr.en.)**

.Persoana care ne-a trimis „Prinţul tânjind după cea înmormântată” a scris:
Cum trebuie să fi umblat căutând ce e de negăsit în necunoscutele câmpii de bambus Lăcrimând în zadar!
Citind aceste poeme, fratele meu, care a urmărit funeraliile în acea noapte, a compus un poem: *înainte privirii mele Focul şi fumul arderii S-au ridicat şi au murit din nou. Din câmpiile de bambus nu te mai întorci, De ce să cauţi acolo în zadar?*

A nins multe zile şi m-am gândit la călugăriţa de pe muntele Yoshino, căreia i-am scris: *Zăpada a căzut Şi tu nu poţi avea*

Nici măcar neobişnuita privelişte a bărbaţilor De-a lungul cărării abrupte a vârfului Yoshino. în luna *Socială* a anului următor tata aştepta cu nerăbdare noaptea în care ar putea fi numit guvernator al unei provincii. A fost dezamăgit şi o persoană care ne-ar fi putut împărtăşi bucuria, mi-a scris: „Am aşteptat cu nerăbdare răsăritul plin de speranţă.”
Clopotul templului m-a trezit din visare Şi aşteptând răsăritul aprins de stele Noaptea, vai! a fost lungă precum O sută de nopţi de toamnă. I-am răspuns: *Lungă a fost noaptea. Clopotul a strigat după vise în zadar Căci nu a bătut pentru a ne realiza speranţele.* în apropierea zilelor cu lună ascunsă (ultimelor zile) ale lunii încol- ţirii orezului am mers cu un anumit scop la templul Higashiyama[37]. Pe drum, incubatoarele pentru orez erau pline cu apă, iar câmpurile erau complet verzi pline cu proaspătul crescut orez. Era o privelişte care te făcea să zâmbeşti. îţi dădea un sentiment de singurătate întunecata umbră a muntelui de care mă apropiam. în serile fermecătoare cursurile de apă murmură pe câmpuri.

Apele trăncăne de parcă bat la poartă,
Dar cine s-ar lăsa păcălit să deschidă uşa, spunând,
Prietenul nostru a venit pe cărarea de munte în noaptea întunecată?

Pentru că locul era aproape de templul Reizan am mers acolo să mă rog. Ajungând atât de departe, eram obosită şi am băut dintr-o fântână de piatră de lângă templul din munte, luând apă în căuşul mâinii.

Prietena mea mi-a spus:

— Nu aş putea să mă satur vreodată de această apă.

37 **Un munte într-una din suburbiile oraşului Kioto (n.tr.en.)**

— E prima oară, am întrebat, când guşti dulceaţa unui izvor de munte din căuşul propriei mâini?

A spus:

—Este mai dulce decât să bei dintr-un izvor mic care devine noroios chiar de la picăturile care cad de pe mâna cu care se bea[38].

Ne-am întors acasă de la templu în plină strălucire a soarelui de seară şi am avut o privelişte limpede de ansamblu asupra oraşului Kioto.

Prietena mea, care a spus că un izvor devine noroios chiar şi când picături cad în el, a trebuit să se întoarcă în capitală.

Mi-a părut rău că ne despărţeam şi i-am trimis un bilet dimineaţa următoare:

Când soarele de seară coboară în spatele vârfului de munte,

Vei uita că sunt eu cea care priveşte cu dor

Către locul în care tu eşti?

Sfintele voci ale preoţilor recitând sutre la slujba de dimineaţă puteau fi auzite din casa mea când am deschis uşa. Era un răsărit ceţos şi timpuriu; ceaţa învăluia pădurea verde, care era mai deasă şi mai întunecată decât atunci când era în floare sau plină de frunze roşii. Cerul părea înnorat în această dimineaţa minunată. Cucii cântau în copacii din apropiere.

O pentru un prieten - fie să privim şi să ascultăm împreună! O frumosul răsărit dintr-un sat de munte! - Sunetul repetat al cucilor de-aproape şi din depărtare. în acea zi cu lună ascunsă, cucii au cântat zgomotos în copacii dinspre vale. „în Oraşul Regal poeţii poate vă aşteaptă, cucilor, şi totuşi voi cântaţi aici fără grijă de dimineaţă până seara!” Cineva care stătea lângă mine a zis:

— Crezi că există măcar o persoană în capitală care ascultă cucii şi se gândeşte la noi în momentul ăsta? - şi apoi:

Mulţi din Oraşul Regal iubesc să privească luna cea calmă.
Dar e oare cineva care se gândeşte la muntele întunecat Sau îşi aminteşte de noi ascunşi aici? Am răspuns:

38 **în original această conversaţie este un joc de cuvinte intraductibil (n.tr.en.)**

Annie Shepley Omori & Kochi Doi

în miez de noapte, privind la lună, Gândul la muntele întunecat înspăimânta, Şi totuşi doruri pentru satul de munte întotdeauna mi-au umplut inima.

Odată, spre răsărit, am auzit paşi care păreau să aparţină mai multor oameni coborând de pe munte. Eram curioasă şi m-am uitat afară. Era o turmă de căprioare care venise aproape de locuinţa noastră. Scoteau strigăte. Nu era plăcut să le auzi în apropiere. E dulce să auzi strigătul de dragoste al unui căprior către perechea sa, în nopţile de toamnă, pe dealurile din depărtare. Am auzit că o cunoştinţă ar fi venit în apropiere de casa mea şi a plecat fără să mă cheme. Aşa că am scris:

Chiar şi acest vânt rătăcitor printre pinii muntelui - Am auzit că pleacă murmurând.

(Asta înseamnă nu eşti ca el. Nu vorbeşti atunci când pleci.) în luna *Căderii Frunzelor* (septembrie) am văzut luna mai bătrână de douăzeci de zile. Era spre răsărit; muntele era sumbru şi cascada era tot (ce auzeam). îmi doresc ca iubitorii (de natură) să vadă luna slăbind după răsărit într-un sat de munte la încheierea unei nopţi de toamnă.M-am întors la Kioto când câmpurile cu orez, care fuseseră pline cu apă când am venit, erau acum secate, orezul fiind cules. Tinerele plante din incubatoarele lor, şi ele culese, câmpul uscat, atât de mult am lipsit de acasă.

Era ascunsă luna în luna *zeilor absenţi* când am mers din nou acolo pentru a locui un timp. Frunzele care crescuseră groase şi care ţineau umbră, erau acum căzute. Priveliştea era neîntinată în general. Dulcele pârâiaş susurător era ascuns sub frunze căzute şi puteam să îi văd doar drumul.

Nici măcar apa nu putea supravieţui- Atât de izolat e acest munte Al vântului furtunos care împrăştie frunze. (La acest moment, autoarea jurnalului pare să fi avut nişte probleme de familie. Tatăl ei nu a primit nici un post de la rege - erau probabil săraci, iar natura ei poetică şi delicată nu o împingea să îşi găsească prieteni folositori la curte; aşa că, o mare parte din cei mai buni ani ai tinereţii ei au fost petrecuţi în obscuritate - un mare contrast cu Făt-Frumosul din visele ei din copilărie.)

M-am întors la Kioto cu gândul că mă voi întoarce din nou primăvara viitoare, de voi trăi până atunci şi am implorat-o pe călugăriţă să-mi dea de ştire când vine timpul să înflorească pomii.

Trecuse de a nouăsprezecea zi a *lunii mereu în floare* a anului următor (1026), dar nici o veste de la ea, aşa că am scris: *Nici o veste despre înfloritorii boboci de cireş, n-a venit încă primăvara la tine? Sau parfumul florilor nu ajunge până la tine?* Am făcut o călătorie şi mi-am petrecut multe nopţi cu lună într-o casă de lângă o pădure de bambus. Vântul foşnea frunzele şi îmi deranja somnul.

Noapte după noapte frunzele de bambus suspină, Visele-mi sunt frânte şi vagi, o tristeţe fără margini îmi umple sufletul.

Toamna (1026) am plecat să locuiesc în altă parte şi am trimis un poem:

Sunt precum roua ierbii -
Şi nenorocită oriunde aş fi -
Dar cel mai mult sunt cuprinsă de tristeţe
într-un câmp cu doar câteva trestii.

După ceva timp am devenit puţin agitată şi am uitat de romane. Mintea mi-a devenit mai lucidă şi mi-am petrecut mulţi ani fără să fac nimic remarcabil. Am neglijat slujbele religioase şi ritualurile templelor. Acele idei fantastice (din romane) pot fi oare realizate în această lume? Dacă tata ar câştiga un post bun şi eu aş putea intra într-un cerc social mai nobil. Astfel de speranţe nestatornice îmi ocupau atunci zilnic mintea.

în sfârşit (n.tr.en. O veche cronică a vremii spune că ar fi fost data de 8 februarie 1032) tata a fost numit guvernator de provincie foarte departe în Est.
(Aici, jurnalul sare peste şase ani. Restul este reminiscent.)
A spus (tata):

— Mereu am crezut că dacă pot câştiga un post de guvernator în vecinătatea capitalei voi putea avea grijă de tine după pofta inimii. Mi-aş dori să te aduc să vezi peisaje frumoase de mare şi de munte. în plus, mi-am dorit ca tu să fi trăit îngrijită peste posibilităţile poziţiei noastre actuale. Relaţia noastră Karma din cealaltă lume trebuie să fi fost proastă. Acum trebuie să merg atât de departe după ce am aşteptat atât de mult! Când te-am adus, când erai copil mic, în provincia de Est (la fostul post), chiar şi o mică răceală mă îngrijora foarte mult gân- didu-mă că dacă voi muri, vei umbla neajutorată prin acea ţară îndepărtată. Erau multe lucruri temătoare într-o ţară străină şi aş fi trăit cu mai puţine griji dacă aş fi fost singur. Dar pentru că am fost însoţit de întreaga familie, nu am putut să spun sau să fac ce voiam să spun sau să fac şi mi-a fost ruşine. Acum ai crescut (avea douăzeci şi cinci de ani) şi nu sunt sigur că mai am mult de trăit.

Nu este o soartă atât de neobişnuită să fii neajutorat în capitală, dar cel mai trist lucru dintre toate ar fi să umbli prin provincia de est ca orice femeie de la ţară.[39] Nu există rude în capitală pe care să ne putem baza să te întreţină şi totuşi nu pot refuza postul care mi s-a oferit după o aşteptare atât de îndelungată. Aşa că trebuie să rămâi aici şi eu trebuie să plec pentru eternitate. Of, cum aş putea să îţi ofer un trai decent în capitală!

39 **Oamenii de la ţară din provinciile de Est de după Tokio erau numiţi atunci „Barbari de Est” (n.tr.en.).**

Zi şi noapte s-a plâns, spunând aceste lucruri şi am uitat complet de flori şi frunze de arţar, fiind profund îndurerată, dar nu aveam ce face.

A plecat în a treisprezecea zi a lunii a şaptea, 1032. Pentru multe zile înainte de plecare nu am putut rămâne în camera mea pentru că mi se părea dificil să îl revăd.

în acea zi (13) după ore de nelinişte, când vremea plecării a sosit, mi-am ridicat storul şi ochii mei i-au întâlnit pe ai lui, din care curgeau lacrimi. Curând a ajuns la mine[40]. Un om care l-a petrecut la plecare s-a întors cu un poem scris pe o bucată de hârtie de buzunar. Un mesaj de la tatăl ei: *Dacă aş putea face ce îmi doresc Aş putea recunoaşte mai profund Durerea plecării în toamnă.*[41]Nu am putut citi poemul până la final.

40 **Această scenă va fi mai bine înţeleasă de cititor dacă îşi aminteşte că tatăl ei era în stradă, în mijlocul trenei de slujitori, o cavalcadă impozantă de arcaşi, războinici şi servitori de tot felul, cu lectici şi bagaje, pregătiţi să facă o călătorie de două-treo luni prin sălbăticia provinciei Hitachi, departe spre Est. Ea, ca doamnă Japoneză nu putea să meargă să vorbească cu el, dar şi-a ridicat storurile şi privirea ei s-a întâlnit cu a lui). Ochii îmi erau înceţoşaţi de lacrimi şi curând m-am ascuns în pat (lacrimile erau un semn de rea creştere (n.tr.en.)**

41**Ultimul vers face referire, bineînţeles, la vârsta lui şi la probabilitatea de a nu se mai întoarce.**

în vremurile mai fericite am încercat adeseori să compun

poeme şchioape, dar acum nu aveam nimic de spus.
nicicând nu m-am gândit pe lume măcar Pentru o clipă că de tine mă voi despărţi. Vai! Nimeni nu a venit lângă mine şi am fost foarte singură şi mă gândeam deznădăjduită şi încercam să ghicesc pe unde se află în fiecare moment. Pentru că ştiam drumul pe care merge (acelaşi care este descris în acest jurnal), m-am gândit la el cu şi mai mult dor şi cuinima frântă. Dimineaţa şi seara mă uitam spre orizontul munţilor de est.

în luna *Frunzelor Căzute* am mers la templul Udzumaza (Korinji) să petrec mai multe zile.

Ne-am întâlnit cu lecticile a doi bărbaţi pe drumul de la Ichijo, care se opriseră acolo. Probabil aşteptau pe cineva să îi prindă din urmă. Când am trecut pe lângă ei, au trimis un slujitor cu mesajul: „Mergeţi să vedeţi flori? - aşa credem."

M-am gândit că ar fi fost ciudat să nu răspund unui mesaj atât de nevinovat, aşa că am răspuns:

Mii de feluri[4]*

Să fie ca ele în câmpiile toamnei.

Am stat în templu timp de şapte zile, dar nu m-am putut gândi la nimic altceva decât la drumul către Est.

M-am rugat lui Buddha, spunând:

— Nu există nici un mod de a schimba prezentul, dar îngăduie să ne întâlnim din nou în pace după această despărţire.

Şi m-am gândit că Buddha se va milostivi şi îmi va asculta ruga.

Era mijlocul iernii. A plouat toată ziua. Noaptea un vânt teribil a împins norii şi cerul s-a limpezit. Luna a devenit extrem de luminoasă şi era trist să vezi trestiile înalte de lângă casă, rupte şi căzute la pământ din cauza vântului.

Tulpinile moarte de trestie trebuie să-şi amintească de zilele bune de toamnă

în adâncimile miezului de iarnă furtuna le apleacă la pământ

Rupte şi tulburate.

(„Soarta lor e ca a mea" este perfect exprimată în acest poem);

Un mesager a venit din Est.

Scrisoarea tatălui:

„Am umblat prin provincie (Hitachi, acum Ibarakiken), trecând pe la fiecare altar Shinto şi am văzut un câmp întins

prin care trecea un râu[42]. Era şi o pădure frumoasă. Primul meu gând a fost la tine
şi să te fac să o vezi şi am întrebat care este numele acelei dumbrăvi. „Dumbrava dorului de copil” a fost răspunsul. M-am gândit la cel care i-a dat numele şi am fost foarte trist. Coborând de pe cal, am stat acolo două ore. *După plecare-*
Ca mine trebuie să fi tânjit Dureros să vezi- Pădurea Dorului de copil”

Să vezi acea scrisoare este mai trist decât să fi văzut pădurea. (Poemul trimis ca răspuns prezintă dificultăţi de traducere pentru că există un joc de cuvinte, iar literal sună cam aşa: Dumbrava Dorului de Copil; plecat; Munte de tată mângâiat[43]; () greu e drumul de Est.
Dumbrava Dorului de Copil-
Auzind de ea mă gândesc la muntele mângâiat de tată:
Către el drumul de Est e dificil Pentru un copil lăsat aici singur.

Astfel mi-am petrecut zilele făcând nimic, şi am început să mă gândesc să merg la temple (să fac pelerinaje). Mama era o persoană cu o gândire foarte învechită. A spus:

— O, ce obositor e templul Hatsuse! Ce ai face dacă te-ar prinde cineva la templul Nara? Sau la Ishiyama! Trecerea Sekiyama, lângă lacul Biwa, este foarte obositoare! Kurama-san, faimosul munte, o, groaznic să te duc acolo! Poţi merge când se întoarce tata.”

Pentru că aşa spune mama, pot merge doar la templul Kiyomidzu[44]. Vechile mele obiceiuri de răsfăţ romantic nu erau încă moarte şi nu îmi puteam fixa gândurile religioase aşa cum ar fi trebuit.

în săptămâna echinocţiului a fost mare agitaţie (de festival), o gălăgie atât de mare încât mi-era teamă şi când dormeam visam că era un preot în ţarcul din faţa altarului, în veşmânt albastru cu o glugă largă de brocart şi pantofi de brocart. Părea să fie îngrijitorul templului: „Tu, fiind ocupată cu lucruri deşarte, nu te rogi pentru fericirea din viaţa următoare” mi-a spus indignat şi a mers după perdea. M-am trezit speriată, dar nici nu am povestit nimănui ce am visat şi nici nu m-am gândit prea mult la asta.

42 **Râul Tone (n.tr.en.).**

43 **Chichibusan - numele unui munte din partea de est a Japoniei (n.tr.en.)**

44 **Acum un loc faimos în partea de est a oraşului Kioto (n.tr.en.)**

Mama mea avea două oglinzi de bronz cu diametrul de treizeci de centimentri pe care le-a dat unui preot să le ia pentru templul Hatsuse. Mama i-a spus preotului să petreacă două-trei zile în templu rugându-se special ca un vis să fie acordat pentru viitorul acestei femei (fiicei). în acea perioadă am fost pusă să fac ritualuri de puritatea religioasă (să se abţină de la hrană animală)

Preotul s-a întors şi a spus următoarele:

— Mi-a fost greu să mă întorc fără să am măcar un vis şi după ce m-am plecat de mai multe ori şi am ţinut şi alte ritualuri am mers la culcare. Atunci a ieşit de după perdea o doamnă sfântă delicată în veşmânt frumos. Ea, luând oglinzile oferite, m-a întrebat dacă nu erau şi scrisori legate de aceste oglinzi. I-am răspuns în felul cel mai respectuos:

— Nu erau scrisori. Mi s-a spus să ofer doar astea.

— Ciudat, a spus. Trebuiesc adăugate scrisori. Vezi că ce se oglindeşte în una creează milă.

Am văzut-o lăcrimând amar şi am văzut în oglindă umbre ale unor oameni căzând în lamentaţie.

— Să vezi aceste umbre te întristează, dar să vezi asta te face fericit.

Şi a ridicat cealaltă oglindă. Acolo *misu* era proaspătă şi verde şi
multe straie colorate se zăreau sub marginea de jos. Prunii şi cireşii erau în floare. Privighetorile cântau în copaci."

Nici măcar nu i-am ascultat povestea şi nici nu l-am întrebat cum păreau lucrurile în visul lui. Cineva a zis: „Roagă-te la Prea-luminata Onorabilă Zeiţă" iar mintea mea lipsită de respect a gândit: „Unde e? E o zeiţă sau un Buddha?"

La început am zis aşa, dar apoi am devenit mai discretă şi am întrebat pe cineva de ea şi mi s-a spus: „Este o zeiţă şi îşi are sălaşul la Ise[45]. Zeiţa este de asemenea venerată de guvernatorul provinciei Kii. Este venerată la altarul strămoşilor de la Curtea Imperială."

Nu puteam sub nici o formă să ajung la Ise. Cum aş fi putut să mă închin în faţa altarului Imperial? Nu aş avea niciodată voie să merg acolo. Mi-a venit ideea să mă rog pentru iluminare cerească. O rudă de-a mea a devenit

45 **Altarul Ise a fost construit în anul 5 î.Hr. Vezi nota despre altarul Ise în Jurnalul lui Murasaki Shikibu (n.tr.en.)**

călugăriţă şi a intrat în templul Sugaku. Iarna, i-am trimis un poem:
Chiar şi lacrimi apar de dragul tău Când mă gândesc la sătucul de munte Unde furtuni de zăpadă se dezlănţuie.
Răspunsul: *Parcă te zăresc*
Venind la mine prin pădurea întunecată Când deasupra e frunzişul bogat de vară.

1036. Tata, care plecase în Est s-a întors în sfârşit. S-a stabilit la Nishiyama şi am mers cu toţii acolo. Eram foarte fericiţi. într-o noapte cu lună luminoasă am stat de vorbă toată noaptea: *Astfel de nopţi există!*
Ca pentru eternitate, mă despărţisem de tine- Ce tristă a fost toamna aceea!

Asta l-a făcut pe tata să verse multe lacrimi (de bucurie) şi mi-a răspuns cu un poem:

Acea viaţă devine mai dragă şi e trăită cu bucurie Care a fost cândva născută din ură şi lamentaţie. Bucuria mea nu avea limite când aşteptarea ajunsese la final după presupusa despărţire pentru „eternitate”, dar tata mi-a spus:

— Este ridicol să trăieşti o viaţă lumească atunci când eşti bătrân. Aşa credeam când vedeam oameni bătrâni, iar acum eu sunt bătrân, aşa că mă voi retrage din viaţa socială.

Pentru că a spus-o fără vreo afecţiune pentru această lume, m-am simţit destul de singură.

Către est, câmpul se întindea în lung şi-n lat şi puteam vedea de la muntele Hiye (762 m) până la muntele Inari. Către vest, pinii din pădurea Narabigaoka îmi cântau în ureche şi până la platoul pe care era casa noastră câmpurile de orez erau cultivate în terase şi dinspre ele venea sunetul clopotelor de speriat păsări, care îmi dădea un sentiment rustic.într-o seară cu lună am primit un mesaj de la o veche cunoştinţă care a avut ocazia să-mi scrie, iar asta i-am trimis înapoi:

Nimeni nu mă caută şi nici nu-şi aminteşte de mine în satul meu de munte.

Prin trestia din gardul îngust, vântul de toamnă suspină.

1037.

în a zecea lună ne-am mutat în capitală. Mama s-a călugărit şi deşi locuia în aceeaşi casă, s-a închis într-o cameră separată. Tata mă trata ca pe o femeie independentă mai mult decât ca pe copilul lui. Mă simţeam neputincioasă să-l văd cum se fereşte de societate şi trăieşte ascuns în umbră.

O persoană, prinţesa Yuko, fiica împăratului Tooshiyaku, care auzise de mine de la o rudă îndepărtată m-a chemat la ea spunând că ar fi mai bine să fiu cu ea decât să-mi petrec zilele singură nefacând nimic.

Părinţii mei de modă veche credeau că viaţa de la curte va fi foarte neplăcută şi voiau să-mi petrec timpul acasă, dar alţii au spus: „Oamenii din ziua de azi devin doamne de onoare la curte şi apoi apar numeroase bune oportunităţi (pentru căsătorie); de ce să nu încerci?” Aşa că la vârsta de douăzeci şi şase de ani am fost trimisă la Curte împotriva voinţei mele.

Prima oară am mers pentru o noapte. Eram îmbrăcată într-un uchigi cu opt falduri de culori mai deschise sau mai intense de crizantemă, iar peste el purtam o robă fluidă dintr-o mătase roşu intens.

După cum am spus mai înainte, mintea îmi era absorbită de romane şi nu aveam rude importante de la care să învăţ maniere distinse şi obiceiuri de curtoazie, aşa că în afară de ce ştiam din romane, nu mai ştiam altceva. Am fost mereu în umbra părinţilor învechiţi şi nu am fost obişnuită să ies afară ci să văd luna şi florile. Aşa că atunci când am plecat de acasă m-am simţit de parcă nu aş fi fost eu nici că asta ar fi fost lumea reală (cea în care mergeam). Am pornit dimineaţa devreme. Am visat deseori cu mintea mea de ţărăncuţă că

voi auzi lucruri mult mai interesante pentru consolarea inimii mele decât cele pe care le puteam găsi trăind în casa părinţilor mei.

Mă simţeam ciudat la Curte în tot ceea ce făceam, şi mă gândeam că e trist dar nu folosea la nimic să mâ plâng. Mi-am amintit cu tristeţe de nepoatele mele care şi-au pierdut mama şi care au fost îngrijite doar de mine, chiar şi noaptea dormind lângă mine.

îmi petreceam zilele gânditoare cu o minte goală. Mă simţeam de parcă tot timpul cineva mă spiona şi mă simţeam stânjenită[46]. După vreo zece zile am primit permisiunea de a ieşi. Tata şi mama mă aşteptau cu un foc liniştit într-o tipsie.

Văzându-mă cum cobor din lectică, nepoatele mi-au spus:

— Când erau cu noi oamenii veneau să ne vadă, dar acum nu mai auzim pe nimeni şi nici o umbră nu mai cade în faţa casei noastre.

Mi-a fost milă să le văd plângând în timp ce spuneau asta. Dimineaţa următoare s-au aşezat lângă mine, spunând:

— Pentru că eşti aici, mai mulţi oameni vin şi pleacă. Totul pare mai viu.

Mi-au dat lacrimile gândindu-mă la ce valoare trebuie să am ca nepoatele mele să mă preţuiască atât.

Ar fi dificil chiar şi pentru un sfânt să îşi viseze viaţa dinainte de naştere. Totuşi, când am fost în faţa altarului de la templul Kiyo- midzu, într-o stare de somnolenţă a minţii, care nu era nici somn nici trezie, am văzut un om care părea să fie conducătorul templului. A venit şi mi-a spus:

—Ai fost cândva un preot al acestui templu şi ai fost născută într-o stare mai bună din bunătatea multitudinii de imagini budiste pe care le-ai sculptat ca artist budist. Acel Buddha înalt de cinci metri care tronează în partea de est a templului este lucrarea ta. Când erai la stadiul de a o acoperi cu foaie de aur ai murit.

— O, binecuvântare nemeritată! Am spus. O voi termina, atunci.

Preotul a răspuns:

46 **Obiceiul la Curte obligă doamnele de la Curte să ducă o viaţă fără nici un fel de intimitate - dormind împreună în prezenţa reginei şi împrţind apartamente una cu alta (n.tr.en.)**

Când ai murit, altcineva a acoperit-o şi a săvârşit ritualul de ofrande.Mi-am revenit şi m-am gândit: „Dacă îl slujesc din toată inima pe Buddha de la templul Kiyomidzu... din bunătatea rugăciunilor mele în acest templu dintr-o viaţă trecută...”[47]

în ultima lună a anului am mers din nou la Curte. Mi-a fost atribuită o cameră.

Am mers în apartamentul prinţesei în fiecare noapte şi m-am întins printre persoane necunoscute, aşa că nu am putut dormi deloc. Eram pudică şi timidă şi am lăcrimat pe ascuns. Dimineaţa m-am retras cât era încă întuneric şi îmi petreceam zilele tânjind după acasă, unde bătrânii şi slăbiţii mei părinţi, considerându-mă importantă, se bazau pe mine de parcă aş fi meritat. îmi era dor de ei şi mă simţeam foarte singură. Nenorocită, deplorabilă şi neajutorată minte! -Asta îmi era gravat în gânduri şi deşi trebuia să îmi fac datoria cu credinţă.

Nu puteam să îngrijesc de prinţesă. Nu părea să ghicească ce e în inima mea şi punând-o pe seama timidităţii mă favoriza che- mându-mă adesea dintre celelalte doamne. Obişnuia să zică: „Che- maţi-le pe doamnele mai tinere!” şi eram târâtă până acolo în ciuda voinţei mele.

Cei care erau familiarizaţi cu viaţa de la curte păreau să se simte ca acasă acolo, dar eu, care nu eram foarte tânără, şi totuşi nu-mi doream să mă număr printre cele mai în vârstă, eram oarecum neglijată şi făcută să însoţesc oaspeţii. Totuşi, nu aşteptam prea multe de la viaţa de curte şi nu le invidiam pe cele care erau mai graţioase decât mine. Asta, dimpotrivă, mă făcea să fiu mai liniştită şi din când în când mă prezentam în faţa prinţesei; şi vorbeam doar cu prietene apropiate despre lucruri frumoase. Chiar şi la ocazii interesante, care puteau bucura, mă feream să deranjez sau să devin prea populară şi nu mergeam prea departe în majoritatea lucrurilor.

47 **Unele cuvinte din această frază s-au pierdut, (n.tr.en.)**

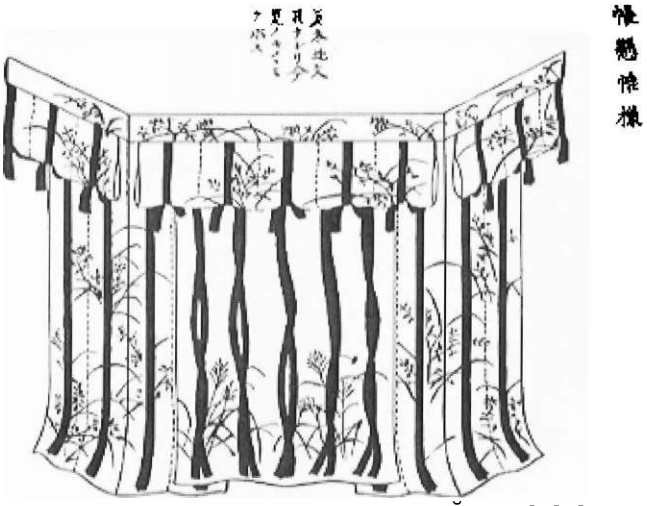

TREI KICHO PUSE LAOLALTĂ Perdelele paravanului, sau kicho, variau în funcţie de sezon. Acesta este unul de vară cu decoraţiuni de iarbă şi flori de vară

Dormind într-o noapte înaintea prinţesei, am fost trezită de ţipete şi zgomote agitate de la păsările de pe lac.
Ca noi păsările de apă petrec toată noaptea plutind în somn,
Par obosite

Scuturându-şi gheaţa din penaj.

Tovarăşele mele îşi petreceau timpul liber vorbind despre romane cu uşa, care ne separa camerele, deschisă, şi adeseori o chemau înapoi pe cea care era în apartamentul prinţesei. Odată a trimis vorbă: „Voi merge dacă trebuie” (intenţionând să aibă plăcerea de a veni) *Lungile frunze de trestie se îndoaie uşor, Aşa că nu o voi convinge cu forţa Ci voi lăsa vântul să o facă.*

vorbind despre nimicuri. După aceea această doamnă s-a separat de Curte şi a plecat. Şi-a amintit acea noapte şi mi-a trimis vorbă: *Noaptea de iarnă, fără lună, fără flori îmi pătrunde în gânduri şi mă face să zăbovesc asupra-i - Oare de ce?*
Mi-a mers la inimă, căci şi eu mă gândeam la acea seară: *în visele mele lacrimile acelei nopţi reci sunt încă îngheţate. Dar pe acestea le plâng în secret.*

Prinţesa încă îmi striga mama pe numele Kazusa[48] - soţia Guvernatorului. Tata era nemulţumit că acest nume era încă folosit după ce ea devenise soţia unui alt bărbat şi m-a pus să îi scriu: *Numele Asakura într-o ţară îndepărtată, Curtea îl aude într-un cântec divin.-*

Numele meu este şi el auzit undeva (dar nu onorabil)[49]*.*
într-o noapte foarte luminoasă, după luna plină, am însoţit-o pe prinţesă la Palatul Imperial. Mi-am amintit că Prea-luminata Zeiţă Cerească era întronată aici şi voiam să profit de ocazie pentru a mă închina în faţa altarului. într-o noapte cu lună strălucitoare (1042 a.d.) am mers la altar în secret, pentru că o cunosc pe doamna Hakase care avea grijă de acest altar. Luminile perpetue din faţa altarului ardeau slab. Doamna Hakase a devenit uimitor de bătrână şi sacră; nu pare a fi muritoare, ci mai degrabă o încarnare divină, dar vorbea foarte elegant.

Luna era foarte luminoasă în noaptea următoare iar doamnele prinţesei şi-au petrecut timpul vorbind şi privind la lună, deschizând uşile de la Fujitsubo[50]. Paşii consoartei regale Umetsubo urcând către apartamentul regelui erau atât de graţioşi încât instigau la invidie.

— De-ar fi trăit răposata regină[51], nu ar fi putut să meargă atât de măreţ, a spus cineva.

Am compus un poem:

E precum luna, care, deschizând poarta Raiului,
Urcă sus peste nori.

48 **Numele unei provincii din Est (n.tr.en.)**

49 **Asakura este numele unui loc din Kyushu. Era un cântec numit Asakura care părea să fie popular în vremurile acelea şi se cânta la Curte (n.tr.en.)**

50 **Casă specială dedicată uzului unei soţii de rege (n.tr.en.)**

51 **Prinţesa, pe care doamna noastră o servea, era fiica reginei regelui Goshijaku. Regina a murit în 1039. După asta, consoarta regală Umetsubo a devenit preferata regelui (n.tr.en.)**

Noi, fiind în acelaşi Palat ceresc, petrecem noaptea

Jurnalele Doamnelor de la Curte din Vechea Japonie

Amintind paşii trecutului.

Doamnele care sunt însărcinate cu datoria de a introduce la curte nobili par să fie stabilite şi nimeni nu observă dacă femei simple de la ţară ca mine există. într-o noapte foarte întunecată de la începutul lunii *Zeilor-absenţi*, când recitatori cu voci dulci trebuiau să citească sutre toată noaptea, o altă doamnă şi cu mine am mers afară spre uşa de la intrarea în camera de audienţă pentru a îi asculta şi după ce am vorbit, am adormit, ascultând, sprijinită... [52]când am observat un domn a venit în audienţă la prinţesă.

— Ar fi ciudat să fugim la apartamentul nostru (să nu ne vadă). Rămânem aici. Fie ce-o fi. Aşa a spus tovarăşa mea şi m-am aşezat lângă ea ascultând.

Vorbea încet şi delicat. Nu era nimic care să nu placă la el. „Cine e cealaltă doamnă?" a întrebat de prietena mea. Nu a spus nimic nepoliticos sau amoros ca alţi bărbaţi, ci a vorbit delicat despre tristele, dulci lucruri din viaţă şi multe fraze de-ale lui m-au momit în conversaţie cu o putere stranie. Se întreba cum de există cineva la Curte care nu îi este cunoscut şi nu părea să se lase dus prea curând.

Nu se vedea nici o stea şi o ploaie uşoară cădea în întuneric; cât de plăcut era sunetul ei pe frunze!

— Cu atât mai frumoasă este noaptea, a spus el, lumina plină a lunii ar fi prea orbitoare.

Vorbind despre frumuseţile primăverii şi ale toamnei a continuat:

— Deşi fiecare oră are farmecul ei, ceaţa de primăvară e frumoasă; atunci cerul fiind liniştit şi acoperit, faţa lunii nu este prea strălucitoare; pare că pluteşte pe un râu îndepărtat. Atunci, cântecul calm al lăutei de primăvară este splendid. Toamna, pe de altă parte, luna este foarte strălucitoare; deşi există ceaţă care pluteşte la orizont, putem vedea lucrurile mai clar ca şi cum ar fi aproape. Sunetul vântului, vocile insectelor, toate lucrurile dulci par să se topească într-unui. Când în acest timp ascultăm muzica autumnală de *koto*[53] uităm de primăvară şi credem că acum e cel mai frumos. Dar cerul iernii îngheţat complet şi magnific de rece! Zăpada acoperind pământul şi lumina ei amestecându-se cu strălucirea lunii! Atunci notele de *hit-*

52 **Câteva cuvinte pierdute (n.tr.en)**

53 **Un instrument muzical cu treisprezece corzi (n.tr.en.)**

chiriki[54] vibrează în aer şi uităm şi de primăvară şi de

toamnă.

Şi ne-a întrebat:

— Ce vă atrage în visare? La ce vă stă gândul?

Tovarăşa mea a răspuns în favoarea toamnei, iar eu, nevrând să o imit, am spus:

Noapte verzuie şi flori toate amestecându-se
în ceaţa delicată -
Peste tot, luna strălucind în noaptea de primăvară.

Astfel am răspuns. Iar el, repetându-şi poemul meu la nesfârşit, a spus:

— Atunci, renunţi la toamnă? După asta, cât voi trăi, o astfel de noapte de primăvară îmi va servi ca amintire a personalităţii tale.

Persoana care favoriza toamna a spus:

— Alţii par să-şi dăruiască inima primăverii, iar eu voi rămâne singură privind la luna de toamnă.

Era foarte interesat şi nefiind sigur a spus:

— Chiar şi poeţii din Imperiul Tang[55] nu s-au putut decide ce să laude mai mult, primăvara sau toamna. Deciziile voastre mă fac să cred că trebuie să existe nişte motive personale atunci când înclinaţia noastră este atinsă sau fermecată. Sufletele noastre sunt îmbibate cu culori ale cerului, lunii sau florilor din acel moment. îmi doresc foarte mult să ştiu cum aţi ajuns să cunoaşteţi farmecul primăverii şi al toamnei. Luna unei nopţi de iarnă e dată ca un moment de tristeţe şi pentru că este foarte rece, nu am văzut-o niciodată intenţionat. Când am mers la Ise pentru a fi prezent ca mesager al regelui la ceremonia[56] instaurării fecioarei răspunzătoare de altar, am vrut să mă întorc la răsărit, aşa că am mers să îmi iau rămas-bun de la prinţesă (a cărei instaurare tocmai avuse loc) într-o noapte luminată de lună după multe zile de zăpadă, temându-mă să mâ gândesc la călătorie.

Reşedinţa ei era un loc lumesc groaznic numai să ţi-l imaginezi, dar m-a chemat într-un apartament adecvat. Erau acolo oameni care veniseră de pe vremea împăratului

54 **Un fluier făcut din şapte trestii care are un sunet foarte clar şi pătrunzător (n.tr.en.)**

55 **Perioadă faimoasă din istoria chineză)**

56 **Numele acestui domn este cunoscut (n.tr.en.)**

Enyu[57]. Aspectul lor era foarte sfânt, antic şi mistic.

Jurnalele Doamnelor de la Curte din Vechea Japonie

Povesteau despre lucrurile de demult cu lacrimi în ochi. Au scos o lăută cu patru corzi bine acordată. Muzica nu părea să fie ceva de pe această lume; am regretat că acea zi avea un răsărit şi am fost profund impresionat încât aproape că am uitat de întoarcerea în capitală. De atunci nopţile de iarnă în care ninge îmi amintesc de acea scenă, iar eu fără greş mă uit la lună deşi stau aproape de foc. Cu siguranţă mă veţi înţelege şi de-acum înainte fiecare noapte întunecată cu ploaie uşoară îmi va atinge inima; nu simt că aceasta ar fi inferioară nopţii înzăpezite de la palatul fecioarei Ise.Cu aceste cuvinte, a plecat şi am crezut că nu avea cum să ştie cine sunt. în a opta lună a anului următor (1043) am mers din nou la Palatul Imperial şi acolo la Curte era o festivitate în timpul nopţii. Nu ştiam că e prezent la ea şi mi-am petrecut acea noapte în camera mea. Când m-am uitat afară (dimineaţa devreme) deschizând uşile glisante de pe coridor am văzut luna de dimineaţă foarte ştearsă şi frumoasă. Am auzit paşi şi oameni apropiindu-se, unii recitând sutre. Unul dintre ei a venit la intrare şi mi s-a adresat. Am răspuns, iar el, amintindu-şi brusc, a exclamat:

— Acea noapte cu ploaie uşoară nu o uit nici măcar pentru un moment! Tânjesc după ea.

Pentru că soarta nu mi-a permis multe cuvinte am spus: *Ce intensitate a amintirii se agaţă de inima ta? Acea ploaie uşoară a căzut peste frunze- Doar pentru un moment (inimile noastre s-au atins).* Abia spusesem asta când oamenii s-au apropiat, iar eu am fugit înapoi fără să-i aştept răspunsul. în acea seară, după ce m-am întors în camera mea, tovarăşa mea a venit să îmi spună că el mi-a răspuns la poem: „Dacă ar mai exista o noapte atât de liniştită precum cea cu ploaie, mi-ar plăcea să te fac cumva să-mi asculţi lăuta, cântând toate melodiile pe care mi le amintesc.”

Am vrut să o aud şi am aşteptat pentru momentul potrivit, însă nu a existat unul, niciodată. Anul următor, într-o seară liniştită am auzit că ar fi venit la palatul prinţesei, aşa că m-am strecurat afară din cameră cu tovarăşa mea, dar erau mulţi oameni care aşteptau înăuntrul şi în afara palatului şi m-am întors înapoi. Probabil că s-a gândit la ce m-am gândit şi eu. A venit pentru că era o noapte atât de liniştită şi a plecat pentru că era atât de zgomotoasă.

57 **A domnit din 970 până în 984. Acum era 1045 (n.tr.en.)**

Tânjesc după un moment de liniște Să fiu pe marea

Annie Shepley Omori & Kochi Doi

armoniei, în acea barcă fermecată. O, luntraș, îmi știi oare inima?

Așa că am compus acest poem şi nu mai e nimic de spus. Personalitatea lui e excelentă iar el nu era un om oarecare, dar timpul a trecut şi niciunul dintre noi nu l-a căutat pe celălalt. Iarna, deşi zăpada încă nu venise, cerul înstelat era senin şi rece. O noapte întreagă am vorbit cu cei de la palat[58].

Ca o femeie bună de nimic m-am retras de la viaţa de Curte.

Pe douăzeci şi cinci a ultimei luni (ziua de Crăciun, 1043) am fost chemată de prinţesă la slujba religioasă de citire a numelor lui Buddha. Am mers doar pentru acea noapte. Vreo patruzeci de doamne erau îmbrăcate în rochii roşu-intens şi robe de aceeaşi culoare. Am stat în spatele persoanei care m-a condus înăuntru, cea mai discretă persoană dintre ele şi m-am retras înainte de răsărit. Pe drumul spre casă a nins cu fulgi tremurători, iar luna îngheţată şi fantomatică se oglindea în mânecile mele de roşu şters din mătase lucioasă. Chiar şi acea oglindire părea umedă şi tristă. Tot drumul m-am gândit: „Anul e pe sfârşite şi noaptea la fel - şi luna se oglindea în mâneca mea - totul e trecător. Când eşti la Curte, poţi deveni familiar cu cei care slujesc acolo şi poţi cunoaşte mai bine lucrurile lumeşti şi dacă eşti considerat cumsecade poţi fi primită ca doamnă şi poţi primi favoruri” - aşa m-am gândit, dar tata era acum dezamăgit de mine şi mă ţinea acasă; dar cum mi-am închipuit că norocul îmi va surâde deodată? Era fantezia tatălui meu, dar acum simţea că l-a trădat.

Deşi de mii de ori, atât de multe! Am adunat pătrunjel[59] pe câmpuri

Dorinţele-mi n-au fost nicicând îndeplinite.

Am mormăit atât şi nu mai mult.

58 **Ceva pare să se fi întâmplat, ce ar putea să fi fost căsătoria ei cu un nobil de rang inferior sau cu o familie inferioară familiei ei, dar putem doar presupune, ea nu spune (n.tr.en.)**

59 ***Există o veche fabulă despre pătrunjel: o persoană de la ţară a mâncat pătrunjel şi i s-a părut foarte bun, aşa că a mers în capitală să i-l prezinte regelui, dar regele nu a fost aşa de încântat, căci nu i s-a părut bun. Aşa că „să aduni pătrunjel” înseamnă să încerci să câştigi simpatia altora oferind ceva ce ne place nouă dar nu şi altora (n.tr.en.)***

Am regretat enorm fanteziile zadarnice din tinereţe şi cum părinţii nu mă însoţesc la temple în pelerinaj cu greu mi-am putut suprima nerăbdarea. îmi doresc să îmi întăresc spiritul să îmi cresc copilul care e încă în mugur. Mai mult, îmi doresc să fac tot ce pot ca să îmi adun faptele bune pentru viaţa ce va veni, aşa că încurajân- du-mi inima am mers la templul Ishiyama după a douăzecea zi din *luna îngheţului* (1045). A nins şi drumul era splendid. Ajungând la bariera de la trecătoarea Osaka, mi-am amintit că era tot iarnă atunci când am trecut-o pe drumul spre Kioto. *Atunci fusese o zi furtunoasă.*

Sunetul vântului de toamnă de la bariera de la Osaka!
Nu-i diferit de cel pe care l-am auzit demult.

Templul de la Seki, deşi era magnific, m-a făcut să mă gândesc la acel Buddha vechi cioplit grosolan. Plaja de la Uchide nu s-a schimbat în trecerea lunilor şi a anilor, dar s-a schimbat inima mea.

Spre seară am ajuns la templu şi după o baie am mers direct la altarul principal. Vântul de munte era îngrozitor. Am luat-o ca pe un semn bun faptul că, adormind în templu (am auzit o voce) spunând: „Din templul interior parfum a fost dăruit. Spune-o acum.” La aceste cuvinte, m-am trezit şi mi-am petrecut noaptea în rugăciune.

A doua zi, vântul bătea cu furie şi ningea puternic. Mi-am consolat inima singură cu o prietenă a prinţesei care venise cu mine. Am plecat după trei zile.

Pe douăzeci şi cinci a lunii a zecea a anului următor (1046) capitala era foarte agitată pentru ritualurile de purificare dinaintea Marii Ceremonii[60].

De-ar fi fost după mine, voiam să plec în aceeaşi zi la Hase (templu) pentru propria purificare religioasă. M-au oprit, spunân- du-mi că e ceva ce poţi vedea o singură dată într-o domnie; că până şi oamenii de la ţară vin să vadă procesiunea şi era o nebunie să părăseşti oraşul chiar în acea zi.

— Faptele tale vor fi auzite şi oamenii te vor bârfi, a spus furios fratele meu.

— Nu, nu, las-o să facă după cum vrea.

Şi pentru că aceasta mi-a fost dorinţa, el (soţul ei) m-a lăsat să plec. Bunătatea lui m-a impresionat,

60 **Goreizai, 1046-1068 (n.tr.en.)**

dar pe de altă parte mi-a părut rău de cei care m-

au însoţit (suita ei) care tânjeau să vadă ceremonia .Dar ce avem de-a face cu asemenea spectacole? Buddha va fi încântat de cei care vin într-un asemenea moment. Voiam neapărat să primesc darul divin şi am pornit înainte de răsărit. Când treceam marele pod de la Nijo cu torţe de pin arzând înaintea mea şi cu slujitorii în robe de un alb imaculat, toţi oamenii călare, în trăsuri sau pe jos care m-au întâlnit pe drumul lor către standuri, pregătiţi pentru vizitatori au spus surprinşi: „Ce-i asta?” şi unii chiar au râs sau m-au certat. Când treceam prin faţa porţii Yoshinori, comandantul gărzii de pază şi oamenii lui stăteau acolo în faţa porţilor larg deschise. Au spus râzând:

— Iată o tovărăşie care merge la templu. Sunt multe zile şi luni (când poţi face asta)!

Dar era unul în apropiere care a zis:

—De ce vă miraţi aşa? Sunt foarte hotărâţi. Cu siguranţă vor primi binecuvântarea lui Buddha; şi noi trebuie să ne hotărâm (pentru bine) fără să vizităm, astfel a vorbit un bărbat mai serios.

Am vrut să ies din oraş înainte de ivirea zorilor şi am pornit în mijlocul nopţii, dar a trebuit să aştept după persoane întârziate până când ceaţa foarte densă a devenit mai rară. Oamenii veneau de la ţară precum un râu. Nimeni nu se putea da în lături pentru ca altcineva să treacă şi chiar şi copiii grosolani şi prost-crescuţi, care treceau pe lângă caleaşca mea cu dificultate erau surprinşi şi nemulţumiţi de noi. mi-a părut rău că am pornit în acea zi, dar rugându-mă lui Buddha din tot sufletul, am ajuns la feribotul de la Uji. Chiar şi acolo oamenii urcau în oraş în grămezi, iar căpitanul feribotului, văzând aceşti oameni fără număr, se simţea plin de el şi devenise foarte mândru. Ridicându-şi mânecile până la faţă şi sprijinindu-se de bară, nu voia să aducă barca. Se uita împrejur fluierând şi cu un aer indiferent. Nu am putut trece râul pentru mult timp, aşa că m-am uitat prin acel loc pe care eram curioasă să îl văd de când citisem Genji-monogatari care spune că fiica prinţesei din Uji a trăit aici. Mi s-a părut un loc minunat. în sfârşit, am reuşit să trecem

râul şi am mers să vedem conacul Uji[61]. Mi-am amintit

imediat că doamna Ukifune (din roman) a locuit aici.

Pentru că am plecat înainte de răsărit, oamenii mei erau obosiţi şi ne-am oprit la Hiroichi să luăm mâncare. Paznicul a spus:

—Acela e faimosul munte Kurikoma? Se lasă seara, pregătiţi armura, (pentru protecţie împotriva hoţilor şi a spiritelor rele)

Am ascultat aceste cuvinte şi m-am cutremurat, dar am trecut acel munte (fără peripeţii) şi soarele era la zenit când am ajuns la lacul Nieno. Au plecat în mai multe direcţii să găsească un aşezământ şi s-au întors spunând că nu există un loc potrivit, doar o colibă întunecată; dar pentru că nu exista altceva, am mers acolo.

în casă erau doar doi oameni pentru că restul plecaseră în capitală. Aceşti oameni nu au dormit deloc în acea noapte ci au stat de pază pe lângă casă. Slujnicele mele care erau în firidă (probabil partea din afară a colibei servea drept bucătărie) au întrebat:

— De ce vă plimbaţi aşa?

Iar oamenii au răspuns:

— De ce? Am închiriat casa unor străini. Ce ne facem dacă ni se fură ibricele? Bineînţeles că nu dormim!

Am simţit şi groază şi amuzament auzindu-i.

Dimineaţa devreme am plecat de acolo şi am îngenuncheat în faţa templului de Est[62]. Templul de la Isono-Kami era foarte vechi şi aproape în ruine. în acea noapte am poposit la templul Yamabe. Deşi eram obosită am recitat sutre şi apoi am mers la culcare. în visul meu am văzut o femeie foarte nobilă şi pură. La venirea ei, vântul adia superb. M-a găsit şi mi-a spus zâmbind:

— Cu ce scop ai venit?

Eu am răspuns:

— Cum aş fi putut să nu vin? (având în vedere că tu eşti aici)

Şi ea a spus:

61 **Este numit Byodoin şi este una dintre faimoasele clădiri care există în Japonia (vezi ilustraţiile din *Impresii despre Arhitectura Japoneză* a lui Cram), construită după un design superb şi original. A fost vila primului ministru, dar a fost transformată în templu în 1051, când bogăţiile decoraţiunilor interioare erau asemănătoare minunăţiilor din templele indiene decât decoraţiile caste din Japonia (n.tr.en.)**

62 **La Nara, unde era deja Buddha de aproape cincizeci de metri (n.tr.en.)**

— Ar fi bine să fii în Curtea Imperială şi să te apropii de doamna Hakase.

Am fost foarte încântată şi am prins curaj. Am trecut râul şi am ajuns la templul Hatsuse noaptea. După purificare, am urcat la templu. Am rămas trei zile şi am dormit aşteptând să plec dimineaţa. La miezul nopţii am visat că o ramură de cedru[63] a fost aruncată în cameră ca un simbol dăruit de zeul Inari. M-am speriat, dar trezin- du-mă mi-am dat seama că a fost doar un vis.

Ne-am început călătoria de întoarcere după miezul nopţii şi cum nu am găsit nici un aşezământ, ne-am petrecut din nou noaptea într-o casă foarte mică, care părea să fie una foarte ciudată într-un fel. „Nu dormiţi! Ceva neaşteptat se va întâmpla”; „Nu vă speriaţi!”; „Culcaţi-vă fără cel mai mic zgomot!” Acestea au fost spuse şi mi-am petrecut noaptea în singurătate şi groază. M-am simţit de parcă aş fi trăit o mie de ani în acea noapte, iar când s-a luminat de ziuă am văzut că suntem în bârlogul unor hoţi. Oamenii spun că stăpâna acelei case avea o ocupaţie ciudată.

Am trecut râul Uji pe un vânt puternic şi feribotul a trecut foarte aproape de năvodul de pescuit.

Au trecut ani şi doar sunetele apelor mi-au ajuns la urechi,

Astăzi, într-adevăr, pot chiar număra undele din jurul plasei de peşti.

(Acest poem poate părea puţin obscur. înseamnă că propria-i viaţă a fost trăită într-un fel de tărâm al viselor creat de ea însăşi, dar a ieşit treptat la suprafaţă.)

Dacă, aşa cum fac acum, voi continua să notez evenimente patru sau cinci ani după ce s-au întâmplat, viaţa îmi va părea să fie ca aceea unui pelerin, dar nu e aşa. îmi notez întâmplările din mai mulţi ani. Primăvara am fost la templul Kurama. Era o zi plăcută de primăvară, cu ceaţă plutind peste munte. Oamenii de la munte au adus tokoro (un fel de rădăcină) ca singura hrană şi mie mi s-a părut bună. Când am plecat de acolo, deja nu mai erau flori.

63 **în acele timpuri era un obicei ca persoana care dorea să fie ocrotită de zeul Inari să îşi pună pe cap o coroană de cedru. Zeul Inari era atunci zeul plantei de orez. Acum este confundat cu zeul-vulpe, ale cărui mici altare, flancate de două vulpi mici de piatră sunt peste tot (n.tr.en.)**

în luna *Zeilor absenţi* am mers din nou, iar priveliştile de

munte de pe drum erau mai frumoase ca înainte, muntele fiind brodat în culori de toamnă. Izvorul, repezindu-se la vale, fierbea ca metalul topit şi apoi se sfărâmă în cristale.

Când am ajuns la mănăstire, frunzele de arţar, ude de la ploaie, străluceau de-ţi luau ochii.

Modelul frunzelor de arţar vopsite de ploaie în toamnă-
Frumoase în adâncul muntelui!

După vreo doi ani am mers din nou la Ishiyama. Părea că plouă şi am auzit pe cineva spunând că ploaia e foarte neplăcută dacă eşti în călătorie, dar deschizând uşa am descoperit luna în descreştere luminând până şi adâncurile prăpastiei. Ce am crezut că e ploaie, era de fapt pârâul susurând pe sub rădăcinile copacilor.

Sunetul pârâului de munte creează iluzia unor stropi de ploaie, Dar calmul lunii în descreştere străluceşte peste toate. Următoarea dată când am mers la templul Hase, călătoria nu a mai fost la fel de solitară ca înainte. De-a lungul drumului mai multe persoane m-au invitat la cine ceremonioase şi am înaintat încet. Copacii de toamnă erau frumoşi la pădurea Hahasono din Yamashiro. Am trecut râul Hase. Am stat acolo timp de trei zile. De data aceasta eram prea mulţi ca să putem sta în acea casă mică de partea cealaltă a trecătorii Nara, aşa că am campat pe câmp. Oamenii noştri şi-au petrecut noaptea întinşi pe *mukabaki*[64] pus pe iarbă. Nu au putut dormi din cauza rouăi care le cădea pe cap. Luna era mai limpede şi mai pitorească decât oriunde în altă parte. *Chiar şi în călătoria noastră rătăcitoare, Singuratica lună ne însoţeşte luminând din cer Luna în descreştere la care mă uitam în Oraşul Regal* Pentru că puteam face ce vreau, am mers chiar şi la temple îndepărtate pentru a mă închina şi inima imi era consolată atât prin plăcerile cât şi prin oboseala drumului. Deşi era pe jumătate o diversiune, totuşi îmi dădeau speranţă (rugăciunile). Nu aveam nici o durere presantă în acele zile şi am încercat să îmi cresc băiatul în felul în care am crezut că e mai bine şi eram nerăbdătoare cu trecerea timpului. Omul de care depindeam (soţul ei) dorea să atingă fericirea ca şi alţi oameni, iar viitorul părea promiţător, o veche prietenă a mea, cu care obişnuiam să fac schimb de poeme

64 **Un fel de scut din piele, făcut din piele de căprioară netăbăcită purtat atârnând de pe umăr (n.tr.en.)**

şi care a continuat să îmi scrie în ciuda schimbărilor, deşi nu

la fel de des ca înainte, s-a măritat cu guvernatorul din Echizen şi s-a mutat în acea provincie. După aceea, orice fel de comunicare între noi a încetat, aşa că i-am scris un poem pe care l-am trimis cu foarte mare greutate:
Nemuritoare afecţiune!
Se poate termina până la urmă, acoperită de timp
Aşa cum zăpada acoperă pământul din provincia de Nord?
Mi-a răspuns:
Nici măcar o mică piatră nu încetează să existe Deşi e îngropată sub zăpezile din Hakusan; La fel şi afecţiunea mea, deşi-i ascunsă.

Am mers într-o vale din Nishiyama (în dealurile de vest din Kioto). Erau flori înflorind în confuzie. Era frumos, dar singuratic. Nici urmă de om. O ceaţă liniştită ne-a îmbrăţişat. *Departe de oraşe, în inima muntelui, Cireşul înfloreşte şi îşi împrăştie florile Fără ca nimeni să vadă.*

Când amărăciunea lumii[65] îmi tulbura inima, m-am retras la templul Uzumasa. Acolo am primit o scrisoare de la cineva care era în slujba prinţesei. în timp ce eu îi răspundeam, am auzit clopotul templului.
Lumea de-afară cu multe dureri Nu se uită nici aici. La sunetul clopotului de seară Inima-mi devine mai singură.

Am mers la frumosul şi liniştitul palat al prinţesei într-o zi să vorbesc cu două cunoştinţe. Ziua următoare, găsind viaţa oarecum plictisitoare, m-am gândit cu dor la ei şi le-am trimis un poem: *Ştiind că locul nostru de întâlnire e o mare de lacrimi, Unde amintirile răpăie şi afecţiunile curg înapoi, Tot ne-am avântat în el - iar dorul meu de voi a crescut mai mult ca niciodată.*
Una dintre ele mi-a răaspuns: *Ne-am avântat în acea mare, Să găsim perlele consolării,*
Dar nici o perlă, ci numai triste, dulci lacrimi am găsit. Şi cealaltă:

Cine s-ar avânta în marea de lacrimi Căutând norocul cu grijă năzuită, De florile viselor frumoase n-ar pluti în ea! Cu acea prietenă, semănându-mi, obişnuiam să vorbesc despre fiecare bucurie şi tristeţe a lumii, dar a plecat în provincia Chi- kuzen în Kyushu (sud-vestul extrem al vechii Japonii). într-o noapte luminată de lună, am mers la culcare gândidu-mă la ea cu dor, căci în palat nu am fi vrut să dormim într-o

65 **Lume=soţ/mariaj (n. Red.)**

asemenea noapte, ci să stăm să privim cerul. Am visat că

eram în palat şi ne-am văzut aşa cum faceam şi în realitate. M-am trezit speriată; luna era atunci aproape de marginea vestică a muntelui şi m-am gândit „Aş fi vrut să nu mă trezesc”[66] (citând dintr-un poem faimos). *Spune-ły o, lună mergând spre vest, Că visând-o n-am mai putut dormi, Ci toată noaptea*

Perna mi-a fost înrourată cu lacrimi de iubire. în toamnă (1056) am avut ocazia să merg în provincia Izumi[67]. De la Yodo călătoria a fost foarte pitorească. Am petrecut o noapte la Takahama. Era întuneric, iar în adâncurile nopţii am auzit sunetul unei vâsle şi mi s-a spus că a venit o cântăreaţă. Tovarăşii mei i-au chemat barca pentru a fi lângă a noastră. Era luminată de un foc distant, mânecile ei erau lungi, şi-a acoperit faţa cu un evantai şi a cântat. Era fermecătoare. Seara următoare, când soarele era încă pe vârful muntelui, am trecut pe lângă plaja Sumiyoshi. Se vedea totul în ceaţă şi ramurile de pin şi suprafaţa mării şi plaja erau valuri ros-togolite, combinate să creeze o scenă mai frumoasă decât o pictură. *E o seară de toamnă Ţărmul de la Sumiyoshi! Pot cuvintele să-l descrie? Cu ce se poate compara?*

Chiar şi când barca a fost trasă, m-am uitat înapoi iar şi iar, fără să mă satur

66 **Cum dormeam gândind cu drag la el/ Mi-a apărut înaintea ochilor/ O, aş fi vrut să nu mă trezesc/ Să văd că a fost doar un vis! (n.tr. en.)**

67 **Fratele ei Sadayoshi era guvernatorul acelei provincii (n.tr.en.)**

.Iarna m-am întors în Kioto. Ne-am dus barca la Golful Oe. în acea noapte o furtună s-a năpustit cu asemenea furie că până şi pietrele păreau să se cutremure. Zeul Tunetului[68] venea râcnind, şi sunetul valurilor care se spărgeau, tumultul vântului, ororile mării, mă făceau să simt că viaţa se apropia de sfârşit. Dar au tras barca la mal, unde am petrecut noaptea. Ploaia s-a oprit, dar nu şi vântul şi nu am putut pleca. Am petrecut cinci sau şase zile pe aceste nisipuri întinse. Când vântul s-a mai potolit, m-am uitat afară, ridicând perdeaua de la cabina mea. Curentul de seară se ridica uşor şi cocorii se strigau unul pe altul în golf. Oamenii din Provincie au venit să ne vadă în mulţimi şi spuneau că dacă barca ar fi fost în afara golfului în acea noapte, nu ar mai fi fost văzută. Până şi numai gândul mă înspăimânta. *Lângă Ishitsu, în marea agitată Corabia condusă în furtună Păleşte şi nu se mai vede. Rafalele sălbatice conduc corabia în marea agitată ea dispare- După Ishitsu!*

M-am devotat în mai multe feluri Lumii (soţului ei). Chiar şi în slujba la Curte trebuia, la fel, să fii devotat fără încetare. Ce favor ar putea câştiga cineva întorcându-se din când în când la casa părintească?

înaintând în vârsta mi s-a părut nepotrivit să ne mai purtăm precum cuplurile tinere. în timp ce mă plângeam m-am îmbolnăvit şi nu am mai putut merge la temple pentru rugăciune. Chiar şi aceste ieşiri rare au încetat şi nu aveam nici o speranţă de a trăi mult, dar voiam să le asigur copiiilor mai mai mici o poziţie mai sigură cât eram încă în viaţă.

M-am mâhnit şi am aşteptat mult doritul lucru (o numire pentru un post) pentru soţul meu. în toamnă a primit un post[69], dar nu atât de bun pe cât sperasem şi am fost foarte dezamăgiţi. Nu era la fel de departe ca locul de unde ne întorsesem, aşa că s-a hotărât să meargă şi ne-am pregătit în grabă. A pornit de la casa în care fiica sa a început să locuiască de curând[70]. Era după a zecea zi din luna Zeului-absent. Nu avem cum să ştiu ce s-a întâmplat după ce a

68 **Kaminari sama (n.tr.en.)**

69 **în 1057 ca guvernator al Provinciei Shinano (n.tr.en.)**

70 **Avea treizeci şi cinci de ani, iar soţul ei patruzeci şi şase atunci când s-au căsătorit. Putem presupune că ea i-a fost a doua soţie. Această fiică trebuie să fi fost născută de prima nevastă. Motivul pentru care a plecat de la casa fiicei este o superstiţie şi nu răceala relaţiei lor (n.tr.en.)**

plecat, dar totul părea vesel în acea zi. A fost însoţit de băiatul nostru. Soţul meu purta o haină roşie şi *kimono*[71] mov deschis şi o *hakama* (fustă împărţită) de culoarea asterului şi a luat cu el şi o sabie lungă. Băiatul purta haine albastre şi o hakama roşie şi au urcat pe cai în faţa verandei.

Când au plecat zgomotos m-am simţit foarte, foarte singură. După cum auzisem provincia nu era foarte îndepărtată aşa că eram mai puţin deznădăjduită decât înainte.

Oamenii care l-au însoţit ca să îl petreacă s-au întors a doua zi şi mi-au spus că eu am plecat cu surle şi trâmbiţe şi apoi au spus că au văzut focuri de oameni[72] pornind din companie şi mergând către capitală. Am încercat să presupun că a fost cineva din suita sa. Cum mă puteam gândi la ce e mai rău? Nu mă puteam gândi decât la cum să îi cresc pe cei mici.

S-a întors în luna Deutzia anul următor şi şi-a petrecut vara şi toamna acasa, iar pe douăzeci şi cinci a *lunii cu Noapte-lungă* s-a îmbolnăvit.

1058. în a cincea zi a celei de-a Zecea luni totul a devenit un coşmar[73]. Durerile mele nu se comparau cu nimic în lume.

Acum ştiu că starea mea fusese reflectată în oglinda oferită la templul Hase (cu douăzeci şi cinci de ani în urmă de mama sa) în care cineva era văzut plângând în agonie. Reflecţia celei mai fericite nu s-a realizat. Şi nici nu avea să se întâmple în viitor.

Pe douăzeci şi trei l-am incinerat cu inimi îndurerate, băiatul meu, care fusese cu el toamna trecută, fiind îmbrăcat superb şi foarte îngrijit, urma catafalcul lăcrimând în haine negre cu lucruri groaznice (însemne de doliu) pe ele. Ce am simţit când l-am văzut plecând nu poate fi exprimat în cuvinte. Dacă nu m-aş fi dedicat unor fantezii nefolositoare (ea însăşi a scris mai multe) şi poeziei, ci aş fi practicat ritualuri religioase zi şi noapte, nu aş fi văzut o aşa lume de coşmar.

La templul Hase o ramură de cedru îmi fusese aruncată de către zeul Inari şi acest lucru (pierderea soţului) nu s-ar fi întâmplat dacă aş fi vizitat altarul Inari pe drumul spre casă.

71 **Rangul persoanei este determinat de culoarea hainelor. Roşu era purtat de nobili de gradul al cincilea (n.tr.en.)**

72 **Japonezii credeau că „focul uman" sau spiritul poate fi văzut părăsind trupul cuiva care e pe moarte (n.tr.en.)**

73 **Soţul ei a murit (n.tr.en.)**

Visele pe care le-am avut în ultimii ani care mă făceau să mă rog la Prea-luminata Zeiţă cerească însemnau că ar fi trebuit să fiu la Curtea Imperială ca doică, găzduită de rege şi regină - aşa mi-a interpretat visul interpretul de vise, dar eu nu am putut realiza asta. Numai reflecţia dureroasă din oglindă a fost realizată fără de greş. O biata şi îndurerata de mine! Iată că nimic nu se întâmplă cum mi-am dorit şi am umblat prin lume fără să fac vreo faptă bună pentru viaţa viitoare.

Viaţa părea să meargă mai departe în ciuda necazurilor, dar mă neliniştea gândul că lucrurile se vor întâmpla împotriva voinţei mele, chiar şi în viaţa viitoare. Era un singur lucru pe care mă puteam baza. *Lacrimi neîncetate-minte-nceţoşată: Vedere luminoasă-umbra lunii.*

în a treisprezecea zi a celei de-a zecea luni (1055) am avut un vis: în grădina casei mele, în cea mai îndepărtată margine stătea Buddha Amitabha! Nu se putea distinge bine, ci se vedea ca prin ceaţă. Puteam zări câte puţin din când în când, atunci când se ridica ceaţa. Piedestalul cu floare de lotus era la în jur de un metru de pământ; Buddha era înalt de aproape doi metri.în faţă strălucea o lumină aurie; o mână era întinsă, degetele celeilalte erau strânse în forma binecuvântării. Doar eu îl puteam vedea, şi totuşi simţeam atâta veneraţie încât nu am îndrăznit să mă apropii de fereastră să îl văd. Nimeni în afară de mine îl putea auzi spunând „Atunci de această dată mă voi întoarce şi apoi voi veni din nou să te primesc." M-am speriat şi m-am trezit în cea de-a paisprezecea zi. *Doar acest vis era speranţa mea pentru viaţa ce urma să vină.*[74]

Am locuit cu nepoţii soţului meu, dar după acel trist eveniment ne-am despărţit pentru totdeauna. într-o noapte foarte întunecată am fost vizitată de nepotul care trăia la Rokuhara; nu puteam decât să primesc cu braţele deschise un oaspete atât de rar întâlnit.

Nici o lună şi întunericul se-nteţeşte Pe lângă Obâsute. De ce ai venit? Doar nu ca sa vezi lunaF[6]

După acel moment (moartea soţului ei) o prietenă intimă a întrerupt orice fel de comunicare. *Poate se gândeşte că Eu nu mai exist în această lume, dar zilele îmi sunt pierdute în deplângere. Plângând, vai!*

în a zecea lună, m-am întors, cu ochii plini de lacrimi, către luna puternic strălucitoare.

74**La moarte, Buddha apare venind pe un nor la cei credincioşi şi le întovărăşeşte sufletul către Rai (n.tr.en.)**

Chiar şi în mintea mereu întunecată de durere, Se mai reflectă strălucirea lunii.

Ani şi luni au trecut. Ori de câte ori îmi aminteam ca prin vis incidentul (morţii lui) mintea îmi era tulburată şi ochii plini de lacrimi încât nu puteam gândi limpede la acele zile. Oamenii mei au plecat să trăiască în altă parte, iar eu am rămas singură în casa mea solitară. Eram obosită de meditaţie şi am trimis un poem cuiva care nu îmi mai vorbise demult. *Ierburi cresc în faţa porţii Şi mânecile îmi sunt umede de rouă, Nimeni nu-mi vorbeşte, Lacrimile-mi sunt singure - vai*

*!*Era călugăriţă şi mi-a trimis răspuns: *Ierburile din faţa unei locuinţe îţi pot aminti de mine! Tufele acoperă coliba Unde trăieşte cea uitată de lume.*

JURNALUL LUI MURASAKI SHIKIBU

JURNALUL LUI MURASAKI SHIKIBU[75]A.D. 1007-1010

Când toamna se apropie Tsuchimikado[76] devine incredibil de îmbucurător. Vârfurile copacilor de lângă iaz, tufele de lângă izvor, sunt vopsite în diverse nuanţe de culori care devin mai intense în lumina dulceagă a serii. Sunetul murmurat al apelor se amesteca toată noaptea cu o recitare neîncetată[77] de sutre care ating inima din ce în ce mai mult pe măsura ce briza devine mai rece.

Doamnele de onoare aflate în prezenţa onoratei, vorbesc aiurea. Regina le aude; probabil că le găseşte iritante, dar o ascunde cu calm. Frumuseţea ei nu are nevoie de cuvintele mele de laudă, dar nu mă pot abţine să simt că a fi aproape de o regină atât de frumoasă va fi singura alinare a suferinţei mele. Aşa că în ciuda dorinţelor mele (pentru o viaţă religioasă) sunt aici. Nimic altceva nu-mi spulberă durerea[78] - e minunat

75 **Acest jurnal pare să fi fost notat în paragrafe dispersate, iar editorii l-au păstrat în această formă (n.tr.en.)**

76 **Reşedinţa primului ministru Fujiwara, tatăl reginei (n.tr.en.)**

77 **Preoţii se roagă pentru ca regina să aibă o naştere uşoară. Regina a plecat la casa părintească înaintea naşterii, după cum e un vechi obicei japonez (n.tr.en.)**

78 **Scriitoarea acestui jurnal şi-a pierdut soţul în 1001**

!E încă miezul nopţii, luna este stinsă şi intunericul se întinde sub copaci. Auzim un ofiţer spunând: „Uşile exterioare de la apartamentul reginei trebuie deschise. Domnişoarele de onoare nu sunt venite încă - să vină în faţă secretarii reginei!” în timp ce acest ordin este dat, clopotul de la trei fix răsună, agitând aerul. Imediat încep rugăciunile de la cele cinci altare[79]. Vocile preoţilor recitând tare, înfruntându-se între ele de aproape sau de departe sunt într-adevăr solemne. Abatele de la templul Kanon-în, acompaniat de douăzeci de preoţi, vine din partea de est[80] a clădirii să se roage. Până şi paşii lor prin galerie care sună „to-do-ro to-do-ro” sunt sacrii. Părintele principal de la templul Hoju merge la conacul de lângă pista de curse, stareţul de la templul Henji merge la bibliotecă. Urmăresc cu privirea cum siluetele sfinte în robe de un alb pur trec podul chinezesc şi merg pe cărarea largă. Până şi Azaliah Saisa îşi apleacă trupul cu reverenţă înainte zeităţii Daiitoku. Domnişoarele de onoare sosesc la răsărit.

Pot vedea grădina din camera mea de lângă intrarea în galerie. Aerul e ceţos, roua e încă pe frunze. Lordul prim-ministru merge acolo; le ordonă oamenilor săi să cureţe pârâul. Rupe o tulpină de omenaishi (floarea fecioarei) care e înflorită la capătul de sud al podului. Aruncă o privire peste paravanul meu! înfăţişarea lui nobilă ne stânjeneşte şi îmi este ruşine cu faţa mea de dimineaţă (încă nevopsită şi pudrată). Spune: „Poemul tău despre asta! Dacă întârzii aşa mult, nu mai are farmec!”

Iar eu profit de ocazie şi fug la cutia de scris, ascunzându-mi faţa.

Floarea-Fecioarei înflorită -
Chiar mai frumoasă cu strălucirea rouăi,
Care este părtinitoare şi niciodată nu mă favorizează.

„Atât de promptă” spuse el, zâmbind şi ordonă să fie adusă o cutie de scris (pentru el).

Răspunsul lui:

Roua argintie nu e niciodată părtinitoare.
Din inima-i
Frumuseţea Florii-Fecioarei.

79 **Altare înaintea lui Fudo, Gosanse, Gunsari, Daiitoku, Kongoyasha**

80 **Vezi planul casei mari din acele zile**

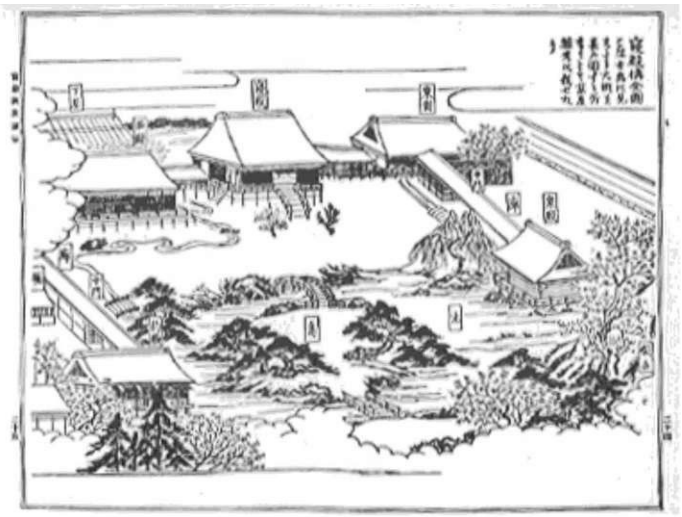

VECHE TIPĂRITURĂ A UNEI LOCUINŢE DE NOBIL ÎN STILUL AZUMAYA Tsumichikado, conacul primului-ministru trebuie să fi fost ca acesta.

într-o seară calmă şi umedă vorbeam cu doamna Saisho. Tânărul Lord[81] de Rangul al Treilea cu *misu*[82] parţial suflecat. Părea mai matur decât vârsta pe care o avea şi era foarte graţios. Chiar şi în conversaţia uşoară, expresii precum „Suflet frumos e mai rar decât chip frumos” veneau cu uşurinţă pe buzele lui, lăsându-ne în confuzie. Ar fi o greşeală să îl tratezi ca pe un băieţel. îşi păstrează demnitatea în preajma doamnelor, şi am văzut în el un îndelung-căutat erou romantic când a plecat cândva recitându-şi un poem: *Mai stai în camă unde Florile-Fecioarei sunt în floare Şi numele îţi va fi pătat cu poveşti de cavalerism.* Asemenea nimicuri ca acesta uneori îmi rămân în minte, când alte lucruri cu adevărat interesant sunt uitate repede - de ce? în ziua de azi, oamenii poartă evantaie frumoase. De la ziua douăzeci a lunii a opta, mai mulţi nobili de curte favorizaţi şi ofiţeri au fost de serviciu noaptea, petrecându-şi nopţile în coridor sau pe preşurile de pe verandă distrându-se leneş. Tineri care nu sunt pricepuţi la koto sau fué (harpă sau flaut) se distrează cu

81 **Yorimichi, fiul primului ministru Fujiwara Michinaga, care avea şaisprezece ani (n.tr.en.)**

82 **O perdea ţesută fin din bambus, în spatele căreia cineva poate vedea în afară dar nu poate fi văzut, atârnată înaintea persoanelor importante şi a apartamentelor femeilor (n.tr.en.)**

tonearasoi[83] şi *imayo*[84] şi în timpuri ca acestea, e distractiv. Narinobu, Marele Şambelan al reginei, Tsunefusa, Locotenentul-General al Gărzii de Corp şi Consilier de Stat, şi Narimasa, General-Maior al Gărzii de Corp şi Guvernator din Mino, şi-au petrecut noaptea petrecând. Lordul prim-ministru trebuie să fi observat, căci a interzis orice distracţie publică. Cei care s-au retras demult de la curte au venit în grupuri să întrebe de bunăstarea reginei/să ceara ajutor reginei şi nu am avut pace

.Ziua douăzeci şi şase. Am terminat prepararea parfumului[85] şi l-am distribuit pe tot. O parte dintre noi, care am făcut biluţe ne-am adunat. în drumul meu spre camera Maiestăţii Sale am aruncat o privire în camera lui Ben Saisho. Dormea. Purta veşminte din *hagi*[86]şi *shion*[87] peste care şi-a pus o robă strălucitoare foarte parfumată. Faţa îi era ascunsă în spatele hainei; capul era aşezat pe o cutie de scris aurie lăcuită. Fruntea sa era frumoasă şi fascinantă. Părea o prinţesă dintr-un tablou. Am luat batista care îi acoperea gura şi am spus: „Eşti ca eroina unui roman!" A roşit, ridicându-se pe jumătate; era frumuseţea în persoană. E mereu frumoasă, dar de această dată farmecul ei era superb scos în evidenţă.

Draga doamnă Hyoe mi-a adus nişte mătase pură de la crizanteme. „Soţia Primului Ministru te onorează cu acest cadou care alungă îmbătrânirea[88] foloseşte-l cu grijă şi apoi aruncă-l."

Fie ca acea doamnă să trăiască o mie de ani să îngrijească florile! Mânecile-mi sunt ude de lacrimi de mulţumire De parcă aş fi lucrat într-o grădină de crizanteme înrourate. Am vrut să o trimit, dar auzind că a plecat, am păstrat-o. Seara am mers în camera reginei. Pentru că luna

83 În prezent necunoscut (n.tr.en.)

84 **Imayo sau stil nou, un fel de cântec la modă în acele zile. Versurile sunt formate din opt sau zece silabe alternând cu şapte-cinci silabe (n.tr.en.)**

85 **Acest parfum era compus din comfor de Borneo purificat, mosc şi lemn de aloe şi era folosit pentru parfumarea hainelor etc.**

86 **Rochie colorată violat cu căptuşeală albastră, vopseaua violet fiind luată din lemnul de sapan.**

87 **Rochie violet deschis cu căptuşeală albastră.**

88 **Firul de mătase era folosit pentru protejarea crizantemelor de îngheţ. Floarea în sine era considerată a avea puterea de lungire a vieţii. Grădina Imperială a luat viaţă fără îndoială din această credinţă.**

era frumoasă, fuste inundau de sub misu[89]. Rând pe rând au venit doamna Kos- hosho şi doamna Dainagon. Maiestatea Sa luă puţin din parfumul făcut cu o zi în urmă şi-l puse într-un arzător de tămâie să îl încerce. Grădina era admirabilă - „Când frunzele de iederă se înroşesc!" spuneau - dar Doamna noastră părea mai puţin liniştită decât de obicei. Preoţii au venit pentru rugăciuni şi eu am mers în camera dinăuntru dar am fost chemată de acolo şi până la urmă am mers la mine în cameră. Am vrut să mă odihnesc doar câteva minute, dar am adormit. La miezul nopţii toată lumea era extrem de încântată. A zecea zi din luna Lunii-Lungi.

Când ziua se apropia de răsărit, decoraţiunile[90] din camera reginei au fost schimbate şi ea s-a mutat într-un pat alb. Primul Ministru, fiii lui şi alţi nobili s-au grăbit să schimbe perdelele paravanelor, cuvertura şi alte lucruri. Toată ziua a zăcut în repaos. Bărbaţii au strigat cât de tare au putut pentru a alunga spiritele rele[91]. S-au strâns acolo nu doar preoţii chemaţi aici de câteva luni, dar şi călugări rătăcitori care au fost aduşi din toţi munţii şi toate templele. Rugile lor ar fi ajuns la Buddha din toate cele trei lumi. Toţi profeţii din lume au fost chemaţi. Opt milioane de zei păreau să asculte cu urechile ciulite rugile lor Shinto. Mesageri alergau să comande recitări de sutre la diferite temple; astfel a trecut noaptea. Pe partea de est a paravanului (aşezat în jurul patului reginei) are adunate doamnele de la Curte. Pe partea de vest stăteau înlocuitoarele reginei posedate (sau care ispiteau) spiritele rele. Fiecare stătea întinsă înconjurată de o pereche de paravane pliabile. încheieturile paravanelor erau acoperite şi preoţi erau puşi să strige sutre acolo. în partea de sud stăteau multe rânduri de stareţi şi alţi demnitari ai preoţimii, care s-au rugat şi au jurat până ce vocile le-au devenit răguşite, ca şi cum ar fi coborât forma umană a lui Fudo[92]. Spaţiul dintre camera de nord şi podium (pe care se afla patul reginei) era foarte

89 **Doamnele erau înghesuite în spatele misu, uitându-se la lună.**

90 **Perdelele, paravanele şi hainele slujitorilor erau toate albe atunci când o naştere avea loc.**

91 **Care altfel ar fi atacat-o pe regină. Unele dintre doamnele de companie au preluat această sarcină. Există diferenţe de opinie între traducători în privinţa motivului pentru care acest lucru era făcut- intenţia de păcăli spiritele rele să atace persoana greşită prin introducerea unor alte femei înconjurate de paravane şi slujitori sau prin transmiterea presupuselor spirite rele din regină în doamnele ei printr-o formă de hipnoză.**

92 **Fudo: un idol budist cu o apariţie înfricoşătoare care se credea că ar avea puterea de a subjuga toate spiritele rele.**

îngust, dar când m-am gândit mai târziu, mi-am dat seama că am numărat mai mult de patruzeci de persoane care stăteau acolo. Nu se puteau mişca deloc şi au ameţit atât de tare încât nu îşi mai aminteau nimic. Oamenii (doamnele şi domnişoarele de onoare) care veneau acum de acasă nu au putut intra deloc în apartamentul principal. Nu exista loc pentru robele lor fluide şi mânecile lungi. Anumite femei mai în vârsta plângeau pe ascuns.

A unsprezecea zi. La răsărit, uşile glisante de la nord au fost luate pentru a uni cele două camere. Regina a fost mutată spre verandă. Cum nu era timp să atârnăm *misu*, a fost înconjurată cu kicho. Reverendul Gyocho şi ceilalţi preoţi au făcut incantaţii. Reverendul Ingen a recitat rugăciunea scrisă de Lordul Prim-Ministru cu o zi înainte, adăugând câteva jurăminte solemne de la el. Cuvintele sale erau infinit măreţe şi pline de speranţă. Primul Ministru, alăturându-se rugăciunii, ne-a făcut să ne simţim mai siguri pe un deznodământ cu noroc. Totuşi, exista încă o agitaţie care ne făcea foarte trişti şi mulţi ochi erau plini de lacrimi. Am spus: „Lacrimile nu sunt potrivite pentru această ocazie", dar nu ne puteam stăpâni. Au spus că Maiestatea Sa suferea mai mult din cauză că era prea aglomerată camera, aşa că oamenii au fost mutaţi în camerele de sud şi de est. După aceasta, au rămas în apartamentul regal doar cele mai importante personaje. Primul Ministru, Doamna Sanuki şi Doamna Saisho erau în interiorul paravanului regal. Onoratul preot de la templul Ninna şi preotul curţii de la templul Mii au fost chemaţi înăuntru. Primul Ministru a dat diverse ordine şi vocea lui a acoperit vocile preoţilor. Erau acolo şi doamnele Dainagon, Koshosho, Miya-no-Naishi, Nakatsukasa-no-Kimi, Tayu-no-Myobu, Daishikibu-no-Omoto, Tono-no-Senji, cele din urmă fiind doamne venerabile cu experienţă, dar chiar şi ele erau tulburate şi pe bună dreptate. Sunt încă o novice şi am simţit cu toată inima că evenimentul era serios. în plus, acolo un pic mai în spate, în afara perdelei, erau doicile prinţeselor Naishi-no-Kami şi Nakatsukasa, ale surorii reginei Shonagon şi ale surorii mai mici Koshikibu. Aceste doici şi-au făcut loc prin pasajul îngust în spatele celor două paravane şi acolo mergeau dintr-o parte în alta, ca nimeni să nu treacă. Erau multe alte persoane forfotind pe acolo, dar nu le puteam distinge. Fiul Primului-Ministru, Locotenentul General Saisho, Generalul Maior Masamichi de Rangul Patru, să nu mai vorbim de

Locotenentul-General Tsunefusa, de la Gardă şi Miya-no-Tayu, care cum o cunoscuse pe Maiestatea Sa îndeaproape, cu toţii au privit peste paravan pentru un timp. Aveau ochii umflaţi de plâns (pentru suferinţele ei), uitând de ruşine (de a plânge). Pe capetele lor orezul[93] era împrăştiat alb ca zăpada. Hainele lor şifonate trebuie să fi fost indecente, însă nu ne puteam gândi la astfel de lucruri atunci. O parte a capului reginei a fost rasă[94]. Am fost extrem de uimită şi mi-a părut rău să o văd, dar a născut liniştită. Post-naş- terea a fost întârziată şi toţi preoţii s-au îngrămădit în balconul de sud, sub marginile magnificei clădiri principale, în timp ce, cei de pe pod recitau sutre şi mai pătimaş, deseori îngenunchind.

Printre doamnele de onoare din partea de est au fost văzuţi câţiva curteni[95]. Privirea doamnei Kochujo a întâlnit-o pe cea a Locotenentului General. Oamenii au râs apoi de expresia ei uimită. Este o persoană foarte fascinantă şi elegantă şi e mereu foarte grijulie să-şi împodobească faţa. în această dimineaţă a făcut la fel, dar ochii îi erau roşii şi fardul i s-a stricat de la lacrimi. Era desfigurată şi cu greu părea aceeaşi persoană. Figura imperfect machiată a Doamnei Saisho era o privelişte rară, dar cum rămâne cu a mea? Norocul meu că oamenii nu observă astfel de lucruri în astfel de momente.

Când post-naşterea a venit, era înfricoşător să auzi vocile geloase ale spiritelor rele care înjurau. Shinzo-Azari a luat-o pe doamna Ben-no-Kurodo; Soyo pe doamna Hyoe-no-Kurodo; un preot Hojuji a luat-o pe Ukon-no-Kurodo[96]. Chiso Azari a luat-o în stăpânire pe doamna Miya-no-Naishi. Acest ultim preot a fost învins de spiritul cel rău şi pentru că se afla într-o stare deplorabilă, Ninkaku Azari a mers să îl ajute. Nu a fost din cauză că rugăciunea lui nu ar fi avut virtute, ci din cauză că spiritul era prea puternic. Preotul Eiko era responsabil pentru spiritul doamnei Saisho (înlocuitoarea reginei). Acest preot a jurat toată noaptea până când a răguşit. Majoritatea doamnelor care au fost chemate pentru ca spiritele să intre în ele au rămas în

93 **Pentru noroc**

94 **Pentru a putea deveni preotească şi a-i asigura o primire bună în viaţa viitoare, făcută doar atunci când persoana bolnavă este în pericol.**

95 **Era contrar etichetei şi arată agitaţia extremă a momentului. în diferite ocazii de societate, doamnele şi domnii curţii stăteau în camere separate.**

96 **Kurodo=secretar care se ocupa de manuscrisele de la curte**

siguranţă şi erau foarte tulburate (gândind că ar fi fost în avantajul reginei dacă ar fi fost atacate). La amiază am simţit că a ieşit în sfârşit soarele. Regina era bine!

Acum e liniştiă. Câtă fericire! în plus, e un prinţ, aşa că bucuria e fără margini. Doamnele de la curte, care şi-au petrecut ziua dinainte în agitaţie, neştiind ce să facă, de parcă ar fi fost pierdute în ceaţa dimineţii, au mers pe rând la culcare în propriile camere, astfel încât, înaintea reginei au rămas doar câteva persoane mai în vârstă potrivite pentru astfel de ocazii. Lordul Prim-Ministru şi Doamna lui au plecat să dea daruri preotului care a citit sutre şi a făcut ritualuri religioase în ultimele luni şi doctorilor care fuseseră recent chemaţi. Doctorii şi profeţii, care au inventat forme speciale de eficacitate, au primit pensii. în casă, se pregăteau probabil pentru ceremonia de baie a copilului.

Pachete mari (de haine ceremoniale[97]) erau duse în apartamentele doamnelor de onoare. Erau purtate *karaginu*[98] şi trene brodate. Unele purtau trene brodate şi ornate cu sidef care străluceau orbitor. Unele se plângeau că evantaiele care fuseseră comandate, nu au venit, toate s-au vopsit şi s-au pudrat. Când m-am uitat de pe pod am văzut oficialii Maiestăţii Sale şi înalţii ofiţeri ai înălţimii Sale Prinţul Moştenitor (noul-născut) şi alţi nobili de la curte. Primul Ministru a ieşit să ordone curăţarea izvorului care fusese înfundat cu noroi.

Toti oamenii par fericiţi. Chiar şi cei care au vreun motiv de melancolie sunt asaltaţi de bucuria generală. Primul Reprezentant al reginei noastre părea în mod natural mai fericit decât oricine, deşi nu zâmbeşte pentru propria satisfacţie sau mândrie

.Locotenentul General al Gărzii Uşoare glumea cu Consilierul Regelui de Rang Mijlociu, stând pe un preş la balconul clădirii. Sabia înălţimii Sale, tânărul prinţ, a fost adusă de la Curtea Imperială. Locotenentul General şi Prim-Secretar Yorisada, în drumul său spre casă de la altarul de la

97 **Toată lumea purta încă alb, culoarea purificării**

98 **Vezi frontispiciu**

Ise[99] unde fusese ca mesager imperial pentru a oferi *nusa*[100], s-a oprit la poartă (pentru că nu putea intra în casă)[101]să întrebe de Maiestatea Sa. I-a fost dăruit un cadou, nu l-am văzut.

Cordonul ombilical a fost tăiat de doamna primului ministru. Doamna Tachibana de Rangul al Treilea l-a alăptat prima (ceremonie). Ca doică, a fost aleasă Daisaemon-no-Omoto, pentru că a fost la Curte mult timp şi e foarte familiară; fiica lui Munetoki, curtean şi guvernator de Bitchu, şi doica lui Kurodo-no-Ben au fost şi ele alese ca doici.

Ceremonia îmbăierii a avut loc la şase seara. Baia era luminată (de torţe). Slujitoarea reginei, îmbrăcată în alb peste verde a pregătit apa caldă. Suportul pentru cadă era acoperit cu pânză albă.

Chikamitsu, guvernatorul provinciei Owari şi Nakanobu, ofiţer şef ataşat reginei, s-au prezentat în faţa *misu.*

Erau două suporturi pentru pentru ibrice.

Doamna Kyoiko şi Doamna Harima turnau apa rece. Două doamne, Omoku şi Uma, au ales şaisprezece vase dintre acelea în care fusese turnată apă fierbinte (alegându-le pe cele mai pure). Aceste doamne purtau pe deasupra veşminte din tifon, trene din mătase fină, karaginu şi *saishi*[102]*.* Părul lor era prins cu bentiţe albe care confereau capului un aspect de zână. în baie, doamna Saisho a devenit partenerul de baie (a intrat în baie cu infantul regal). Doamna Dai-nagon, în rochia ei de baie - era şi mai frumoasă în acest costum deosebit. Lordul Prim-Ministru a luat prinţul August în braţe; Doamna Koshosho purta o curea brodată cu un model de frunze de toamnă, fluturi şi păsări, care străluceau cu fir argintiu.

99 **Altarul Imperial de la Ise - cel mai vechi altar, construit în anul 5 î.Hr., dedicat Zeiţei Cerului Strălucitor, strămoş al familiei Imperiale. Acest altar este reconstruit la fiecare douăzeci de ani după acelaşi model. Este cel mai sacru loc din Japonia şi toate evenimentele serioase aparţinând Imperiului sau Casei Imperiale sunt anunţate acolo Zeiţei Strămoşeşti de către Mesagerul Imperial.**

100 **Role de mătase sau hârtie oferite de un venerator**

101 **Pentru că naşterea într-o casă era pângărire, în timp ce mesagerul către sau de la un zeu era sfânt**

102 **Saishi - un fel de ornament auriu cu cinci puncte radioase care se poartă pe frunte şi este prin în jurul capului.**

Brocartul era interzis cu excepţia persoanelor de rang înalt şi ei îl foloseau doar pentru curea. Doi fii ai Pimului Ministru şi General Maior Minamoto Masa- michi împrăştiau orez cu multă încântare. „Eu voi face cel mai mult zgomot”, strigau unul la celălalt. Preotul de la templul Henchi a venit pentru a proteja Copilul August. Orezul îl lovea în ochi şi urechi aşa că şi-a deschis evantaiul şi tinerii au râs de el. Doctorul în Literatură, Kurodo Ben-no-Hironari, stătea la capătul marelui coridor şi citea prima carte Sikki (însemnări istorice). Douăzeci de arcaşi au zbârnâit arcurile pentru a alunga spiritele rele, erau zece oameni din al cincilea şi zece oameni din al şaselea rang aranjaţi în două rânduri. Aceleaşi ceremonii de îmbăiere au fost repetate seara. Doar Doctorul în Literatură a fost schimbat. Doctor Munetoki, guvernator al Ise a citit Kokyo (carte despre pietate) şi Takachika a citit un capitol din Buntei (din Analele Istorice ale Regilor Chinezi)

.Timp de şapte nopţi, fiecare ceremonie a avut loc fără nori. în faţa reginei în alb, modelele şi culorile hainelor celorlalţi oameni făceau un contrast puternic. M-am simţit foarte uluită şi confuză şi nu m-am prezentat în timpul zilei, aşa că mi-am petrecut zilele în linişte şi am privit oamenii mergând din clădirea de est şi peste pod. Cei cărora le era permis să poarte culorile onorabile[103] şi-au pus un karaginu din brocart[104] şi uchigi din brocart. Aceasta era rochia frumoasă în mod convenţional, fără să arate stilul individual. Doamnele mai în vârstă care nu puteau purta culorile onorabile evitau tot ce era strălucitor, dar aveau nemaipomenit *uchigi*[105] prinse în trei sau cinci falduri şi

103 **Mov şi stacojiu**

104 **Karaginu: un veşmânt scurt cu mâneci lungi şi de culoare diferită de uchigi**

105 **Uchigi - o robă lungă nestrânsă pusă peste rochie. Era făcută dintr-un material elegant şi căptuşită cu o altă culoare şi era partea deosebită şi frumoasă din ţinuta de la curte din acea vreme. Sub ea se purtau alte două sau mai multe robe din mătase de diverse culori, una din ele se afla la vedere şi schimba culoarea celeilalte. Erau prinse în faţă cu o curea precum kimono-ul din ziua de azi, şi peste ele atârna la spate o trenă lungă şi elaborată din mătase albă grea pe care erau brodate sau pictate cele mai elegante modele.** În **prezenţa regalităţii, doamnele îngenuncheau pe rând una în spatele celeilalte şi fără îndoială trenele creeau o superbă impresie asupra celor care stăteau în spate.**

pentru karaginu din brocart alegeau fie o singură culoare, fie un model simplu. Pentru kimono-urile de dedesubt, foloseau fie lucruri fasonate fie plasă. Evantaiele lor, deşi la prima vedere nu păreau strălucitoare sau interesante, aveau fraze scrise sau sentimente de bun gust, dar aproape exact la fel, ca şi cum s-ar fi vorbit dinainte. Până şi în acele evantaie puteai descoperi gândurile de invidie şi rivalitate. Doamnele mai tinere purtau haine mult mai încărcate. Pliurile tre- nelor lor erau ornate cu fir argintiu gros şi îşi puneau foiţă de aur pe fasoanele brocartului de mătase. Evantaiele lor erau ca un munte acoperit de zăpadă în lumina lunii; străluceau atât de mult că nu te puteai uita la ele. Erau precum oglinzile care agaţă (pe vremea aceea erau făcute din metal lustruit).

în a treia noapte, majordomul Maiestăţii Sale a dat o petrecere. El însuşi a servit-o pe regină. Masa din lemn de aloe, argintăria şi alte lucruri le-am văzut în grabă. Minamoto Chunagon şi Saisho i-au adus reginei nişte haine de bebeluş şi scutece, un suport pentru un cufăr de haine şi pânză pentru împachetarea hainelor şi a mobilei. Erau de culoare albă şi toate de aceeaşi formă; totuşi fuseseră alese cu grijă, demonstrând gândirea artistică. Guvernatorul provinciei Omi era ocupat cu organizarea banchetului. în balconul de vest al clădirii de est stăteau nobili de la curte pe două rânduri, în nord fiind cel mai onorabil loc. în afara uşilor clădirii principale (unde se afla regina) au fost puse paravane din mătase albă.

în cea de-a cincea noapte, Lordul Prim Ministru a sărbătorit naşterea. Luna plină din a cincisprezecea zi era limpede şi frumoasă. Sub pomi au fost aprinse torţe şi pe mese au fost puse bile de orez. Până şi slujitorii umili şi neciopliţi care mergeau de colo colo vorbind păreau să sporească atmosfera veselă. Toţi micii funcţionari erau acolo arzând torţe, făcând noaptea să fie la fel de luminoasă ca ziua. Chiar şi slujitorii nobililor, care s-au adunat în spatele pietrelor şi sub copaci, vorbeau numai despre noua lumină care venise pe lume şi zâmbeau şi păreau fericiţi de parcă propriile lor dorinţe s-ar fi împlinit. Şi mai fericiţi erau cei din Camera de Audienţă, de la cei mai înalţi nobili până la oameni de rangul al cincilea, care, nu se numără printre nobilime, au petrecut timpul bucurându-se şi lenevind şi plecându-se servil.

Pentru a servi la cina reginei, opt doamne şi-au prins părul cu panglici albe şi aranjate aşa, au adus masa

Maiestăţii Sale. în acea noapte, principala doamnă de onoare pentru acea noapte era Miya-no-Naishi. Era îmbrăcată strălucitor şi cu multă grijă, iar părul ei părea şi mai frumos datorită panglicilor albe care îi sporeau frumuseţea. Am zărit-o cu coada ochiului când faţa nu-i era acoperită de evantai. Purta o înfăţişare de extremă puritate.

Următoarele care şi-au prins părul au fost domnişoarele de onoare; Minamoto Shikibu, fiica guvernatorului provinciei Kaga; Kozaemon, fiica răposatului Michitoki, guvernator de Bitchu; Kohyoe, fiica lui Akimasa, guvernator a Capitalei de Stânga; Osuke ; fiica lui Sukechika, preotul de la altarul Ise; O Uma, fiica lui Yorinobu, un ofiţer din garda de dreapta; Ko Uma, fiica lui Michinobu, un ofiţer din garda de stânga; Kohyoe, fiica lui Naritaka, magistratul capitalei; Komoku (sau Dakumi), fiica lui Nobuyoshi. Acestea erau toate tinere şi frumoase. Era o privelişte demnă de văzut. De această dată, pentru că au fost alese doar tinerele cele mai frumoase, celelalte, care obişnuiau să-şi prindă părul în mod obişnuit pentru a servi cina reginei plângeau amarnic; era uimitor să le vezi.

Mai mult de treizeci de doamne stăteau în două camere la est de baldachinul reginei, o privelişte magnifică. Măreţele tăvi pentru cină erau cărate de uneme[106]. Aproape de intrarea marii săli, paravane pliante înconjurau două mese pe care aceste tăvi erau aşezate. Cu cât se înnopta, cu atât luna strălucea mai tare. Erau uneme, mohitori[107], migusiage[108], tonomori[109], kanmori-no-nyokwan[110] - nu toate feţele îmi erau cunoscute. Erau şi uşieri, îmbrăcaţi neglijent şi cu agrafe de păr atârnate, înghesuiţi către coridorul de est al clădirii principale de parcă ar fi fost o sărbătoare publică. Erau atât de mulţi oameni că nu se putea trece. După cine, domnişoarele de onoare au ieşit din misu şi puteau fi văzute bine la lumina torţelor. Trena şi karaginu doamnei Oshikibu era brodat cu reprezentarea unui pin pitic de la muntele Oshio. Pentru că este soţia lui Michinoku, guvernator al extremităţii estice a insulei, slujeşte acum în casa Primului Ministru.

106 **Uneme - femei frumoase, alese din diverse provincii pentru frumuseţea lor special pentru a servi la masa regală**

107 **Mohitori - oficiali care se ocupau de fântâni, shoyu (sos japonez) şi case de gheaţă**

108 **Migusiage - slujitoare ale căror păr era prins cu agrafe**

109 **Menajerele regelui**

110 **Cei care fac curăţenie**

Dayu-no Miyobu a neglijat ornamentul de pe karaginu, dar şi-a împodobit trena cu praf argintiu reprezentând valurile mării. Era frumos, dar nu uimitor. Ben-no-Naishi avea pe trenă o plajă cu cocori pictată în argintiu. Era ceva nou. Avea brodate şi ramuri de pin; este isteaţă, căci toate aceste lucruri sunt simboluri ale unei vieţi lungi. Ţinuta doamnei Shosho era inferioară acestora - mulţi au răs de foiţa ei de argint. Era sora lui Sukemitsu, guvernatorul de Shinano şi a trăit la curte multă vreme. Oamenii voiau să vadă această petrecere. Un preot a venit, care obişnuia să vină la curte să îşi omoare timpul noaptea cu poveşti religioase şi de alte feluri. I-am spus: „Nu poţi vedea aşa ceva în fiecare zi." „într-adevăr! Aşa e!" a spus el, uitând de Buddha şi bătând din palme de bucurie. Nobilii curţii s-au ridicat de la locurile lor şi au mers la trepte (care coborau de la balcon). Primul Ministru şi alţii au împărţit *da*[111]. Era ciudat să îi vezi certându-se pe hârtie. Alţii au compus poeme. O doamnă a spus: „Ce ar trebui să răspundem dacă cineva se oferă să bea saké cu noi?" Am încercat să ne gândim la ceva. Următorul poem, compus atunci este făcut din cuvinte cu două sensuri. Este imposibil de aranjat într-o formă poetică în engleză, dar prezentăm cele două sensuri în fraze separate, pe care cititorul le poate combina cum doreşte. Cuvintele japoneze şi sensurile lor:

Mezurashiki hikari = Lumină neobişnuită
Sashi sou = adăugat
{toarnă mai mult saké.
Sakazuki wa = Lună de ceară
{o ceaşcă
Chiyomo = Pentru o mie de ani.
Megurame = circulă: circulă, O lună care nu descreşte!
{ să circule paharele tuturor persoanelor de nenumărate ori

Poem. Primul sens: *Ne rugăm ca luna de ceară - tânărul prinţ - să nu apună niciodată, ci să strălucească pentru o mie de ani fără schimbare!* Al doilea sens: *Fie ca această cupă de bucurie să se umple imediat ce se goleşte şi să ajungă la toată lumea!)*

Shijo-no-Dainagon e un om cu multe împliniri. Nici o doamnă nu poate să-l întreacă în replici, cu atât mai puţin să concureze cu el la poezie, aşa că toate se temeau de el, dar în această seară nu a provocat nici o doamnă în mod special

111 **Da - un joc de noroc acum necunoscut, care se juca cu zaruri**

pentru a o face să compună poeme. Probabil pentru că avea multe lucruri de făcut şi se făcea târziu. La această ceremonie, doamnele de rang înalt primesc robe, împreună cu haine de bebeluşi aduse reginei. Doamnele de rangul al patrulea au primit fiecare un kimono, iar cele de rangul al şaselea au primit *hakama*[112]. Atât am văzut.

Următoarea noapte luna era foarte frumoasă. Pentru că suntem într-un anotimp superb, tinerii au plecat cu barca. Erau cu toţii îmbrăcaţi la fel în alb şi părul lor arăta mai bine decât atunci când purtau haine colorate. Kotaibu, Minamoto Shikibu, Miyaki-no-Jiju, Gosechi-no-Ben, Ukon, Kohyoe, Koeimon, Uma, Yasurahi, Isebito - aceştia erau pe veranda unde locotenentul general din garda de stânga şi locotenentul general, fiul Primului Ministru, au venit să le ia pe corabia condusă de locotenentul general Kanetaka din garda de dreapta. Celelalte doamne au fost lăsate la mal şi i-au urmărit cu privirea. Păreau să fie invidioase. în grădina foarte albă[113] luna strălucea şi sporea frumuseţea domni-şoarelor de onoare în rochiile lor albe. Erau multe palanchine care aşteptau aproape de intrarea de nord.

Erau acele doamne de companie de la curtea Maiestăţii Sale, Tosaumi, Koshosho, Uma, Ukon, Chikuzen, Omi - atât am auzit, dar pentru că nu le ştiu bine e posibil să fi greşit. Oamenii din barcă au venit nedumeriţi (auzind că au sosit vizitatori de la Curtea Regelui). Lordul Prim Ministru a ieşit să le întâmpine şi să le facă să se simte binevenite. Părea să fie foarte fericit. Li s-au făcut daruri potrivite pentru rangul de care aparţine fiecare.

112 **O fustă plisată purtată atât de bărbaţi cât şi de femei**

113 **în Kioto exista obiceiul de a acoperi pământul grădinilor cu nisip fin foarte alb.**

IMAGINE VEŞMINTE DE OFIŢER

90

în a şaptea zi, Maiestatea Sa a sărbătorit naşterea. Secretarul şi generalul major Michimasa, a venit ca mesager din partea regelui cu o listă lungă (de cadouri) puse într-o cutie de răchită. A fost trimisă imediat o scrisoare din partea reginei pentru rege. Studenţii de la Kangakuin[114] veneau păstrând cadenţa. Lista musafirilor a fost prezentată Maiestăţii Sale. Unii poate vor primi daruri.

Ceremonia din acea seară a fost mai zgomotoasă ca niciodată. Am aruncat o privire sub baldachinul reginei. Ea, care este admirată de oameni ca mamă a naţiunii nu părea să fie în apele ei. Părea puţin slăbită. A mai slăbit şi în pat arăta mai subţire, mai tânăra, mai delicată. O mică lampă era atârnată sub baldachin şi alunga întunericul chiar şi din colţuri. Tenul ei frumos era palid şi translucid. Am crezut că

114 **O şcoală creată în 825 a.d. de Primul ministru Fujiwara Fuyutsugu pentru educarea tinerilor membri ai familiei Fujiwara**

părul ei des va fi mai bine legat. Este foarte inadecvat să scriu despre ea, aşa că mă voi opri aici.

Ceremoniile generale au fost la fel ca zilele trecute. Darurile curtenilor erau dăruite din interiorul misu. Rochiile femeilor şi rochia reginei (probabil din garderoba reginei) au fost adăugate. Secreta- rul-şef al regelui şi nobilii de la curte le-au primit, apropiindu-se de misu.

Darurile Maiestăţii Sale au fost uchigi, şi komono-uri şi role de mătase după cum era obiceiul la curte[115]. Darurile pentru Tachi- bana-no-Sanmi (cea care l-a alăptat pe tânărul prinţ pentru prima dată) au fost un set de haine pentru femei şi role de brocart, un cufăr argintiu de haine şi ambalaje pentru haine (care erau probabil albe). Am auzit că şi ceva ambalat a fost adăugat, dar nu am putut vedea în detaliu

.în a opta zi, cu toţii şi-au schimbat ţinuta (care fusese albă, culoarea purificării). în a noua noapte, vice-guvernatorul[116] din alaiul Marelui prinţ moştenitor a sărbătorit naşterea. Cadoul a fost aşezat pe un dulap alb. Ceremonia a fost destul de modernă. Pe cufărul argintiu de haine a fost sculptat un ornament în relief şi insula Horai[117] era reprezentată ca de obicei, dar într-un stil mai nou şi mai fin. îmi pare rău că nu o pot descrie în întregime. în această seară, paravanele de iarnă au fost folosite, iar doamnele au purtat rochii bogat colorate. Păreau şi mai fermecătoare căci era prima oară când le vedeam (de la naştere). Culorile intense şi strălucitoare străluceau prin karaginu. Formele femeilor se vedeau mai bine şi asta le scotea în evidenţă fru-museţea. Aceasta a fost noaptea în care Doamna Komano-no-Omoto a fost făcută de ruşine.

Trecuse deja a zecea zi din luna Zeului absent, dar nu îşi putea părăsi patul. Aşa că zi şi noapte, doamnele o îngrijeau în apartamentul ei dinspre vest. Lordul Prim-Ministru o vizita şi noaptea şi la răsărit. Examina sânii doicilor. Doicile care dormeau profund s-au speriat foarte tare şi s-au ridicat

115 **Această modă de la curte de a trimite role de mătase ca daruri de la împărat la împărătesă există şi azi**

116 **Această persoană era cel de-al doilea fiu al primului-ministru, deci fratele reginei, sau fratele vitreg şi unchi al prinţului moştenitor**

117 **Insula Horai; Elysium, o insulă de cristal cu fericire şi tinereţe eternă, care ar fi existat în mijlocul oceanului. O prezentare în miniatură a acestei insule este folosită la ocazii festive ca simbol al eternităţii sau al neschimbării**

brusc din somn; îţi era milă să le vezi. Se devota în mod natural şi cu cea mai mare grijă atunci când are agitaţie în jurul copilului August. Uneori, Onorabilul Infant făcea un lucru nechibzuit şi uda hainele Lordului Prim ministru. El, desfa- cându-şi panglica, îşi usca roba în spatele paravanului. Spunea: „Ah! E o bucurie să fii udat de prinţ. Când îmi usuc hainele mă simt cel mai confortabil!" aşa spunea veselindu-se. îl prefera în mod special pe prinţul Murakami şi pentru că el crede că sunt înrudită cu acel prinţ, îmi vorbeşte foarte familiar. Ştiu multe lucruri care s-ar putea întâmpla!

Ziua vizitei regelui se apropia, iar casa Lordului a fost renovată şi decorată. Peste tot au fost căutate crizanteme frumoase pentru a fi plantate în grădină. Unele fie se ofileau deja, altele galbene erau superbe. Când au fost plantate, le-am văzut prin ceaţa de dimineaţă şi păreau că într-adevăr alungau bătrâneţea.

Mi-aş dori să fiu mai adaptabilă şi să trăiesc mai fericită în această lume - de n-aş fi avut o durere extraordinară - dar oricând aud lucruri frumoase sau interesante dorul meu pentru o viaţă religioasă
creşte. Devin melancolică şi mă plâng. încerc să uit, căci durerea e vanitoasă. Sunt oare prea păcătoasă? Aşa mă gândeam într-o dimineaţă când am văzut păsări jucându-se în lac[118]. *Păsări plutind pe apă - Par atât de vesele, Dar de fapt*

Nu e deloc vesel să trăieşti agitat căutând sensul vieţii. Empatizam cu ele care la exterior nu se gândesc la altceva decât la distracţie, dar în realitate îşi caută rostul într-o mare agitaţie.

Doamna Koshosho mi-a trimis o scrisoare şi când scriam răspunsul un ropot de ploaie a început să cadă. Cerul părea ameninţător iar mesagerul se grăbea, aşa că probabil am scris un poem nereuşit. După lăsarea întunericului mesagerul s-a întors cu o hârtie[119] foarte parfumată şi colorată pe care scria: *Cerul întunecat îmi amorţeşte mintea, Ploaia care picură zăboveşte - O lacrimile mele curg, tânjind după tine!*

118 **Acest incident a devenit, nu se ştie de ce, foarte faimos şi artiştii l-au folosit ca subiect pentru picturile lor. Una dintre acestea este expusă la Muzeul Imperial din Tokio**

119 **Poemele erau scrise pe hârtie alungită purpurie, galbenă, aurie sau de altă culoare în funcţie de cum se simţea scriitorul. Acum hârtia alungită pentru poeme se găseşte oriunde, dar este de obicei albă sau gri sau cu ornamente aurii**

Am uitat ce i-am scris în afara de acest poem: *Există pauze între ploaie şi lumea din afară, Dar nu e timp când mânecile-mi, ude de lacrimi, sunt uscate.* în acea zi, regina a văzut noile bărci care i-au fost aduse pentru inspecţie. Capul de dragon şi phoenixul de la proră m-au dus cu gândul la figurine animate.

Vizita[120] Maiestăţii Sale trebuie să fie la opt sau nouă dimineaţa. De la răsărit, doamnele s-au împodobit cu mare atenţie. Pentru că scaunele curtenilor au fost aşezate în clădirea de vest, apartamentul reginei nu a prea fost deranjat. Am auzit că doamnele care serveau la altarul Imperial s-au îmbrăcat foarte elaborat în camerele primei domnişoare de onoare.

Dimineaţa devreme doamna Koshosho s-a întors de la tatăl ei. Ne-am făcut părul împreună. în ciuda orei fixate, sosirea Maiestăţii sale va fi întârziată, ne gândeam şi minţile noastre relaxate erau încă nepăsătoare. Unele doamne au comandat evantaie de mătase fără ornamente şi stăteau pe vârfuri aşteptând să audă tobele care anunţau regalitatea şi se aflau într-o situaţie neplăcută[121]. Am întâmpinat echipajul regal. Muzica barcagiilor era foarte bună. Când palanchinul regal s-a apropiat, cei care îl cărau, deşi erau persoane onorabile, şi-au plecat capul în umilinţă absolută în timp ce urcau scările. Chiar şi în societatea cea mai înaltă există grade de curtoazie, dar oamenii aceştia erau prea umili. Podiumul regal a fost pregătit la vest de cel al reginei. Scaunul său de onoare a fost aşezat în partea de est al verandei de sud. Puţin mai încolo de el pe partea de est erau atârnate misu şi două dintre doamnele de la curte care îl slujeau pe rege au ieşit din spatele misu. Forma frumoasă a părului lor prins cu panglici, semăna cu frumuseţile chineze din picturi. Doamna Saemon ţinea sabia regelui. Purta un karaginu albastru-verzui fără model şi o trenă umbrită cu panglici plutitoare şi o curea din „fir plutitor” de brocart vopsit în roşu. Roba exterioară era prinsă în cinci falduri şi era de culoarea crizantemei. Mătasea lucioasă era stacojie; ţinuta şi mişcările ei, atunci când reuşeai să o zăreşti, era ca o floare şi demnă. Doamna Ben-no-Naishi ţinea cutia cu sigiliile regelui. Uchigi-ul ei de culoarea strugurelui, trena din brocart şi karaginu era la fel ca ale celeilalte doamne. E o persoană foarte mică şi zâmbitoare şi părea puţin timidă şi mi-a părut rău pentru ea.Faţa şi hainele ei erau de mai mult

120 **Vizita regelui a avut loc pe 16 octombrie 1008**
121 **Se cerea ca doamnele să îşi ascundă feţele cu evantaie**
94 I

bun gust decât cele ale celorlalte doamne. Panglicile din părul ei erau albastru-verzui. Aspectul ei aducea cu cel al fecioarelor antice coborâte din ceruri.

Ofiţerii din garda regelui aduceau lucrurile cu trăsura (probabil trasă de un taur). Erau îmbrăcaţi elegant. Primul locotenent general a luat sabia Maiestăţii Sale şi a dat-o doamnei Saemon

.Uitându-mă la cei care erau în interiorul misu am văzut persoane cărora le era permis să poarte culorile onorabile îmbrăcate în karaginu albastru sau roşu, trene pictate şi uchigi care erau din brocart roşu sau roz. Doar Garda Dreaptă purta haine roz-crevete. Stofele bătute erau un amestec de frunze de toamne închise şi deschise la culoare. Veşmintele interioare erau galben mai închis sau mai deschis ca iasomia sau verde sau alb. Unii purtau stacojiu sau verde şi alţii aveau robele prinse în trei falduri. Dintre cei care nu aveau voie să poarte mătase, persoanele mai în vârstă purtau uchigi cu marginea întoarsă de cinci ori, albastre sau roşii sau roz. Culoarea mării vopsită pe trenele lor era de bun gust şi nu atrăgea atenţia. Pe curelele lor era un desen care se repeta.

Doamnele mai tinere purtau karaginu cu cinci falduri de culoarea crizantemei după gustul fiecăreia. Veşmântul de la interior era alb, iar cele care purtau rochie albastră, îl acopereau cu una roşie. Cele care purtau roz pal pe deasupra aveau veşminte mai colorate pe dedesubt[122]. Dintre cele ale căror rochii erau o combinaţie cu alb, doar cele care reuşiseră să facă un amestec iscusit păreau bine îmbrăcate. Am văzut câteva evantaie extraordinar de interesante şi originale. Putem compara gusturile mai uşor prin ţinutele de zi cu zi, dar în ocazii ca aceasta, când şi-au dedicat toate gândurile acestor costume, întrecându-se una cu alta, toate par a fi opere de artă. Arată relativ asemănător şi e greu să le distingi vârsta sau să vezi dacă au părul des sau rar. Feţele şi capetele le erau ascunse de evantaie, şi totuşi unele doamne păreau mai demne şi altele inferioare. Doamnele care par distinse într-o asemenea ocazie trebuie să fie cu adevărat frumoase. Cinci dintre doamnele care i-au slujit şi pe rege şi pe regină erau adunate aici. Erau două doamne de companie, două domnişoare de onoare şi o bucătăreasă[123].

Pentru a servi cina, doamnele de onoare Chikuzen şi Sakyo şi-au prins părul cu panglici şi s-au apropiat de stâlpul pătrat unde stăteau doamnele de la curte. Erau ca nişte îngeri frumoşi (cuvântul japonez, „tennin”). Sakyo purta un karaginu alb şi dedesubt albastru. Doamna Chikuzen purta karaginu cu cinci falduri de culoarea crizantemelor. Decorul de pe trenele lor era făcut prin

122 **Aceste veşminte erau evident făcute dintr-un material foarte subţire, culorile de dedesubt având rolul de a le modifica pe cele de la suprafaţă, de unde arta de a se îmbrăca a devenit foarte subtilă.**

123 **Cu siguranţă acest post era foarte important şi de onoare. în acele vremuri otrava şi mâncarea mai puţin bună trebuiau să fie înlăturate. De-a lungul jurnalului se poate observa că toţi cei care îi serveau direct pe rege şi pe regină erau persoane de rang înalt.**

frecare[124]. Doamna Tachibana de rangul al treilea a pregătit cina. Este o doamnă în vârstă şi a purtat karaginu albastru[125] şi uchigi de culoarea crizantemei croşetat într-un model „fir plutitor”. Un sudaré a fost strâns, dar nu se vedea de un stâlp. Lordul Prim-Ministru, luându-l pe prinţul August în braţe îl duse în faţa regelui. Maiestatea sa a luat copilul. Onoratul infant a plâns puţin cu o voce foarte tânără. Doamna Ben-no-Saisho stătea ţinând sabia prinţului. Prinţul a fost luat de soţia Lordului prim-ministru, care s-a aşezat pe parte vestică a uşii interioare. După ce Maiestatea Sa a plecat, Ben-no-Saisho a ieşit şi mi-a zis: „Am fost expusă strălucirii (radierea prezenţei regelui). Mă simt tulburată. Faţa-i îmbujorată era frumoasă până la cel mai mic detaliu şi îi scotea rochia în evidenţă foarte frumos.

Când noaptea a venit am avut parte de dansuri frumoase. Nobilii curţii s-au prezentat în faţa regelui (să danseze). Numele dansurilor pe care le-am văzut au fost:

Plăcerile celor Zece Mii de Ere.

Plăcerile unei domnii paşnice.

Palatul fericit.

Când au dansat „Fiul aducător de bucurii”[126], ultimul dans, au ieşit cântând şi dansând pe drum până au trecut de dealurile grădinii[127]. îndepărtându-se, sunetul flautului şi al tobei se amesteca cu sunetul vântului şi al pădurii de pin către care se îndreptau. Pârâul din grădina, curăţat cu grijă, ne împrospăta şi sunetul apei ropotind în lac ne dădea o senzaţie de răcoare. Doamna Sakyo a compătimit-o pe regină, neştiind că îşi dublase veşmintele, aşa că oamenii au râs pe ascuns. Doamna Chikuzen a vorbit despre răposatul rege Enyu[128], care o vizita des. A vorbit despre evenimentele acelor zile şi am simţit că urmează să spună lucruri nepotrivite pentru această ocazie fericită, aşa că nu i-am răspuns, spunându-i că sunt prea obosită. Stăteam despărţite de o perdea. Dacă ar fi fost cineva să întrebe „vai, ce lucruri?” i-ar fi scăpat cuvinte nepotrivite.

124 **în acest proces straniu de delicat, frunza sau floarea din care era obţinută culoarea era frecată de mătase pentru a crea modelul dorit**

125 **Albastru deschis şi unele nuanţe de galben erau culori atribuite persoanelor în vârstă în Japonia. Bebeluşii şi oamenii tineri erau îmbrăcaţi în culori vii şi modele care atrăgeau atenţia. Vârstnicii purtau stofe simple şi deschise sau de culori pale.**

126 **Acest dans a fost ţinut de nobilii de la curte la încoronarea actualului împărat la Kioto în 1915.**

127 **Dealurile artificiale din grădinile japoneze au rolul de a crea imaginea unui peisaj de munte, fie el mic sau mare. Uneori au mărimi impresionante**

128 **A domnit între 970 şi 984**

Dansul pentru rege începuse şi era foarte încântător, când vocea tânărului prinţ se auzi plângând frumos. Ministrul de Dreapta a făcut un compliment spunând că vocea copilului August era în ton cu muzica. Comandantul gărzii de stânga a regelui a recitat cu alţii „Plăcerile de Zece Mii de Ani" şi „Plăcerile de Zece mii de Toamne". Onorabila noastră gazdă, Lordul prim ministru, a spus: „Ah! Am considerat vizita precedentă o mare onoare, dar aceasta e cea mai mare." Plângea intoxicat de fericire. Nu mai e nevoie să zic că este foarte recunoscător regelui şi atât de conştient de fericirea sa că e minunat să îl priveşti.

Primul ministru a plecat şi Maiestatea Sa s-a retras din cameră. L-a chemat pe Ministrul de Dreapta să-i comande să noteze că ofiţerii reginei şi majordomii primului ministru vor fi ridicaţi în rang. To-no-Ben i-a prezentat deci pe toţi cei care urmau să fie astfel onoraţi. Nobilii din clanurile Fujiwara[129] au venit împreună, dar erau doar cei din imediata apropiere a familiei primului ministru, cele-lalte trei familii nu erau printre ei. Apoi au venit ofiţerii şefi din garda de dreapta, înalţii oficiali ai Reginei-Mamă, oficialii reginei noastre cărora li s-au dat alte ordine şi alţi membri ai Curţii care au fost promovaţi şi au venit să îi mulţumească regelui. Maiestatea Sa a însoţit-o pe regină înăuntru, dar pentru că era deja foarte târziu, la scurt timp primul ministru a chemat trăsura regală şi regele s-a întors la palatul lui.

în ziua următoare, mesagerii regali au venit aici înainte ca ceaţa de dimineaţă să se ridice. M-am trezit târziu şi nu i-am văzut. Aseară a fost prima oară când Maiestatea Sa regele a întâlnit-o pe regină în ultimele luni. După vizită, îndatoririle slujitorilor şi doamnelor prinţului August au fost făcute publice. Cei care nu auziseră despre ele înainte au fost dezamăgiţi şi invidioşi. Decoraţiunile din apartamentul reginei, care fuseseră neglijate, au fost îmbunătăţite. Lucrurile au devenit mai atractive în prezenţa reginei. Timp de mulţi ani, primul ministru a fost îngrijorat (că regina nu avea nici un copil), dar speranţele lui fiind împlinite, el şi soţia sa s-au devotat îngrijirilor reginei. Copilul August pare să fi presărat lumină în jurul său.

129 **Certurile din familia Fujiwara. Fujiwara Fuhito a avut patru fii care au devenit fondatorii celor patru mari familii Fujiwara: Minami, Kyo, Kita şi Shiki. Cu toţii aspirau să fie preferaţii regelui şi fiind duşmani, actualul prim ministru Michinaga i-a întrecut cu mult pe ceilalţi**

Seara, lumina lunii era foarte frumoasă. Al Doilea Oficial al tânărului prinţ August a venit, crezând poate că mulţumirile sale vor fi oferite de o doamnă de la curte. Stâlpul de vizavi de uşă era ud de la vaporii din baie. Nimeni nu a răspuns, aşa că a mers în camera doamnei Miya-no-Naishi care era lângă platforma clădirii de est. Doamna Saisho era în camera interioară. Bărbatul, ţinând uşa care era descuiată, întrebă din nou: „E cineva înăuntru?" Dar ea n-a ieşit. Chiar atunci Primul Ofiţer al reginei a apărut şi a strigat: „E cineva acolo?" Nu a putut să nu răspundă, aşa că a răspuns încet. Noul ofiţer s-a amuzat şi a spus cu reproş: „Mie nu mi-ai răspuns, dar îl favorizezi pe Primul Ofiţer! E de înţeles, dar nu e frumos; e chiar aşa mare diferenţă între nobilii din acest loc? E prea mult!" A cântat „Măreaţa Bucurie a Zilei". Pe măsură ce noaptea înainta, luna devenea mai luminoasă. „Ar fi mai bine să iei piedica de la uşă." a spus el convingător. Mi s-a părut ciudat ca un nobil de la curte să stea acolo jos înaintea mea, dar nu i-am deschis uşa. De-aş fi fost mai tânără, m-am gândit, lipsa mea de experienţă ar fi fost o scuză dacă aş fi stat de vorbă cu el sau dacă aş deschide uşa, dar nu poţi vorbi fără să gândeşti când nu mai eşti tânăr, aşa că nu am deschis uşa, ba chiar am ţinut-o cu mâna.Prima zi a lunii îngheţului era a cincizecea zi de la naştere. Persoanele care trebuiau să vină s-au îmbrăcat în ţinută completă. Priveliştea din faţa ei era ca o pictură a unei întruniri de poeţi. Mai multe kicho au fost aranjate de-a lungul părţii de est a platformei reginei din camera interioară şi până la verandă. Masa regală a fost aşezată în partea de sud a casei. în partea de vest a fost pregătită cina Reginei-Mamă. Era aşezată pe o tavă din lemn de aloe. Nu ştiu ce fel de suport era pentru că nu l-am văzut. Ea purta un kimono de culoarea strugurelui cu cinci falduri şi un uchigi roşu. Cele care serveau cina erau doamna Saisho şi doamna Sanuki. Domnişoarele de onoare şi-au aranjat părul cu saishi şi panglici. Doamna Dainagon îi servea cina prinţului august în partea de est - o mică masă, farfurie, suport pentru beţişoare, cu un aranjament central care reprezenta un colţ de ţărm - toate la fel de mici precum jucăriile pentru păpuşi. La capătul estic unde sudaré era puţin ridicat, erau acolo doamne precum Ben-no-Naishi, doamna Nakatsukasa, doamna Koshosho; pentru că eram înăuntru, nu le puteam vedea foarte bine. în acea noapte, doamna Sefu, doica, a avut permisiunea de a purta o rochie într-o culoare onorabilă, încă părea copilă când l-a luat în braţe pe prinţul august şi i l-a dat lordului prim ministru care se afla în interiorul platformei. El a ieşit încet şi se puteau vedea foarte bine în lumina pâlpâindă a torţelor. Era fermecător. Prinţul August era îmbrăcat în brocart roşu cu fustă voalată -

extrem de frumos. Lordul Prim-Ministru a fost cel care i-a dat *Mochi*[130]. Scaunele curtenilor au fost pregătite în partea de vest a clădirii de est; doi miniştrii erau prezenţi. Au ieşit pe pod şi erau foarte beţi şi zgomotoşi.

Pe când torţele ardeau din ce în ce mai încet, generalul maior de rangul al patrulea, a fost chemat să aprindă lămpile. Cutii şi coşuri cu fructe, darurile primului ministru, au fost cărate înăuntru de majordomi şi puse unele peste altele pe un balcon lângă balustradă. Unele dintre cutii urmau să fie duse în bucătăria regelui, şi pentru că următoarea zi era o zi de post au fost duse imediat.

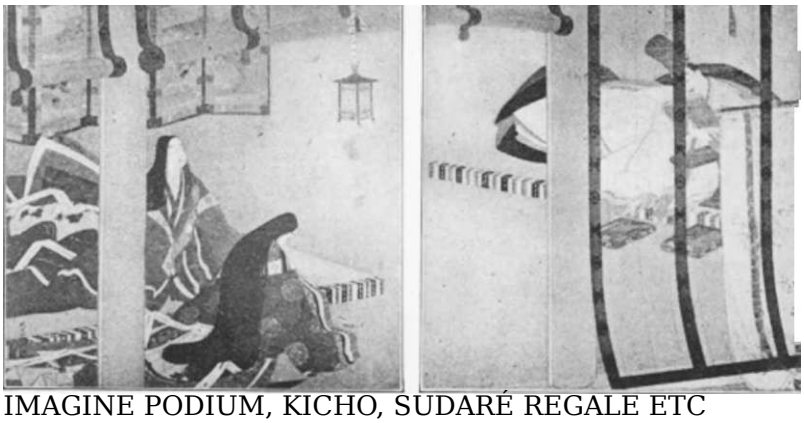

IMAGINE PODIUM, KICHO, SUDARÉ REGALE ETC

Primul ofiţer al reginei a venit la misu şi a întrebat dacă ar trebui să-i invite pe nobilii curţii acolo.

130 **Mochi - o prăjitură făcută din aluat de faină de orez**

Pentru că răspunsul a fost „da”, fiecare a venit condus de Primul ministru şi s-a apropiat de uşa de la est. Doamnele stăteau pe două sau trei rânduri; misu a fost ridicat de cei care erau mai aproape, doamna Dainagon, doamna Koshosho şi altele. Ministrul de dreapta a venit dansând sălbatic şi a făcut o gaură în kicho în spatele căruia stăteau doamnele. Au râs, spunând: „A trecut de mult de vârsta pentru aşa ceva.” El n-a observat, dar a făcut multe glume nepotrivite, luându-le evantaiele doamnelor. Primul ofiţer al prinţului August a luat un vas cu saké[131] şi a ieşit afară; a cântat un cântec; deşi nu era acompaniat de dans era foarte frumos. Mai departe către est, sprijinindu-se de un prag de uşă, generalul Dreptei stătea, studiind mânecile doamnelor şi fustele podoabelor lor care se vedeau pe sub misu. E diferit de alţi oameni. Doamnele, gândind că până la urmă bărbaţii care s-au îmbătat doar încercau să pară tineri şi irezistibili, s-au amuzat de comportamentul lor spunând: „Nu-i nimic, nu se mai poartă nimeni aşa.” în comparaţie cu alţi bărbaţi, generalul e mult superior, îi era teamă de vasul cu saké şi când ajungea la el, nu îl lua, cântând cântecul care începe aşa: „O mie şi zece mii de ere”. Primul ofiţer din garda uşoară a spus: „Cred că doamna Murasaki trebuie să fie pe aici pe undeva!” Am ascultat, gândind: „Cum poate fi aici într-un loc unde nu există o persoană bună ca prinţul Genji?”[132]. Ministrul de Dreapta a spus „Sanmi-no-Suke (ofiţer de rangul al treilea), acceptă această cupă!” Când ofiţerul a ieşit, consilierul regelui, sprijinit într-un colţ, flirta cu doamna Hyobu. Primul ministru nu a interzis nici măcar glumele nepotrivite. Era o noapte îngrozitoare de distracţii, aşa că după ceremonie, i-am făcut semn doamnei Saisho şi ne-am ascuns, dar apoi au venit zgomotoşi fii primului ministru şi locotenentul general Saisho, aşa că, deşi noi rămăseserăm ascunse după paravan,până şi acesta a fost dat la o parte şi am devenit captive. „Compuneţi un poem fiecare şi veţi fi scuzate”, a spus lordul prim ministru. Eram speriată şi neputincioasă şi m-am grăbit să mă supun: *Cum aş putea număra anii prinţului! O mie, nu, opt mii să trăiască şi mai mult.*

„Foarte bine”, a spus el, recitând de două ori şi a răspuns imediat:

O, de aş trăi viaţa unui cocor -
Poate atunci aş putea socoti anii prinţului
Până la o mie!

131 **La bachete era folosită o cupă mare care conţinea una sau mai multe părţi de băutură. Când aceasta era plimbată de la unul la altul printre oaspeţi, fiecare era aşteptat să golească cupa şi era mândria băutorului să o golească dintr-o singură înghiţitură**

132 **Eroul din Genji monogatari**

Era foarte beat, dar poemul avea sentimente, căci venea din cea mai lăuntrică dorinţă a sa. Copilul care este iubit în acest fel va avea un viitor strălucit. Chiar ca cei pe care mi-i imaginez eu - o mie de ani prosperi ai Măriei Sale! Se simţea mulţumit de propriul poem şi a spus „A auzit Maiestatea Ta? Am făcut un poem!” şi apoi - „Sunt vrednic de a-ţi fi tată şi tu eşti vrednică de a-mi fi fiică - Mama zâmbeşte, probabil crede că e fericită. Poate crede că are un soţ bun!” a spus el fiind teribil de beat. După cum se întâmplă de obicei cu oamenii îmbătaţi, toată lumea asculta. Soţia sa părea să se fi ruşinat de această conversaţie şi s-a retras. „Mama se va supăra dacă nu o urmez” a spus el şi trecu pe podium grăbit, spunând: „Scuzaţi-mă, Maiestate, dar un copil e adorat datorită tatălui său!” şi toţi au râs.

Ziua întoarcerii reginei la palat se apropie şi doamnele ei nu au deloc clipe de linişte din cauza ceremoniilor neîntrerupte. Maiestatea sa a ordonat să i se facă nişte cărţi cu pagini albe, aşa că am fost chemată dimineaţa devreme să o ajut să-şi aranjeze hârtia şi să scrie scrisori care au fost trimise cu cărţile şi romanele care urmau să fie copiate. De asemenea, am petrecut zile întregi adunându-le în cărţi. „Ce fantezie e asta? De ce faci astfel de lucruri în zilele astea răcoroase?” a întrebat primul ministru, dar chiar el a adus hârtie fină, pensule şi cerneală şi chiar cutii de scris. Acestea au fost dăruite doamnelor chiar din mâna reginei. S-au ruşinat, dar se scuzau degeaba şi s-au retras şi au compus şi s-au întors roşind spunând „Am făcut asta” doar ca să primească mai multe pensule şi cerneală. Mi-am adus romanele de acasă şi le-am ascuns la mine în cameră, dar într-o zi primul ministru a intrat pe ascuns să cerceteze şi le-a găsit şi i le-a dat primei doamne de companie. Pentru că aceste cărţi nu sunt deloc scrise bine, îmi e ruşine să mă gândesc care e părerea lor.

Prinţul infant începe să gângurească şi să se târâie. Maiestatea sa e bineînţeles nerăbdător să îl aibă aproape. Păsările de apă vin din ce în ce mai des la lacul din faţa casei.

Am tânjit după zăpadă cât am stat acolo, dar chiar atunci a trebuit să merg acasă la părinţi. La două zile după ce m-am retras de la Curte a venit o zăpadă mare. Bătrânii copaci pe care îi ştiam acasă îmi aminteau de acei ani de melancolie când obişnuiam să îi privesc gândindu-mă la culorile florilor, la vocile păsărilor, cerurile de primăvară şi toamnă, umbrele lunii, îngheţ şi zăpadă şi nu-mi spuneau decât că timpul se întoarce şi că eram ameninţată cu un viitor sumbru. înainte să merg la Curte

am încercat să evit tristeţea scriind celor care se aflau în aceeaşi situaţie, chiar şi celor pe care nu-i cunoşteam prea bine şi asociindu-mă cu ei, îmi consolam inima în diferite moduri. Deşi o persoană neimportantă, mi-am petrecut viaţa fără să simt vreo nemulţumire legată de mine până am mers la Curte - de atunci, vai! Am experimentat toată amărăciunea ei. Astăzi am scos romanele, dar nu mă mai interesau. Mi-a fost ruşine să mă gândesc la ce credeau despre mine acele persoane pline de melancolie cărora obişnuiam să le scriu de când am venit la Curte, aşa că nu am mai avut curaj să le scriu din nou. Cei de care sunt acum apropiată, ar trebui să-mi răspândească scrisorile public, deci cum aş putea să le scriu din inimă? Astfel, scrisorile mele au devenit din ce în ce mai puţine. Am avut o presimţire că asocierea cu unele doamne tinere care obişnuiau să mă viziteze înainte se va încheia dacă merg la Curte. Pe unele a trebuit să le refuz când au venit şi în casa mea toate aceste mofturi m-au făcut să simt şi mai puternic faptul că am intrat într-o lume nepotrivită pentru mine. Scriu doar celor de care nu mă pot despărţi, celor cărora îmi spune inima să le vorbesc. O, inimă netrebnică, care simte iubire doar pentru cei pe care îi vede zilnic! Mi-e dor de doamna Dainagon cu care mi-am petrecut fiecare noapte în faţa reginei, când ne spuneam una alteia secretele inimii - este oare tot inima mea lumească, care tânjeşte pentru un alt tovarăş în afară de Buddha?

Ca două raţe sălbatice Plutind într-un somn neliniştit Dar chiar şi acele nopţi îmi amintesc- Pene reci şi ude- Dar lacrimi şi mai reci! Doamna Dainagon mi-a trimis acest răspuns: *Somnul de la miezul nopţii fu curmat Dar nici un prieten nu era să-mi şteargă lacrimile reci! îl invidiez pe Oshidori*[133] *cu veşnicul tovarăş lângă el* Caligrafia ei este foarte elegantă. Iar ea este o persoană foarte onestă. O doamnă mi-a scris: „Regina a văzut zăpada şi regretă profund că nu eşti aici la Curte.” Doamna primului ministru mi-a scris: „Când am încercat să-ţi împiedic plecarea, ai spus că pleci acum pentru a te întoarce mai repede. Nu-i aşa? - căci multe zile au trecut.” Poate că nu a fost chiar sinceră, dar primind o astfel de scrisoare, m-am întors la Curte.

Era pe şaptesprezece ale lunii îngheţului când regina s-a întors la palat. Ora fusese fixată la opt seara, dar era deja foarte întuneric. Nu puteam vedea mai mult de treizeci de doamne care îşi prinseseră părul. La balconul de est al apartamentelor reginei au venit mai mult de zece doamne de onoare de la Curtea Maiestăţii Sale (pentru a o

133 ***Oshidori - un anumit tip de raţă sălbatică care este mereu văzut în cuplu***

escorta pe regină). Senji a Maiestăţii Sale (femeie care repetă cuvintele reginei străinilor) a mers în trăsură cu Maiestatea Sa. Soţia lordului prim ministru şi doamna Sen, doica, ţinând în braţe augustul infant, au mers într-o caleaşcă decorată cu franjuri de mătase. Doamna Dainagon şi doamna Saisho erau într-o caleaşcă ţintuită cu aur. în următoarea mergeau doamna Koshosho şi doamna Miya-no-Naishi. Locotenentul general al Maiestăţii sale era în următoarea. Şi eu urma să merg în aceea. Comportamentul său exprima nemulţumire cu privire la un astfel de tovarăş şi m-am simţit tulburată. Doamna Jiyu, Ben-no-Naishi, doamna Saemon, primul majordom al primului ministru şi doamna Shikibu au mers în ordine în lecticile lor. Pentru că lumina lunii strălucea puternic am fost foarte stânjenită şi la palat l-am urmat pe locotenentul general neştiind pe unde să calc. Dacă cineva *s-ar fi uitat la mine din spate* (expresie japoneză care înseamnă „bârfind sau criticând”) ar fi trebuit să-mi fie într-adevăr ruşine.

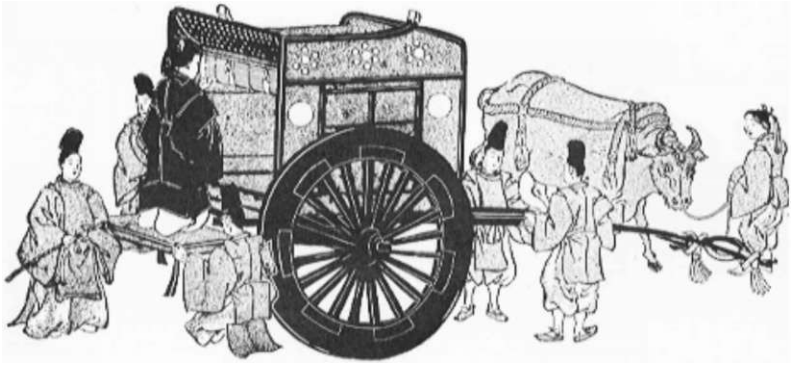

TRĂSURA UNUI NOBILAm petrecut acea noapte în a treia cameră mică din coridor de la Kokiden[134]. Doamna Koshosho a venit şi am vorbit despre tristeţea vieţilor noastre. Ne-am dat jos kimono-urile şi ne-am pus unele dublu vătuite şi făcând focul într-un arzător ne plângeam de frig când şambelanul şi consilierul de stat şi locotenentul general Kinnobu au venit să întrebe de noi. Aş fi vrut să fiu complet uitată în această seară. Mai mult ne-a deranjat decât ne-a făcut plăcere; totuşi, pentru că au venit să întrebe, am spus: „Mâine voi întoarce complimentul şi voi întreba de dumneavoastră. în această seara tremur de frig." Spunând acestea, am fugit pe ascuns din cameră. Unii se pregăteau acum să se întoarcă la casele lor; am bănuit că sunt nişte oficiali inferiori. Nu spun asta în comparaţie cu mine. Apropo, doamna Koshosho are un caracter foarte nobil şi frumos, dar observ că vedea Lumea cu ochi trişti. Un motiv este rangul relativ umil al tatălui ei care face ca norocul să întârzie să apară.

în dimineaţa aceasta Maiestatea Sa a văzut în detaliu darurile de seara trecută din partea primului ministru. Ornamentele pentru păr din cutie erau mai frumoase decât poate fi exprimat în cuvinte. Erau două tipsii. Pe una dintre ele erau hârtii pentru poeme şi cărţi cu foi albe legate. Pe cealaltă erau colecţii de poezii ale lui Kokinshu, Gos- enshu şi Juishu[135]. Fiecare era legat în cinci volume. Copiştii acestor volume erau consilierul regelui şi majordomul de rang mijlociu Enkwan[136]. Copertele erau din mătase subţire; legăturile şi mătase împletită din acelaşi material. Erau potrivite într-un coş. Erau şi colecţii de poezii antice şi moderne de la diverse familii, precum cele de la Yoshinobu şi Motosuke. Copiile făcute de Enkwan şi Chi- kazumi au fost păstrate pentru uzul personal al reginei. Erau făcute după moda nouă.

în a douăzecea zi a lunii *îngheţului* a avut loc dansul *Gosetchi*[137]*.* Un costum a fost dăruit tinerei doamne pe care majordomul regelui şi consilierul de stat au propus-o pentru dans. Locotenentul general a cerut o cunună

134 **Kokiden: reşedinţa primei regine**

135 **Trei antologii de Poeme antice şi moderne, Selecţii Târzii de Poeme, respectiv Poeme Diverse**

136 **Aceşti oameni erau caligrafi faimoşi**

137 **Acest dans faimos, al cărei origini este dată mai jos, a fost dansat la încoronarea actualului împărat la Kioto în 1915, de cinci fiice din vechi familii nobile alese pentru frumuseţea lor. Se spune că imediat după asta, aceste tinere domnişoare au primit foarte multe cereri în căsătorie. Gosetchi era o mare sărbătoare urmată de două zile de post. Fetele dansatoare din jurnal erau toate fiice ale unor persoane de rang înalt, trei fiind fiice de curteni şi două fiice de guvernatori de provincie. Tradiţia spune că atunci când regele Tenmu era la palatul lui din Yoshino, fiecare din cer coborau şi dansau în faţa lui fluturând mânecile lungi celeste ale rochiilor lor din pene de cinci ori. Aceasta este originea dansului**

pentru dansatoarea lui, şi i-a fost dată. în acelaşi timp, o cutie de parfum decorată cu frunze artificiale şi flori de prun i-a mai fost dăruită. Pentru că aranjamentele au fost făcute cu mult timp înainte în acest an, exista o mare rivalitate între dansatoare. Au fost aprinse torţe în rânduri apropiate de-a lungul uşilor exterioare ale verandei dinspre est aşa că era lumină ca ziua şi era foarte ciudat să mergi pe acolo. Am empatizat cu fetele, dar nu doar ele s-au simţit ruşinate. Tinerii nobili le-au privit faţă în faţă, aproape coborând lumina în faţa lor. Au încercat să tragă o perdea în faţa lor, dar nu au reuşit şi ochii nobililor erau încă asupra lor. Mie mi se strânge inima când îmi amintesc.

Cele care o ajutau[138] pe fiica curteanului Narito erau îmbrăcate în karaginu din brocart, care era deosebit şi drăguţ chiar şi noaptea. Rochia ei era prea grea şi mişcările nu era graţioase, şi totuşi nobilii i-au acordat o atenţie specială. Regele a venit să vadă dansul. Lordul prim ministru s-a furişat de asemenea pe o uşă lăturalnică, aşa că ne-am simţit constrânşi.

Cele care o ajutau pe fiica lui Nakakyo aveau toate aceeaşi înălţime. Erau graţioase şi fermecătoare, şi oamenii au fost de acord că nu erau inferioare nici unei doamne.

138 **Fiecare dansatoare era însoţită de ajutoare care erau uneori persoane de rang. Sarcinile lor erau să aranjeze trenele şi costumele la locul lor pentru dans**

Consilierul de stat şi locotenentul general şi-a pus toate slujitoarele să-i ajute fiica. Una dintre ele nu era graţioasă, fiind grasă şi ţărăncuţă, aşa că toţi râdeau de ea. Fiica lui To (Consilier de Stat) a făcut o impresie bună şi deosebită datorită familiei ei[139]. A avut zece ajutoare.Doamnele care erau mândre de înfăţişarea lor păreau mai frumoase în această lumină artificială.

în dimineaţa zilei Tigrului[140] curtenii s-au adunat. Deşi este o tradiţie ca dansul să aibă loc, cei tineri erau în mod special curioşi să vadă dansatoarele. Oare din cauză că au dobândit maniere grosolane în timpul acestor luni în care au lipsit de la Curte? Acolo nu s-a putut vedea rochia vopsită prin frecarea frunzelor de indigo. La venirea nopţii, ofiţerul secund al prinţului moştenitor a fost chemat şi i-au fost dăruite parfumuri. Mari cantităţi de parfum au fost îngrămădite într-o cutie mare.

în acea noapte, dansul a avut loc în Seiryoden. Regele a venit să privească. Soţia primului ministru a trimis un mesager la guvernatorul din Owari.

Pentru că tânărul prinţ August trebuia să fie prezent, a fost aruncat orez pentru a ţine departe spiritele rele şi oamenii le-au ocărât (pe spirite) şi le-au insultat. Ne-a dat un sentiment ciudat. Eram obosită şi am vrut să mă odihnesc puţin, aşa că am rămas în cameră, gân- dindu-mă să mă prezint atunci când va fi necesar. Doamna Kohyoé şi Doamna Kohyobu stăteau lângă vasul cu jăratic. Spuneam că sala era aglomerată şi nu se putea vedea bine, când lordul prim ministru a intrat. „De ce staţi aici? Veniţi cu noi!” aşa că am mers şovăind. Am privit dansatoarele gândindu-mă cât de obosite trebuie să fie şi ce sarcină grea aveau înainte. Fiicei guvernatorului din Owari i s-a făcut rău şi s-a retras. Soarta omului e ca un vis, se pare! După dans Maiestatea Sa s-a retras.

Tinerii nobili nu vorbesc zilele astea despre altceva decât despre camerele acelor dansatoare[141]. Până şi marginile perdelelor care atârnă peste sudaré au fost puse în funcţie de gusturile dansatoarei. Coafura şi stilul lor varia, de asemenea, foarte mult, aşa că tinerii vorbeau despre asta şi despre alte lucruri mai nepotrivite de asemenea. Chiar şi în anii obişnuiţi (când nu era nici o festivitate deosebită) inimile fetelor dansatoare sunt pline de emoţii, cu atât mai mult anul acesta. în timp ce eu mă gândeam la asta, ele au ieşit pe rând. Inima mi-a crescut

139 **Tatăl ei era Păstrătorul Sigiliului. Mătuşa ei era una dintre regine**

140 **Vezi Zodiacul japonez din Vechea Japonie**

141 **Precum corturile cavalerilor în turnire, apartamentul fiecărei fete se deosebea prin materiale sau steaguri atârnate în faţa lui**

cu simpatie. Poate că nu au mare protector de care să depindă şi care să le poată îngriji. Pentru că toate sunt alese pentru frumuseţea lor, toate sunt atrăgătoare şi e dificil de spus dacă una este mai frumoasă decât alta, deşi un om al modei ar putea sesiza diferenţele. în lumina asta orbitoare nici nu e nevoie să-şi ascundă feţele cu evantaie. Sunt puse în opoziţie după rang, zestre şi isteţime şi trebuie să se străduiască să se întreacă una pe cealaltă, deşi în acelaşi timp se ruşinează de prezenţa tinerilor bărbaţi. înconjurate de nobili tineri, sunt forţate să se comporte adecvat şi să câştige. îmi pare rău pentru ele.

Fiica guvernatorului Tamba purta o robă albastru închis. Fiica consilierului de stat To purta roşu. Slujitoarele celei din urmă purtau karaginu albastru şi erau atât de frumoase că ne făceau pe noi femeile invidioase. Una dintre fete nu părea deloc demnă. Fiica consilierului de stat şi locotenent general era înaltă şi avea un păr frumos. Ajutoarele ei purtau haine viu colorate cu câte cinci falduri, iar veşmintele de la exterior variau după gust. Ultima fată purta o rochie simplă de culoarea strugurelui, şi acea rochie simplă era şi mai frumoasă pentru că arăta bunul gust în combinaţia de culori.

Secretarii de rangul al şaselea s-au îndreptat spre ele să le ia evantaiele. Le-au aruncat chiar ele pe jos. Deşi erau graţioase nu păreau a fi fete. Dacă am fi fost în locul lor ni s-ar fi părut a fi un vis. Nu credeam vreodată că mă voi alătura acestor doamne de la curte! Şi totuşi inima omului e o fiinţă invizibilă şi îngrozitoare. Dacă m-aş obişnui cu viaţa la curte timiditatea mea ar dispărea şi aş putea sta cu uşurinţă faţă în faţă cu un bărbat. Ca printr-un vis mi-am văzut viitorul şi o astfel de desfăşurare a lucrurilor nu era de dorit. Mintea îmi era foarte tulburată şi nu putea observa nimic.

Apartamentul dat temporar dansatoarei care era fiica consilierului regelui şi consilier de stat era chiar vizavi (în clădirea unei alte regine, vezi harta palatului) pe coridorul opus celui al reginei noastre. O parte din sudaré din acea cameră se vedea deasupra oblonului, deşi puteam auzi voci dar foarte încet. Consilierul de stat şi locotenent general, care le ştia pe toate, a spus: „Sunt acolo nişte doamne numite Sakyo şi Urna care au slujit-o cândva pe regina de acolo.” „Sakyo a fost cea care a stat în partea de est a sălii seara trecută ca ajutor al unei anumite domnişoare care a dansat”, a spus Gens- hosho, care o cunoştea. Unele dintre doamnele reginei s-a întâmplat să audă aceste remarci. „Extraordinar! Dar trebuie să-şi amintească de trecut”, au spus ei; „cum e posibil ca o fostă doamnă de companie să se întoarcă la curte ca

domnişoară? Poate crede că nu se va afla, dar vom scoate adevărul la lumină într-o zi!”

E posibil ca doamnele noastre să fi plănuit special când au ales din mulţimea de evantaie păstrate de regină pe acelea care reprezintă insula Horai[142] - oare a simţit?

142 **Insula Horai simbolizează eternitatea şi neschimbarea şi trebuie să fi fost folosită ca un indiciu la poziţia schimbată a lui Sakyo**

Pin (lycopodium) a fost folosit pentru o cunună şi pus într-un capac de cutie (probabil de la o cutie de scris, în acele zile erau mari şi lăcuite elegant). Un pieptene şi pudră de faţă au fost adăugate, căci tinerii curteni au spus: „doamna aceea, care pare destul de în vârstă, poartă un pieptene curbat potrivit pentru o doamnă tânără.” Aşa că pieptenele care a fost pus în cutie a fost curbat excesiv în noua modă vulgară cu bile de parfum acoperite la nimereală cu hârtie. A fost adăugat şi un poem scris de doamna Saifu: *Printre multele doamne din noaptea dansului Frumoasă a fost cea care a purtat lycopodium.* Regina a spus: „Dacă tot o trimiţi, trimite ceva isteţ, sunt aici multe evantaie pentru asta.” Dar unele doamne au răspuns: „Asta ar atrage prea multă atenţie. E prea neobişnuit. Dacă trimiţi asta public nu vei reuşi să o nedumereşti; poate ar fi mai bine să o trimitem anonim.” Aşa că a fost aleasă o doamnă care îi era complet străină. A mers, şi vorbind tare, a spus: „Aveţi o scrisoare pentru doamna Chunagon. Este de la regina ei către doamna Sakyo.” M-am gândit că ar fi fost ciudat dacă mesagerul ar fi fost prins, dar a fugit imediat ce a pus lucrurile jos. A povestit că a auzit pe cineva spunând: „De unde vii?” Nu încape îndoială că a crezut că e un dar din partea Reginei.Zilele au trecut fără evenimente interesante. După acea seară de dans, Curtea a devenit complet plictisitoare. Muzica pregătitoare din ajunul ceremoniei Omi (n.tr.en. Festival al zeilor antici, pentru care pregătirea se făcea cu o zi înaintea postului) a fost frumoasă. Tinerii curteni erau încă cu gândul la dansatoare. După întoarcerea la palat a reginei, fii mai mici ai unei alte soţii a primului ministru au primit permisiunea de a veni şi a se juca cu doamnele de companie. Veneau la noi la nesfârşit, ceea ce era un mare deranj. Eu nu m-am arătat lor, folosindu-mă de avantajul că am o vârstă mai înaintată. Ei nu se gândeau la dansatoare, ci se jucau cu doamnele Yasurai şi Kohyoe, glumind şi ciripind ca nişte păsărele.

La festivalul ocazional al altarului Kamo, vice-locotenentul-ge- neral (primul fiu al primului ministru) a fost desemnat înlocuitorul regelui. A fost de asemenea şi zi de post, aşa că lordul prim ministru şi-a petrecut noaptea la palat. Nobilii şi dansatoarele şi-au petrecut noaptea festivalului făcând multă gălăgie veselindu-se pe coridoare. Dimineaţa următoare un slujitor al şambelanului a adus ceva unui slujitor al primului ministru. Era o învelitoare pentru cutie de noaptea

trecută[143]. în ea era o cutie argintie pentru romane, o oglindă, un pieptene din lemn de aloe şi un kogai argintiu. Pieptenele părea să fie pentru a împodobi părul mesagerului la festival. Ceva era scris pe învelitoare de cutie cu litere alungite. Era răspunsul la poemul cu lycopodium. Două caractere erau omise şi era greu de citit. Părea să fi înţeles greşit. Şambelanul a crezut că e într-adevăr un cadou pentru ea de la regina noastră, aşa că răspunsul a fost unul deschis. A fost doar o glumă proastă şi mi-a părut rău pentru ea.

Soţia primului ministru a venit la curte să vadă festivalul. Fiul ei, împodobindu-şi capul cu flori artifciale, părea destul de matur, nobil şi impunător. Doamna Kura (doica lui), nefiind deloc atentă la dansatoare, lăcrima de bucurie privindu-l pe tânărul ei lord. Pentru că era încă zi de post, s-au întors de la altar la două dimineaţa, şi dansul sacru a fost dansat fără chef pentru că persoanele importante lipseau. Kanetoki (un dansator), care a fost foarte frumos anul trecut, acum a scăzut mult. Deşi nu îl cunosc, mi-a părut rău, reamintindu-mi cât de trecătoare e viaţa.

Pe douăzeci ale lunii Finale am mers din nou la Curte. Era aniversarea zilei în care venisem prima dată aici. îmi amintesc fosta mea carieră de călător pe cărări visătoare şi m-am urât pentru că am devenit atât de familiarizată cu viaţa de la curte. Se întunecase demult şi pentru că regina postea, nu ne-am mai prezentat la ea. Mă simţeam singură şi m-am întins. Domnişoarele de onoare din jurul meu au spus: „Timpul de aici e foarte diferit de cel de acasă. Acolo cu toţii ar dormi la ora asta, dar aici visele ne sunt întrerupte de sunetul paşilor pe coridor.” Auzindu-le vorbind copilăreşte am murmurat pentru mine:

Viaţa mea şi anul acesta se apropie de sfârşit
La sunetul vântului inima-mi e grea.

în acea noapte cu luna ascunsă (ultima noapte din an) alungarea spiritelor rele s-a terminat repede. Ne-am colorat dinţii (cu negru) şi după ce am terminat pictarea feţelor ne-am relaxat. A venit Ben-no-Naishi şi după ce am vorbit, a adormit. Croitoreasa reginei stătea în uşă privind-o pe servitoarea Ateki cosând. Chiar atunci am auzit un zgomot neobişnuit dinspre apartamentul Maiestăţii Sale. Am încercat să o trezesc pe Ben-no-Naishi dar dormea profund. Cineva ţipa sălbatic. Eram speriată şi nu ştiam ce să fac. Era un incendiu? Dar nu, nu era asta.

143 **Acest incident este foarte cunoscut şi menţionat în mai multe scrieri din acea perioadă. Oglinda este simbolul sufletului unei femei japoneze. Cu oglinda, Sakyo a trimis un poem:** ***Vai! Muşchiul tremurând v-a înşelat privirea JOglinda limpede nu-şi pierde luciul niciodată:/ Deci, priveşte adânc.***

Am împins-o pe croitoreasă de la spate şi i-am zis: „Du-te acolo! Acolo! O, Doamne!” Apoi: „Maiestatea Sa e în camera ei, trebuie să ajungem la ea cu orice preţ!” Am scuturat-o pe Ben-no-Naishi pentru a o trezi şi am fugit toate trei tremurând - zburând parcă mai mult decât mergând. Am văzut două persoane dezbrăcate. Erau Doamna Yugei şi Doamna Kohyobe. Părea că au li s-au furat hainele şi m-am simţit şi mai tulburată decât înainte. Toţi servitorii de la bucătărie plecaseră; chiar şi gărzile reginei se retreseseră după alungarea spiritelor. Am bătut din palme, dar nu a venit nimeni. Cineva a mers să cheme slujitoarele femei, în timp ce eu, uitând de timiditate, am spus: „Chemaţi-l pe Hyobu-no-Jo, secretarul.” L-au căutat, dar părăsise palatul. Eram într-adevăr foarte nervoasă, dar până la urmă, un asistent al maestrului de ceremonii a venit şi a turnat ulei în mai multe lămpi. Am găsit multe persoane leşinate. La aflarea veştii, un mesager al regelui a sosit, dar eram prea speriate ca să îl primim cum se cuvine. A luat rochii din garderoba regală şi le-a dat. Noile rochii pentru ziua de Anul Nou nu au fost furate, aşa că aceste doamne n-au luat acest ghinion prea în serios - dar trup gol e imposibil de uitat. N-aş putea să numesc niciodată asta de râs. A fost prea îngrozitor pentru a vorbi despre asta, dar nu ne-am putut abţine.

Ziua de Anul Nou (1008) a fost de rău augur. Ceremonia tortului de orez[144] a fost amânată. Totuşi, în a treia zi, prinţul August moştenitor a mers la rege şi festivalul tortului de orez a fost dat în cinstea lui. Slujitoarea lui era doamna Dainagon. Veşmintele doamnelor în prima zi erau compuse din karaginu de culoare mov şi roz, kimono roşu şi trenă vălurită; în a doua zi, brocart roşi şi mov, mătase lucioasă violet intens, karaginu verde, trenă vopsită cu flori frecate. în ziua a treia, am purtat veşminte din brocart alb şi roz, cu multe falduri. Karaginu era din roşu obişnuit şi brocart roz. Când purtăm mătase strălucitoare colorată violet intens, roba de la interior este purpurie; când purtăm purpuriu la exterior, rochia interioară e de obicei violet închis. Culoarea pală sau intensă a tufelor cu frunze de primăvară, roşu, galben auriu şi purpuriuri deschise sau închise - rochiile din aceste culori obişnuite erau purtate cu şase falduri în combinaţii foarte frumoase.

Doamna Saisho a ţinut onorabila sabie a prinţului August. Lordul prim ministru a luat prinţul în braţe şi s-au

144 **Mochi- este încă un obicei în Japonia de a servi prăjitură făcută din orez bătut de Anul Nou, marele festival al anului. Sunetul acestei bătăi este auzit din casă în casă peste tot în ţară şi dă tuturor un sentiment de sărbătoare. Ceremoniile durează trei zile.**

prezentat în faţa regelui. Rochia doamnei Saisho era un veşmânt cu trei şi cinci falduri şi părţile de aceeaşi culoare în şapte falduri. Uchigi era decorat cu un model de frunze de stejar frumos brodate. Purta un karaginu şi trenă în trei falduri. Kimonoul ei necăptuşit era croşetat cu model. Costumul ei era în stil chinezesc. Părul ei era împodobit mai complicat decât de obicei. Stilul ei de a se îmbrăca şi a se purta demonstrau o bună cunoaştere a lumii. Este destul de înaltă şi are o înfăţişare bine proporţionată. Faţa ei este mică şi pictată în chip extraordinar.

(Următoarele unsprezece paragrafe sunt descrieri ale doamnelor remarcabile de la curte.)

DOAMNA DAINAGON este foarte mică şi rafinată, albă, frumoasă şi rotundă, deşi în purtare este foarte semeaţă. Părul ei este cu aproape opt centimetri mai lung decât înălţimea ei. Foloseşte agrafe de păr splendid sculptate. Faţa ei e frumoasă, manierele delicate şi fermecătoare.

DOAMNA SENJI este de asemenea o persoană mică şi trufaşă. Părul ei este fin şi lucios şi este cu treizeci de centimetri mai lung decât lungimea obişnuită. Ne face să ne fie ruşine, ţinuta ei fiind atât de nobilă. Când merge în faţa noastră ne simţim atât de umbrite că ne simţim incomod. Felul de a gândi şi de a vorbi ne fac să simţim că o persoană cu adevărat nobilă trebuie să fie ca ea.

— Dacă voi continua să descriu purtarea doamnelor voi fi considerată o bătrână bârfitoare, aşa că mă voi abţine să vorbesc despre cele de lângă mine. Voi ţine sub tăcere ce este discutabil şi imperfect.

DOAMNA KOSHOSHO, bună şi fermecătoare. Este ca o salcie înmugurită. Stilul ei este foarte elegant şi toate o invidiem pentru manierele sale. Este atât de timidă şi de retrasă încât pare că-şi ascunde inima chiar de ea însăşi. E de o puritate copilărească de cel mai înalt grad - de ar exista o persoană josnică, care să se poarte urât cu ea sau să o ponegrească, spiritul ei ar fi copleşit şi ea ar muri. Această delicateţe şi neputinţă ne face să fim îngrijorate pentru ea.

DOAMNA MIYA-NO-NAISHI, de asemenea o frumuseţe de înălţime potrivită. Postura ei este una foarte demnă atunci când stă jos. Este la modă. Deşi nici o trăsătură separată nu este în mod special frumoasă, are un aer general de tinereţe şi frumuseţe. Faţa ei este (traducere literală) înaltă la mijloc şi le întrece pe altele în frumuseţea pielii. Podoabele pentru păr, fruntea ei, o, ce frumuseţe! Produc un efect de rafinament şi eleganţă. Este foarte sinceră şi directă în comportament şi deloc

stânjenită de nimic. Este naturaleţea în persoană. Caracterul ei ar putea fi un exemplu pentru noi. Nu încearcă niciodată să atragă în mod conştient şi nu este vanitoasă.

DOAMNA SHIKIBU este sora ei mai mică. E prea plinuţă şi tenul ei este de un alb frapant. Are o faţă mică şi luminoasă şi păr frumos, deşi nu e lung. Se prezintă în faţa reginei cu păr fals. Figura ei plinuţă, oh, şi zâmbitoare! Ochii şi fruntea ei sunt într-adevăr minunate; zâmbetul ei e foarte dulce.

Dintre doamnele mai tinere cred că KODAYU şi GENSHIKIBU sunt frumoase. Prima e o persoană micuţă şi destul de modernă. Părul ei frumos este des la rădăcină, dar devine prea subţire la vârfuri, care sunt cu treizeci de centimetri mai lungi decât ea. Figura ei e plină de isteţime. Oamenii o consideră foarte drăguţă şi într-adevăr nu există nici o trăsătură care are nevoie de îmbunătăţiri. Cea din urmă este înaltă şi oarecum superioară. Trăsăturile ei sunt fine; este zâmbitoare şi plăcută. Este foarte rafinată şi pare să fie fiica preferată a unei persoane influente.

DOAMNA KOHYOe-NO-JO este de asemenea rafinată. Aceste doamne nu pot fi desconsiderate de nobilii de la curte. Fiecăreia îi poţi găsi un defect, dar doar acelea care sunt atente să îl ascundă chiar şi atunci când sunt singure, pot reuşi în totalitate.

Doamna de companie MYAKI este o persoană foarte drăguţă. Părul ei e doar puţin mai lung decât uchigi, iar vârfurile sunt tăiate frumos. Şi faţa ei era plăcută ultima oară când am văzut-o.

Mai este şi DOAMNA GOSETCHI-NO-BEN. Este fiica adoptată a Consilierului Mijlociu Hei. Faţa ei e precum o pictură. Are o frunte înaltă şi pleoape lăsate la colţuri. Trăsăturile ei nu se remarcă în niciun fel, dar tenul ei este alb, iar mâinile şi braţele frumoase. Când am văzut-o în primăvară pentru prima oară, părul ei, care era foarte des, era cu treizeci de centimetri mai lung decât ea, dar a devenea brusc mai rar către vârfuri, iar acum este doar puţin mai lung decât ea.

DOAMNA KOMA avea părul foarte lung, o doamnă plăcută în acele zile; acum a devenit precum podul unei lăute care a fost prins cu lipici. A plecat acasă.

Cam atât despre cum arată şi acum despre cum se poartă. Aici puţine pot fi amintite, deşi fiecare are unele părţi bune şi puţine sunt cu totul rele. Este foarte dificil să ai asemenea calităţi precum prudenţă, isteţime, farmec, limpezime în gânduri şi toate în acelaşi timp. Cât despre multe doamne, întrebarea este dacă excelează în far-

mecele minţii sau cele trupeşti. Este greu de spus! Urât, într-adevăr, să scrii atât despre alţii!Este o doamnă CHUJO care o slujeşte pe prinţesa devotată în slujba altarului Kamo. Am auzit despre ea şi am reuşit să îi văd în secret scrisorile adresate altor persoane. Erau scrise foarte frumos dar cu o opinie atât de bună despre sine; în toată lumea ea este persoana cea mai înţeleaptă! Nimeni nu se compară cu ea, aşa pare să creadă. Citindu-le, inima îmi bătea mai tare, eram teribil de indignată pentru toate de aici (doamnele de la Curtea reginei ei), deşi poate că e greşit să simt aşa. „Fie în compunere, fie în poezie, cine poate judeca în afară de Prinţesa-Stareţă, cine va avea un viitor strălucit în afară de doamnele care o servesc pe prinţesa noastră?" !! Poate că aşa este, dar eu nu am văzut, în comparaţie cu ale noastre, vreun poem bun scris de doamnele de companie ale acelei prinţe- se-stareţă. Par să trăiască o viaţă poetică inactivă, dar de-ar fi să concureze cu noi, nu e neapărat sigur că vor fi superioare, deşi nimeni nu le ştie bine. într-o noapte frumoasă cu lună, sau dimineaţa, în timpul florilor sau al cucilor, curtenii le pot vizita reşedinţa. Altfel - e şi sfântă şi laică, făcută după gustul prinţesei lor. Acolo stau ele fără să fie deranjate şi o admiră. Pe de altă parte, cu noi se întâmplă multe lucruri. Regina trebuie să urce în apartamentul Maiestăţii Sale, vine lordul prim ministru şi trebuie să stăm de pază noaptea. Dar nu există nimic din asta în lumea lor solitară în care să se răsfeţe în eleganţă şi să evite gafele. Dacă aş putea trăi acolo precum o bucată veche de lemn îngropată sau aruncată printre ele, poate că aş reuşi să mă eliberez de reproşul de superficialitate - de m-aş răsfăţa în eleganţă acolo, relaxându-mă! Mai departe doamnele de acolo se pot dedica toaletei, devenind superioare oricui şi plăcute curtenilor. Pe de altă parte, la Curtea reginei noastre neglijăm să ne împodobim, căci regina noastră nu are acum nici un rival. în plus, ea desconsideră femeile frivole, aşa că cele care doresc să o servească şi să-i fie pe plac, se abţin de la asocieri cu bărbaţi. Desigur că peste tot sunt femei fără griji, neruşinoase şi nechibzuite şi bărbaţi care ne vizitează curtea pentru a le găsi spun că suntem ciudate şi neversate în regulile sociale. Doamnele noastre de ranguri superioare, sunt într-adevăr, mult prea rezervate şi arogante; nu în acest fel aduc onoare reginei noastre. E dureros să le vezi. Slujitoarele prinţesei-stareţă par să facă aluzie la aceste doamne, dar atât defecte cât şi calităţi pot fi regăsite în fiecare, deci e posibil să nu le fim inferioare până la urmă. Până şi doamnele tinere din zilele

noastre au auzit de respect de sine. Ar fi ruşinos dacă ar fi prea frivole, dar nu le poţi dori nici să fie fără suflet.

Regina noastră cu minte echilibrată, cu o frumuseţe de invidiat, este rezervată şi niciodată inoportună, considerând că puţini din cei care sunt direcţi pot evita gafele. De fapt, isteţimea doar pe jumătate este mai rea decât timiditatea. Când era tânără, regina noastră a fost foarte deranjată să audă persoane de o cultură îndoielnică spunând lucruri vulgare cu îngâmfare, aşa că a preferat doamnele care nu făceau greşeli şi persoanele copilăroase erau pe placul ei. De aceea doamnele noastre au devenit atât de retrase. Pe măsură ce Maiestatea Sa înaintează în vârstă, începe să vadă lumea aşa cum este, defectele şi calităţile inimii umane. Discreţie sau îndrăzneală - ştie că nici una din ele nu este bună. Nobilii de la curte ne privesc cam de sus, par să zică: „Nimic interesant aici!” Regina ştie asta, dar ştie şi că nu poţi mulţumi pe toată lumea. Dacă ne poticnim, lucruri îngrozitoare se pot întâmpla. Şi totuşi nu trebuie să fim slabe de înger şi nici ruşinoase, aşa spune Maiestatea Sa, dar e greu să scăpăm de vechile noastre obiceiuri şi tinerii nobili din ziua de azi sunt doar căutători de plăceri.

Doamnele din jurul Stareţei, care se răsfaţă în căutări estetice, privind la lună şi admirând florile, pot vorbi doar despre lucrurile acestea cu nobilii, cu mândrie şi intenţionat, iar nobilii pot spune că este dificil să găsească doamne cu care să poate vorbi fără grijă dimineaţa sau seara, sau să discute ocazional subiecte interesante; deşi, pentru că nu i-am auzit spunând asta, nu ştiu sigur ce gândesc, în conversaţiile obişnuite e ciudat să spui lucruri profunde. Este mult mai bine să vorbeşti cu simplitate şi nobilii par să creadă asta. Dificultatea stă în înţelegerea situaţiei şi adaptarea la ea.

Când primul oficial al Maiestăţii Sale vine să-i dea raportul, delicatele şi timidele doamne de companie nu pot fi pe aceeaşi lungime de undă cu el sau nu pot discuta fluent, nu pentru că ar fi deficitare în cuvinte sau gânduri, ci din cauza timidităţii lor extreme. Se tem că defectele lor vor fi observate aşa că nu se pot hotărî ce să spună. Altele (doamnele stareţei) poate că nu sunt aşa. Chiar şi femeile de rang înalt trebuie să respecte tradiţia generală atunci când devin doamne de companie la Curte, dar multe se comportă de parcă ar fi încă la mama acasă.

Marelui Consilier[145] nu îi place să fie primit de doamne de rang inferior, aşa că atunci când vine la Curtea reginei să dea vreun raport şi doamnele potrivite să îl primească nu sunt disponibile, pleacă fără a o vedea pe Maiestatea

145 **Fujiwara Michitaka, fratele primului ministru**

Sa. Alţi nobili de la curte, care vin adesea să dea rapoarte, au fiecare o doamnă preferată şi când acea doamnă nu este acolo sunt nemulţumiţi şi pleacă spunând altor oameni că doamnele reginei sunt cam nesatisfăcătoare. Poate că există un motiv pentru asta, dar este destul de absurd din partea doamnelor stareţei să spună că suntem nedemne de a fi văzute şi auzite. E uşor să critici şi dificil de a vedea propriile noastre idealuri. Aceste doamne, totuşi, nu ştiu asta, şi fiind pline de îngâmfare, îi tratează pe alţii cu dispreţ, arătându-şi astfel propriile limitări. O, cât aş fi vrut să arăt scrisorile Reginei, dar au fost furate de doamna care mi le arătase pe furiş şi au fost duse curând înapoi. Şi am râvnit la scrisorile acelea!

Doamna Izumi Shikibu[146] se potriveşte minunat, dar comportamentul ei este într-adevăr inadecvat. Scrie cu graţie şi uşurinţă şi cu isteţime ageră. Există parfum chiar şi în cele mai mici cuvinte ale ei. Poemele sale sunt interesante, dar sunt doar improvizaţii care îi ies spontan din gură. Fiecare dintre ele are ceva interesant şi are de asemenea cunoştinţe de literatură antică, dar nu este ca un artist adevărat care e plin de spiritul pur al poeziei. Totuşi cred că nici măcar ea nu poate pretinde să judece poemele altora

146 **Această doamnă a fost una dintre cele mai mari poete ale Japoniei. Vezi jurnalul ei, care prezintă legătura ei cu un tânăr prinţ**

.Soţia guvernatorului provinciei Tamba este numită de regină şi de primul ministru MASA HIRA EMON[147]. Deşi nu s-a născut într-o familie nobilă, poemele ei sunt foarte frumoase. Nu compune şi le împrăştie cu orice ocazie, dar până acum din ce ştim, până şi poemele ei diverse ne ruşinează. Cei care compun poeme ale căror miezuri sunt cu totul stricate, şi totuşi sunt extrem de mândri de ei şi vanitoşi merită dispreţul şi mila noastră.

DOAMNA SEISHONAGON[148]. O persoană foarte mândră. Se stimează mult pe sine şi îşi împrăştie scrierile chinezeşti peste tot. Dar dacă am studia-o îndeaproape, am observa că e încă imperfectă. încearcă să fie excepţională, dar evident că oamenii de acest fel jignesc. Adună necaz după necaz pentru viitorul ei. Cineva care este mult prea talentat, care se lasă prea mult pradă emoţiilor, chiar şi atunci când trebuie să fie discretă şi nu se poate abţine de la nimic în care e interesată, îşi va pierde controlul de sine în ciuda voinţei sale. Cum poate o persoană atât de vanitoasă şi nesăbuită să-şi încheie zilele fericită!

(Aici este o schimbare bruscă de la Curte la propria ei casă)

Neavând nimic spectaculos în mine, mi-am petrecut zilele fără a face vreo impresie specială asupra cuiva. Faptul că nu am un bărbat care să aibă grijă de mine şi de viitorul meu mă face să mă simt neconsolată. Nu vreau să mă îngrop în pustietate. Este oare din cauza minţii mele lumeşti acest sentiment de singurătate? în nopţile de toamnă cu lună, când sunt foarte tristă, ies adesea pe balcon şi privesc visătoare la lună. Mă face să mă gândesc la zilele care au trecut. Oamenii spun că e periculos să te uiţi la lună[149] singur, dar ceva mă îndeamnă şi stând aici un pic retrasă meditez. Mă tem că joaca mea trădează tristeţea care devine mai intensă şi încep să fiu dezgustată de mine - atât de nesăbuită şi nenorocită sunt.

Camera mea e urâtă, înnegrită de fum, cânt la un *koto*[150] cu treisprezece sau şaisprezece corzi, dar uit să

147 **O fiică a faimoasei doamne de la curte, poetă şi istoric Akazome Emon, căreia îi este atribuită istoria curţii şi a acelor timpuri**

148 **O doamnă cunoscută pentru educaţia şi isteţimea ei şi cu o reputaţie pentru îndrăzneală. Drăguţă şi vivace, educată şi isteaţă, îi erau permise libertăţi fără mustrare - poate fi numită Femeia Modernă a acelor vremuri. Slujea la curtea primei regine Sadako, fiica fratelui primului ministru. Cele două regine erau rivale. Saisho- nagon era inima literaturii acelei curţi, aşa cum Murasaki Shikibu şi Izumi Shikibu erau ale acesteia**

149 **Pentru că ai putea fi vrăjit; o credinţă veche datând cu mult înainte de viaţa autoarei**

150 **Un koto este o harpă orizontală, dar conţine un număr de corzi întinse pe lungimea instrumentului, scala făcută de un aranajament de poduri aşezate sub corzi la care se cântă cu patru chei de fildeş**

scot podurile chiar şi pe vreme ploioasă şi mă sprijin de perete între dulap şi tocul uşii. De fiecare parte a koto-ului stă o lăută (biwa japoneză). Două dulapuri mari de cărţi au în ele toate cărţile pe care le pot ţine. într-unui din ele sunt puse poeme vechi şi romane. Sunt casele viermilor care vin să ne sperie când dăm pagina, aşa că nimeni nu vrea să le citească. (Probabil propriile ei scrieri, vorbeşte atât de puţin despre ele.) Cât despre celălalt dulap, de la persoana care şi-a aşezat propriile cărţi acolo nici o mână nu le-a atins. Când mă plictisesc de moarte scot una sau două din ele; apoi slujnicele mele se adună pe lângă mine şi spun: „Viaţa ta nu va fi onorată cu bătrâneţe dacă faci aşa ceva! De ce citeşti chineză? La început, nici măcar citirea sutrelor nu era încurajată în cazul femeilor." Mă mustră din umbră (pe la spate). Am auzit şi am vrut să spun: „Este departe de a fi sigur faptul că cel care nu face lucruri interzise, se bucură de o viaţă lungă", dar ar fi o lipsă de discreţie să spun asta (servitoarelor). Faptele noastre variază în funcţie de vârstă şi în funcţie de individ. Unii sunt mândri (să citească), alţii se uită peste scrieri vechi aruncate pentru că sunt plictisiţi neavând nimic de făcut. Nu ar fi adecvat pentru o astfel de persoană să vorbească despre gânduri religioase, agitând zgomotos un rozariu. Simt asta şi în faţa femeilor mele mă abţin să fac ceea ce altădată aş face cu uşurinţă. Dar până la urmă, când am fost printre doamnele de la Curte nici atunci nu am spus ce voiam să spun, căci este inutil să vorbeşti cu cei care nu înţeleg şi dificil de vorbit cu cei care critică dintr-un sentiment de superioritate. în mod special persoanele cu o singură latură sunt dificile. Puţini sunt cunoscători ai mai multor arte şi majoritatea se agaţă cu o mentalitate îngustă de propria lor opinie.

Drăguţă şi timidă, care se face uşor nevăzută, nesociabilă, mândră, iubitoare de romane, vanitoasă şi poetică, care îi priveşte pe alţii cu invidie - aceasta e părerea celor care nu mă cunosc, dar după ce mă văd, spun: „Este minunat să te cunosc; nu semeni deloc cu ce mi-am imaginat."

Văd că am fost desconsiderată, urâtă şi privită de sus ca o bătrână bârfitoare, şi trebuie să suport, căci e soarta mea să fiu singură. Regina a spus odată: „Ai avut mereu grijă să nu îţi arăţi sufletul, dar am devenit mai apropiată de tine decât de altele." Sper că nu voi fi judecată nici măcar de cei care sunt rău-voitori, prefăcuţi şi nesociabili. în general, o persoană care e modestă, blândă şi liniştită nu se teme de bârfe. Chiar şi o persoană cochetă şi frivolă nu este mustrată dacă e bună şi nu îi stânjeneşte pe

purtate pe patru degete de la mâna dreaptă.

ceilalţi. O persoană cu o părere bună despre sine şi excentrică, cu vorbe şi comportament dispreţuitor poate fi uşor descoperită şi atunci te poţi proteja; observând cu atenţie, poţi descoperi greşelile de comportament şi vorbire. Acelea ale căror cuvinte şi fapte nu sunt în armonie sau care sunt tot timpul în competiţie, atrag atenţia. Rareori îţi doreşti să critici pe cineva care are defecte, însă e o persoană bună. Nu poţi decât să simpatizezi acea persoană. Cei care în mod obişnuit fac rău intenţionat merită să fie bârfiţi şi să se râdă de ei deşi uneori o fac fără intenţie. Trebuie să îi iubim şi pe cei care ne urăsc, dar este foarte dificil. Chiar şi Buddha al Milei Profunde nu spune că păcatele împotriva lui Buddha, legile religiei şi preoţii nu sunt lipsiţi de importanţă. în plus, în această lume noroioasă e mai bine să lăsăm în pace persoanele care ne urăsc. Dacă ar fi să comparăm pe cineva care încearcă să exceleze în ură spunând lucruri extraordinare şi privind efectul cuvintelor cu o figură maliţioasă, cu cineva care îşi ascunde inima într-un mod liniştit, putem vedea cine e superior.Este o doamnă, Saemon-no-Naishi, care nutreşte o ură nejustificată pentru mine. Nu ştiam de ea la început, dar mai târziu am auzit de multe critici la adresa mea când eu nu eram prezentă. Odată, regele asculta o lectură a romanului meu Genji-monogatari şi a spus: „E talentată, probabil că a citit Cronica Japoniei”. Această doamnă a auzit şi fără să stea pe gânduri a răspândit printre curteni ideea că sunt foarte mândră de educaţia mea, dându-mi numele de „Doamna Cronicii Japoneze”- e într-adevăr amuzant! Sunt discretă până şi de faţă cu servitoarele din propria mea casă.; cum aş putea deci să-mi arăt cunoştinţele la Curte? Când fratele meu mai mare Shikibu-no-Jo era copil a fost învăţat să citească „însemnări Istorice Chinezeşti”[151]. Eu ascultam, stând lângă el şi am învăţat deosebit de repede, deşi el era uneori mai încet şi uita. Tata, care era dedicat studiului, regreta că nu am fost băiat, dar am auzit oamenii spunând că nu e frumos nici măcar ca un bărbat să se mândrească cu studiile lui şi după asta n-am mai scris mai mult de primul caracter chinezesc. Am devenit mai stângace cu pensula (de scris). Pentru mult timp nu mi-a mai păsat de cărţile pe care le-am citit deja. De aceea îmi era ruşine să mă gândesc că m-ar urî alţii care au auzit ce a zis doamna Saemon şi m-am prefăcut că nu ştiu să citesc caracterele scrise pe ecranul regal. Dar regina m-a pus să-i citesc opera poetică a lui Li T ai Po şi pentru că îşi dorea să le înveţe am învăţat-o de acum două veri al doilea şi al treilea volum din acea colecţie pe ascuns când

151 **Volume mari scrise de învăţatul chinez Seu-ma Chen**

nimeni nu era de faţă. Eu şi Maiestatea Sa am încercat să ascundem asta, dar Maiestatea Sa Regele şi lordul prim ministru aflând, cel din urmă i-a dăruit reginei multe cărţi cu poezii pe care le copiase. Cred că acritura de Saemon încă nu ştie. Dacă ar şti, m-ar critica acum!

Totul în lumea asta e o povară. Acum nu mă voi teme indiferent de ce se întâmplă. Orice ar spune alţii despre mine, voi recita sutre îngenunchind în faţa lui Amitabha Buddha[152]. Când mintea mea se va elibera complet de povara lumii, nimic nu imi va slăbi hotărârea de a deveni o sfântă. Deşi m-am hotărât să fiu dedicată împotriva pasiunilor lumeşti, pare că înaintea mea se aşterne o cărare de rătăciri monotone înainte de a putea urca pe nori[153]. Trebuie să fiu acolo acum. Am acum o vârstă potrivită pentru o viaţă religioasă. E normal să crezi că oamenii citesc sutre atunci când sunt bătrâni, dar de fapt nu sunt citite, căci mintea devine din ce în ce mai relaxată odată cu înaintarea în vârstă. Poate că sunt văzută ca cineva care imită persoanele cu gândire profundă, dar mă voi devota vieţii religioase. Persoana care e păcătoasă până la rădăcină nu poate reuşi nici măcar aici. Se întâmplă multe lucruri care mă fac să mă gândesc la posibila răutate a vieţii mele pre-natale şi totul mă întristează.

(aici apar o întrerupere bruscă şi următorul paragraf pare să fie parte dintr-o scrisoare, poate trimisă cu jurnalul sau cu o altă scriere) Mi-aş dori să-ţi pot dezvălui totul, bune şi rele, lucruri despre lume şi cele legate de viaţa mea - tot ce nu am putut scrie în scrisorile mele. Nu te aşteptai la asemenea scrieri de la un prieten? Te simţi obosit de viaţă; te rog uite-te în inima mea, care este şi ea obosită. Te rog, scrie-mi - măcar puţin - orice îţi trece prin minte. Ar fi mare păcat dacă scrierile mele ar fi împrăştiate aiurea şi făcute cunoscute altora. Am scris multe lucruri de acest fel, dar de curând am rupt toate scrierile mele vechi, îngropându-le pe unele şi făcând căsuţe de păpuşi din altele. De atunci nu am mai primit scrisori şi sunt hotărâtă să nu mai scriu pe hârtie proaspătă. Atât de cumpătată am devenit! Nu cred că greşesc. După ce citeşti, te rog trimite-le repede înapoi. Pentru că nu am putut să revizuiesc totul s-ar putea să mai fie greşeli; citeşte fără să le iei în seamă.

Mintea mea a fost complet ocupată cu lucrurile şi persoanele din lumea noastră şi încheind această scriere mă gândesc cât de adânc înrădăcinat era interesul meu

152 **Milostivul Buddha din Paradisul Vestic**

153 **Se crede că acest Buddha vine să întâmpine sufletul credinciosului călare pe un nor în culorile curcubeului**

pentru ele, dar a fost doar o greşeală că am încheiat descrierile despre ceilalţi.

(Aici un interval în care se întoarce la Curte) Pe unsprezece în Prima lună, 1009, dimineaţa devreme au plecat la templu. Soţia lordului prim ministru a însoţit-o pe regină, iar ceilalţi au mers cu barca. Eu am întârziat şi am mers seara când se ţineau predici. Oamenii se spovedeau după cum cerea tradiţia templului de munte[154]. Au fost pictate multe tablouri de pagode şi se amuzau. Majoritatea nobililor s-au retras şi rămăseseră puţine persoane când a început slujba de la miezul nopţii. Preoţii şi interpreţii de sutre erau douăzeci la număr... (Aici este o propoziţie al cărei sens s-a pierdut).
Cu toţii au cuvântat în moduri diferite despre meritele prezenţei reginei; au fost multe lucruri de care s-a râs. După cuvântare, curtenii au plecat cu barca; cu toţii vâsleau şi se simţeau bine. în colţul de este al templului a fost construit un poc vizavi de uşa care dă spre nord. Acolo înaltul Oficial al prinţului moştenitor se sprijinea de balustradă. Lordul prim ministru a venit pentru un timp şi a vorbit cu doamna Saisho, dar pentru că ne aflam în prezenţa reginei nu puteam fi relaxate. Era frumos şi înăuntrul şi în afara templului. Luna palidă a apărut şi tinerii nobili au cântat cântece moderne. Un cântec spunea că cei care au plecat cu barca sunt tineri şi frumoşi. Bătrânul Secretar al Trezoreriei era printre ei. Se ruşina, şi pe drept cuvânt, să cânte cu ceilalţi şi stătea acolo destul de stânjenit. Să îl vezi din spate era foarte comic iar cei din misu (doamnele) râdeau pe ascuns. Cineva a spus: „El în barcă îşi regretă bătrâneţea.” înaltul oficial de pe pod a auzit şi a cântat: „Vechii căutători ai vieţii veşnice - tradiţia e plină de minciuni.”[155]. Suna foarte de ultima modă, într-adevăr. Unii cântau „Iarba Raţei” acompaniaţi la flaut. Până şi vântul de dimineaţă ne-a dat senzaţii neobişnuite din cauza locului.

în prezenţa reginei a fost adus Genji-Monogatari. Odată, primul ministru a văzut-o şi apoi mi-a scris multe jocuri de cuvinte pe o hârtie prinsă de o ramură de prun.

(Următorul poem depinde ca sens de un joc de cuvinte cu două sensuri)

Să fii cunoscut pentru iubire/acrime
Cred că nici una nu trece fără să rupă o creangă!
(Răspunsul ei)
Nimeni în trece n-a rupt vreodată prunul

154 **Marele Enryakuji de pe Muntele Hiyé, la nord-est de Kioto**
h 23

155 **Un vers dintr-un vechi poem chinezesc despre Jofuku şi Bunsei, căutători ai plantei vieţii eterne. Când au urcat în barcă erau oameni tineri, dar erau foarte bătrâni când s-au întors.**

Cine atunci ar putea şti dacă e acru

?O, regretabil! Să se vorbească despre mine în felul acesta! într-o noapte am dormit într-o cameră aproape de coridor. Cineva a venit să bată la uşă. Mi-a fost frică şi mi-am petrecut noaptea fără să fac vreun zgomot. Dimineaţa următoare mi-a fost trimis următorul poem (de la primul ministru):
Toată noaptea bătând mai tare decât un curs de apă Am stat în zadar la uşa din hinoki Obosit şi plângând. Am răspuns:

Un motiv de regret profund, într-adevăr; Dacă uşa s-ar fi deschis la bătaia unui curs de apă. (Aici e un spaţiu în care se scurge aproape un an) A treia zi a primei luni (1010). Prinţii auguşti s-au prezentat în faţa regelui pentru trei zile[156] pentru a primi darurile *mochi.* Au fost însoţiţi de doamne de rang înalt. Saémon-no-Kami îl ţinea pe prinţ, iar mochi a fost adus Maiestăţii Sale de lordul prim-ministru. Regele, stând cu faţa la uşa dinspre est, i l-a înmânat prinţilor[157]. Era o privelişte frumoasă să îi vezi pe tinerii prinţi venind şi plecând prin coridor. Regina Dowager nu a venit. în prima zi doamna Saisho a servit la masă; combinaţia de culori aleasă de ea a fost executată cu măiestrie. Doamnele Takumi şi Hyogo au avut rolul de secretare ale reginei. Doamnele care şi-au prins părul erau în mod special atrăgătoare. Doamna căreia i-a fost încredinţată sarcina de preparare a *toso*[158] era foarte mândră de talentul ei şi se purta de parcă ar fi fost doctor în medicină. Uleiuri au fost distribuite ca de obicei.

Primul ministru l-a luat în braţe pe prinţul mai mic şi regele l-a îmbrăţişat cu drag, spunând: „Viaţă lungă şi sănătate" ca de obicei. Lordul prim ministru a răspuns: „Voi ţine tânărul prinţ în braţele mele"; dar atunci, înălţimea Sa Prinţul Moştenitor a devenit gelos şi a implorat să fie şi el luat în braţe, zicând: „Ah! Ah!" Primul ministru a fost foarte încântat, iar generalul gărzii de dreapta şi alţii s-au amuzat.

Lordul prim ministru a avut o audienţă la rege şi au ieşit împreună pentru a se distra. Ministrul era foarte beat. „Necazuri!" m-am gândit şi m-am ascuns, dar am fost găsită. „Eşti chemată de tatăl reginei, dar te retragi atât de devreme! Ce persoană suspectă!" A spus el. „Acum, în locul tatălui prinţesei, tu eşti cea care trebuie să compună un poem! E o ocazie destul de obişnuită, aşa

156 **Ceremoniile Anului Nou japonez se întind peste trei zile**

157 **Amândoi prinţii, nepoţi ai primului ministru, au ajuns până la urmă pe tron**

158 **Toso: băutură de Anul Nou din Saké condimentat care se presupune că ar prelungi viaţa**

că nu te sfii!” Mă îndemna dar mi s-a părut foarte ciudat să fac un poem doar ca să aibă de ce râde. Pentru că băuse foarte mult, faţa lui era roşie şi ardea în lumina torţei. A spus: „Regina a trăit mulţi ani singură şi în solitudine. Am privit asta cu nelinişte. E îmbucurător să priveşti copii care fac năzbâtii lângă ea.” Şi a plecat să se uite la prinţi, care au fost duşi la culcare, luându-i din scutecele lor. Cânta:

Dacă n-ar fi pini mici în câmp
Cum aş putea găsi simbolul celor 1000 de ere?

Oamenii au considerat că e mai potrivit să cânte melodia asta decât să facă una nouă. în următoarea seară cerul era în ceaţă; pentru că părţile diferite din palat sunt construite compact în rânduri apropiate puteam doar să îl zăresc din verandă. Admiram recitarea ultimei nopţi cu doica Madam Nakadaka. Doamna aceasta gândeşte profund şi este educată.

Am plecat acasă pentru un timp. Pentru ceremonia de cincizeci de zile a celui de-al doilea prinţ, care începea în ziua a cincisprezecea a lunii Sociabile, m-am întors dimineaţa devreme la palat. Doamna Koshosho s-a întors la lumina stânjenitoare a zilei. Noi două locuim împreună; camerele noastre sunt lipite şi le punem împreună, fiecare ocupând-o în întregime când cealaltă e plecată. Când suntem împreună punem un kicho între ele. Lordul prim ministru spune că probabil bârfim despre alţii. Poate că unii nu ne cred, dar cum pe aici nu sunt străini neprietenoşi nu suntem foarte entuziasmate de bârfă.

Am mers în audienţă la regină. Prietena mea purta uchigi din brocart roz şi alb, un karaginu roşi şi o trenă cu model. Rochia mea era cu roşu, mov şi verde deschis. Karaginu era verde şi roşu. Modelul frecat pe trenă era de ultima modă şi ar fi fost poate mai potrivit dacă o doamnă mai tânără l-ar fi purtat. Erau şaptesprezece doamne la curtea Maiestăţii Sale regele care s-au prezentat dinaintea reginei. Doamna Tachibana de rangul al treilea servea la masa regală. Doamnele Kodayu şi Shikibu pe balcon. Servirea cinei tânărului prin august a căzut în sarcina doamnei Koshosho. Maiestăţile Sale stăteau pe podiumuri (câte unul pentru fiecare). Soarele de dimineaţă strălucea şi am simţit mult prea multă strălucire în prezenţa lor. Regele purta o robă cu mâneci înguste. Regina era îmbrăcată în roşu ca de obicei. Kimonourile ei de la interior erau mov şi roşii cu verde închis şi două nuanţe de galben.

Roba de la exterior a maiestăţii sale era din brocart de culoarea strugurelui[159], iar veşmântul interior era alb şi verde - cu totul deosebite şi moderne atât în model cât şi în culoare.

Era mult prea strălucitor să fii în prezenţa lor, aşa că m-am retras uşor într-o cameră interioară. Doica, Madam Nakadaka, ţinându-l pe tânărul prinţ în braţele sale, a venit către sud printre baldachinele regelui şi reginei. Este mică de statură dar are o ţinută imounătoare. Era perfect liniştită şi serioasă şi un bun exemplu pentru tânărul prinţ (care atunci nu avea nici două luni!). Purta un uchigi de culoarea strugurelui şi un karaginu fără model alb şi roz. în acea zi cu toţii au făcut tot posibilul să se împodobească. Cineva avea un mic defect în combinaţia de culori de la încheietură. Când a mers în faţa regelui şi a reginei să ducă ceva, nobilii şi înalţii oficiali au observat. După aceea, doamna Saisho a regretat profund. Nu era atât de rău; doar una din culori era puţin prea deschisă. Doamna Kotaiyu purta o rochie purpurie necăptuşită şi peste ea un uchigi de culoarea prunelor mai închise şi mai deschise care avea falduri pe margine. Karaginu era alb şi roz. Doamna Gen Shikibu părea că poartă mătase cu model roşi şi mov. Unii spuneau că nu este potrivit fiindcă nu e brocart. Astfel de păreri sunt prea convenţionale. Poate apărea critică acolo unde dorinţa de gust e prea vizibilă, dar ar fi mai bine să criticăm manierele. Hainele sunt mai puţin importante prin comparaţie.

Ceremonia în care se dă mochi prinţului se termină şi masa este luată. Misu din anticameră a fost ridicat şi am văzut doamna stând înghesuite pe partea de vest a platformei. Acolo erau Doamna
Tachibana de rangul al treilea şi Naishi Nosuke, servitoarea mai tânără a prinţilor stând în uşă. în anticamera de est lângp *shioji*[160]erau doamne de rang înalt.

Am mers să o caut pe Doamna Dainagon şi doamna Koshosho, care stăteau la est de podium. Maiestatea sa stătea pe podium cu masa în faţă. Decoraţiunile mesei erau nemaipomenit de frumoase. Pe balconul de sud stăteau Ministru de Dreapta şi de Stânga şi Şambelanul, primii ofiţeri ai prinţului moştenitor şi ai reginei şi Marele Consilier Shijo, cu faţa spre Nord, Vestul fiind locul cel

159 **Numele acestor culori sunt traduse în termeni moderni. Numele japoneze pentru culori de rochii erau toate culori combinate, care erau adesea numite după flori sau plante. Aceste nume nu au putut transmite corect ideea. De exemplu, ce este aici tradus ca *roz şi alb*, ar fi fost în acele zile numit *cireaşă*, reprezentând imaginea unui cireş în floare.**

160 **Uşi de hârtie**

mai onorabil. Nu erau oficiali de rang inferior. După aceea au început să se distreze. Curtenii au stat pe coridorul de sud-est al clădirii. Cei patru oficiali inferiori şi-au luat locurile obişnuite (pe treptele din faţa regelui şi reginei) pentru a cânta ceva. Erau Kagemasa, Korekaze, Yukiyoshi, Tonomasa. Din scaunul de deasupra Marele Consilier Shijo dirija. To-no-Ben cânta la lăută, Tsunetaka cânta la harpă (koto). Locote- nentul-general din garda de stânga şi Consilier de Stat cânta la flaut. Câţiva străini s-au alăturat muzicii. Unul a făcut o greşeală şi a fost şuierat. Ministrul de Dreapta a lăudat koto-ul cu şaisprezece corzi. A devenit prea binedispus, şi a făcut o greşeală foarte mare, care i-a cutremurat până şi pe spectatori.

Darul primului ministru a fost: două flauturi puse în cutii

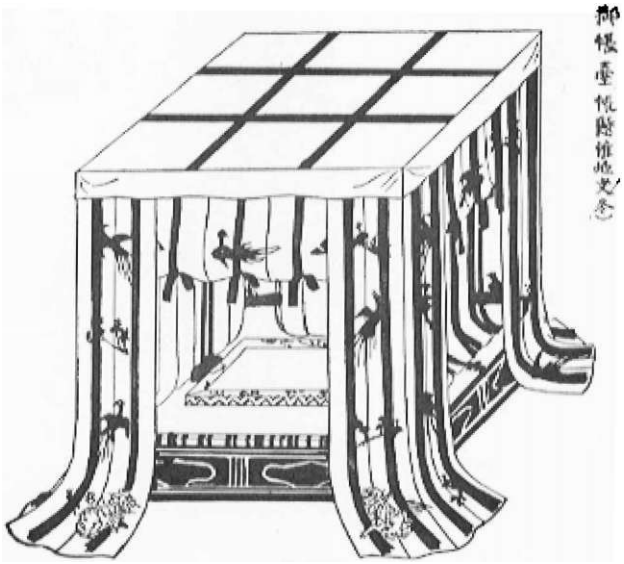

.

PLATFORMĂ CU PARAVAN PREGĂTITĂ PENTRU REGALITAT

EIII

JURNALUL LUI IZUMI SHIJIBU

1002-1003 d. Hr.

Trecuseră multe luni de regret pentru Lume[161], mai degrabă învăluite în ceaţă decât ca un vis. Deja se terminase a zecea zi a lunii Deutzia. Sub copaci se întindea o umbră mai întunecată, iar iarba de pe terasament era mai verde. Aceste schimbări, pe care nu toţi le observaseră, ei i se păreau frumoase, şi în timp ce le contempla un om se strecură prin spatele gardului viu.

161 **În scrierile doamnelor din acele timpuri, *Lumea (yononaka)* este adeseori folosit ca sinonim pentru relaţie de dragoste; relaţiile lor cu bărbaţi.**

Fu puţin curioasă, dar când se apropie de ea, îl recunoscu pe pajul prinţului mort[162]. Venise într-un moment de tristeţe, aşa că ea îi spuse „Nu trebuia să vii mai demult? Trebuia să vorbim despre trecut.” „Nu ar fi fost arogant? Iar- tă-mă. în munţi templele venerau. E trist să nu fii legat de nimic, şi dorindu-mi să slujesc din nou, am mers la Prinţul Sochi-no-miya.”

„Minunat! Acel Prinţ este foarte elegant şi îl cunosc. Se poate să fie ca în vremurile de altădată?” (neînsurat) spuse ea, iar el răspunse „Nu, dar este foarte milostiv. M-a întrebat dacă te mai vizitez şi acum. I-am răspuns că da. Apoi, rupând o ramură de Tachibana[163], înălţimea Sa a spus să ţi-o dăruiesc şi să observ cum o primeşti.” Prinţul se gândea la vechea poezie:

Mireasma florilor de tachibana în mai
Aminteşte de mânecile parfumate al celui care nu mai este printre noi.

Aşa că am venit - ce să-i transmit?

Era ruşinos să răspunzi printr-un mesaj oral prin intermdiul pajului, iar Prinţul nu scrisese nimic; nemulţumită, dar dorindu-şi totuşi să răspundă cumva, scrise o poezie şi i-o dădu pajului:

Această mireasmă trezeşte într-adevăr amintiri
Dar mai degrabă, decât să-ţi aminteşti de acel altcineva,
Să auzi vocea cucului[164]

Prinţul stătea pe veranda palatului său, iar când pajul se apropie de el cu o figură serioasă, îl conduse într-o cameră înăuntru şi îl întrebă „Ce este?” Pajul îi arătă poezia.

Prinţul o citi şi scrise răspunsul:

Cucul cântă pe aceeaşi ramură
Cu vocea neschimbată,
Această să o ştii.

Prinţul îi înmână pajului poezia şi se îndepărtă, spunând „Nu o dezvălui nimănui, aş putea fi considerat îndrăgostit.” Pajul i-a dus poezia domniţei. Versurile erau încântătoare, dar era mai înţelept să nu scrie prea des (aşa că nu răspunse).

A doua zi după prima lui scrisoare, fu trimisă poezia:

Ţie mi-am trădat inima—

Vai! Mărturisire

162 **Prinţul Tametaka, al treilea prinţ al împăratului Rezrei care a domnit în 968-969. Prinţul a murit pe 13 iunie, 1002. Fusese iubitul lui Izumi Shikibu.**

163 **Un fel de portocal.**

164 **Cucul cântă când tachibana este în floare. Aici, *cucul* înseamnă tânărul prinţ. Aici este deci o sugestie dacă el alege să o ia.**

aE şi mai dureroasă Jalnice zile.

Sentimentul nu avea temei, dar nefiind instruită în singurătate şi ispitită, ea îi răspunse:
Dacă deplângi ziua de azi în această clipă inima-ţi O poate simţi pe a mea Căci în amărăciune Lunile şi zilele s-au destrămat.

El îi scria des iar ea răspundea uneori, simţind cum singurătatea ei este puţin alinată. Primi o altă scrisoare. Formula sentimente foarte delicate:
[Te-aş] consola cu vorbe de alinare Dacă rostite în zadar Nu ar mai putea fi schimbate.

Să-ţi vorbesc despre cel plecat dintre noi; cum ar fi [ca tu] să vii discret într-o seară?

Răspunsul ei:

Gândindu-mă la alinare, îmi doresc să vorbesc cu tine, dar fiind o fiinţă fără rădăcini, nu am speranţa să pot sta dreaptă. Nu am picioare [adică nu pot veni la tine].

I-a scris întocmai, iar înălţimea Sa a decis să vină în calitate de persoană fizică.

Era încă ziuă şi îşi chemă în taină servitorul Ukon-no-zo, care de obicei fusese mijlocul prin care scrisorile ajunseseră la Prinţ şi îi spuse „Plec undeva.” Bărbatul înţelese şi se ocupă de pregătiri.

înălţimea sa sosi într-un lectică modestă şi îl puse pe paj să-l anunţe sosirea. Fu jenant. Ea nu ştia ce să facă; nu se putea preface că e rece, după ce îi trimisese un răspuns chiar în ziua aceea. Nu se putea îndura să-l pună să se întoarcă fără măcăr să-i calce pragul. „Doar o să vorbesc cu el”, se gândi şi puse o pernă lângă uşa de la asfinţit pe verandă, invitându-l pe prinţ acolo. Oare din cauză că toată lumea îl admira atât i se părea atât de fascinant? Asta nu făcea altceva decât să-i sporească precauţia. în vreme ce vorbeau, luna începu să strălucească afară şi deveni incomfortabil de strălucitoare.

„Pentru că am fost izolat de societate şi am trăit în umbră, nu sunt obişnuit cu un loc atât de luminos ca acesta”, spuse el. Era prea jenant. „Permite-mi să vin lângă tine; nu voi fi necioplit, ca alţii. Nu mă vei mai primi de-acum înainte, nu?” „Bineînţeles că nu! Ce idee stranie! Cred că doar în seara aceasta vom vorbi împreună, nu mai mult!” Noaptea trecea cum vorbeau aşa încetişor. „Vrei să ne petrecem noaptea astfel?” întrebă el:

Noaptea se scurge
Niciun vis nedesluşit nu visăm
Ce-o să-mi rămână mie din noaptea asta de vară?

Iar ea:

Gândindu-mă la lume
îmi ţin de urât în pat mânecile ude de lacrimi.
Să visezi liniştit vise dulci—
Nu există noapte pentru aşa ceva.

El: „Nu sunt cineva care să-şi poată părăsi uşor casa. Mă poţi crede necioplit, dar sentimentele mele pentru tine devin şi mai înflăcărate.” Şi se furişă în cameră. Se simţi foarte jenat, dar au continuat să vorbească, iar în zori s-a întors acasă.

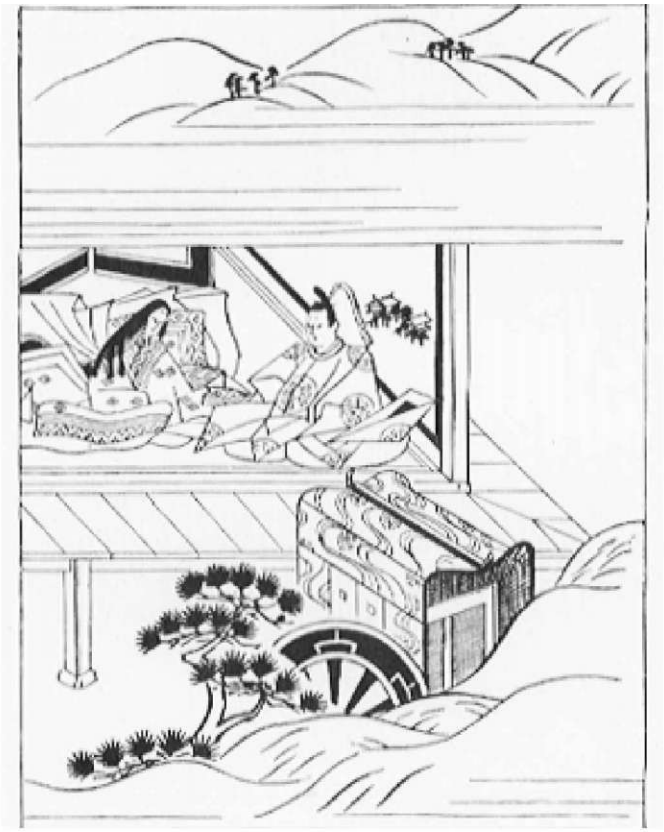

„ÎNĂLŢIMEA SA VENI ÎNTR-O LECTICĂ MODESTĂ“

Scrisoarea de a doua zi:

Cum te gândeşti la mine? Mă simt tulburat—

Poate ţie ţi separe lesne să vorbeşti de dragoste,
Dar sentimentele mele din dimineaţă—

Cu nimic nu se pot compara!

Ea răspunse:

Dacă mi-e lesne sau nu—
Gândurile nu zăbovesc prea mult ei
Căci pentru întâia oară [m-am] prins în mreajă.

Vai, ce fiinţă! Ce a făcut! Prinţul i-a vorbit atât de tandru! îi păru rău, iar mintea îi era tulburată. Tocmai atunci sosi pajul. Aştepta o scrisoare, dar nu sosise niciuna. Fu dezamăgită; cât era de îndrăgostită! Când pajul se întoarse, îi dădu o scrisoare.

Scrisoarea:

Dacă inima mi-arfi permisă măcar să simtă durerea aşteptării!

Se prea poate ca aşteptarea să doară mai puţin—
Astă-seară să nu mai aştept nici—

Prinţul o citi şi fu copleşit de milă, dar trebuie totuşi să existe cumpătare [în ieşirile nocturne]. Afecţiunea sa pentru Prinţesa lui este neobişnuit de mărunt, dar s-ar putea gândi că e ciudat să plece de acasă în fiecare noapte. Poate se va abţine până când doliul pentru prinţul decedat se încheie[165] e un semn că dragostea lui nu e profundă. Iar un răspuns sosi după căderea nopţii.

Dac-arfi spus că mă aşteaptă din tot sufletul ei,
Fără ezitare m-aşfi urnit din loc Către casa iubitei mele!

Când mă gândesc cât indiferent te gândeşti la mine!

Răspunsul ei:

De ce m-aş gândi la tine cu indiferenţă?

Sunt o picătură de rouă
Atârnând de o frunză

165 **Perioada de doliu urma să se termine pe 13 iunie, 1003** h 35

Şi totuşi nu sunt zbuciumată
Căci se pare că pe ramura asta am trăit
De dinainte de facerea lumii.

Te rog gândeşte-te la mine precum la picătura de rouă instabilă care nu poate trăi decât dacă frunza o susţine.

înălţimea sa primi scrisoarea. Vru să vină, dar trecură zile întregi fără să-şi îndeplinească dorinţa. în ziua fără de lună [ultima zi din lună] ea îi scrise:

Dacă trece ziua
Vocea ta înăbuşită de aprilie, o, cucuie Când o pot auzi?

Trimise poezia, dar pentru că Prinţul avea prea mulţi vizitatori, ajunse la el abia a doua zi dimineaţa. Răspunsul lui:

Cântecul cucului primăvara e plin de suferinţă. Ascultă şi vei auzi cântecul lui de vară Complet de astăzi[166]

Şi aşa veni în sfârşit, evitând să fie văzut de lume. Doamna se pregătea pentru a merge la templu, şi se purifica religios. Gândindu-se că vizitele rare ale Prinţului îi trădau indiferenţa şi presupunând că venise doar ca să-şi demonstreze compasiunea, îşi continuă noaptea absorbită de sarcinile religioase, vorbind foarte puţin cu el.

Dimineaţa, Prinţul spuse: „Am petrecut o noapte minunată”—

N-am mai întâlnit acest sentiment
Am aproape unul de altul
Şi totuşi noaptea a trecut fără ca sufletele noastre să se întâlnească.

Şi adăugă: „Sunt atât de nefericit.”

Ea îi simţi suferinţa şi îi păru rău pentru el; spuse:

---

166 ***Cucul cântă pe un ton jos la începutul primăverii, dar când trece luna aprilie, vocea lui devine mai tare şi mai clară. Este una dintre păsările favorite din Japonia.***

Inima-mi e îngreunată de o nesfârşită durere
Şi nopţile trec una după alta
Fără să pun geană pe geană.
Pentru mine nu e nimic nou.

2 Mai. Prinţul îi scrise: „Te duci la templu azi? Când vei fi acasă din nou?”

Răspunsul:

La vremea ei uşoara cădere a ploii se va sfârşi.
La noapte o să scot din pat rădăcina de ayame.[167]

A plecat la templu şi s-a întors peste două sau trei zile găsind o scrisoare [de la el]:

Inima mea tânjeşte după tine, şi îmi doresc să te văd, dar mă descurajează comportamentul din noaptea trecută. Sunt trist şi ruşinat. Să nu crezi că rămân acasă pentru că sentimentele mele nu sunt adevărate.

Are o inimă de gheaţă, dar nu o pot uita.
Timpul şterge orice amărăciune, dar adânceşte dorul
Care m-a copleşit astăzi.

Sentimentele mele nu sunt neînsemnate, deşi—

Răspunsul ei:

Vei mai veni? Nu pot crede cuvintele tale,
Căci nici măcar o umbră
Nu trece prin faţa casei mele pustii.

Ca de obicei, prinţul veni neanunţat. Doamna nu credea că va veni deloc şi fiind obosită cu ritualurile religioase de zile întregi, adormi. Nimeni nu a auzit

---

167 **Sensul acestui poem este vag. Ayame poate însemna iris sibirica-ploaia-se opreşte, întuneric- acestea sunt omonime în Japoneză. A cincea zi a celei de-a cincea luni era o zi de sărbătoare şi oamenii îşi împodobeau casele cu iris sibirica, aşa că ultimul vers poate însemna că voia să se pregătească de festival. Dacă luăm cuvântul ayame cu sensul de se opreşte ploaia, atunci putem înţelege poemul în felul următor: „Este anotimul umed acum, şi îmi plouă în inimă. în seara asta merg la templu să mă rog să se sfârşească sezonul ploios (şi să-mi alung întunericul din suflet.) Apoi, vreau să vii.”**

bătăile uşoare în poartă. El, pe de altă parte, auzise nişte zvonuri şi bănuind prezenţa altui amant, se retrase în linişte. O scrisoare sosi a doua zi dimineaţa:

Am aşteptat în faţa porţii tale închise
Fără să mi se deschisă.
Aşadar; a devenit simbolul inimii tale nemiloase!

Am gustat amărăciunea dragostei şi m-am compătimit.

Apoi şi-a dat seama că venise cu o noapte înainte - ea adormise pe neştire - şi îi răspunse:

Cum poţi scrie acest gând

?Poarta din lemn preţios era bine închisă Nu aveai cum să desluşeşti inima.
Numai suspiciuni - O, de-aş putea să-mi descopăr inima [ţie]!

în noaptea următoare dori să vină din nou, dar a fost sfătuit să nu plece. îi era teamă de părerea Şambelanului şi a Prinţului moştenitor, aşa că vizitele au devenit tot mai rare. Prin ploile necontenite doamne se uita la nori şi se gândea cum vorbeşte lumea de la curte despre ei. Avusese mulţi prieteni; acum rămăsese doar Prinţul. Cu toată că oamenii inventau diverse lucruri despre el, ea credea că nimeni nu poate şti vreodată adevărul. Prinţul scrise o scrisoare despre ploaia monotonă.
Te gândeşti doar la ploile interminabile Care cad necontenit peste tot Ploaia cade şi în inima mea— Zile lungi şi melancolice.

Te făcea să zâmbeşti că profita de orice ocazie să-i scrie o poezie, şi ea simţea de asemenea că era o perioadă de suflet.
Răspunsul:
Neştiind de tristeţea din sufletul tău, Cunoscând doar ploaia din al meu.
Iar pe altă hârtie scrise altă poezie:
Se scurge trista viaţă a lumii— Ziua de azi cu lunga {ploaie
meditaţie nu poate fi cunoscută
Marele { val
potop va fi depăşit. Mai e mult? [până vei veni].

Prinţul citi scrisoarea iar mesagerul se întoarse cu răspunsul:

Om neajutorat,
Sunt ostenit până şi de viaţă.
Nu doar pentru tine sub cer
Plouă şi e trist.

Pentru amândoi e o lume absurdă.

Era a şasea zi a celei de-a Cincea luni - ploaia încă nu se oprise. Prinţul fusese mult mai impresionat de răspunsul său din ziua anterioară, ce fusese mai amplu în sentimente,

iar în acea dimineaţă presărată de ploi grele a trimis cu multă bunătate o căutare în ceea ce o privea.

Teribil era sunetul ploii...
La ce m-am tot gândit
Pe parcursul întregii nopţi
Ascultând ploaia bătând în geam?

Eu eram adăpostită, însă ploaia se afla în inima mea.

Domnişoara i-a scris, astfel, Prinţului iar el s-a gândit, „Mai există speranţă.”

Poemul său:

întreaga noapte, la tine m-am gândit, numai -
Cum poţi într-o casă unde nu mai este nimeni altcineva
Să dai uitării ploaia?

La prânz, oamenii se gândeau la inundaţia Râului Kamo iar mulţi s-au dus să o privească, Prinţul fiind printre ei. El a scris:

Cum eşti tu, în prezent? Eu tocmai ce-am revenit de la a privi inundaţia.

Senzaţia din inima mea este asemeni apelor ce se revarsă din inundaţie

Insa mai adânci în sentimentul inimii mele.

Tu ştii toate acestea?

Ea a scris:

Către mine apele nu se revarsă
Nu există nici o adâncime aici
Deşi lunca este inundată.

Cuvintele nu sunt de ajuns.Cu acestea ea i-a răspuns; iar înălţimea sa se hotărî să vină, comandând parfumuri pentru sine. Chiar atunci bătrâna sa doică Jijo-no-Menoto, îşi făcu apariţia: „Unde te duci?” spuse ea. „Oamenii vorbesc despre acest lucru. Ea nu este o domnişoară de rang înalt. De îţi doreşti să te servească, o poţi chema aici în calitate de slugă. Ieşirile tale lipsite de demnitate sunt foarte

dureroase pentru noi. Mulţi bărbaţi o vizitează, iar lucruri stranii se pot întâmpla. Toate aceste lucruri nelalocul lor au fost sugerate de Ukon-no-Zo[168]. El a fost cel care l-a acompaniat pe răposatul prinţ. Dacă umbli noaptea, nimic bun nu poate ieşi de aici. îi voi spune primului ministru[169]despre persoanele care te însoţesc în aceste vizite nocturne. Pot apărea shimbări în lume. Nimeni nu poate şti ce se va întâmpla mâine. Răposatul ministru te-a iubit mult şi l-a rugat pe acesta să te privilegieze. Trebuie să te abţii de la aceste indiscreţii până când afacerile de cuvânt vor fi încheiate."

Prinţul spuse: „Unde mă pot duce? Sunt atât de plictisit, fiind în căutarea unor activităţi temporare. Oamenii sunt nesăbuiţi să înţeleagă mai mult din acest lucru."

Spuse acestea, deşi cu multă durere în ceea ce o privea. Pe lângă acestea, el o considera drept nedemnă de el, şi chiar îşi dorea să o aducă la palat [drept concubină]. Pe de altă parte, se gândi că în acea situaţie, lucruri mult mai dureroase la auz ar fi spuse, şi că în problemele lui spirituale, zilele se scurseră.

în sfârşit o vizită. „Nu am putut veni în ciuda dorinţei mele. Te rog, nu te gândi că te neglijez. Vina se regăseşte în tine; Am auzit că există o mulţime din prietenii tăi care sunt geloşi în ceea ce mă priveşte. Acest lucru m-a făcut mai rezervat, şi astfel, multe zile s-au scurs."

Prinţul vorbi cu blândeţe, şi spuse: „Vino acum numai pentru noaptea aceasta. Exista un loc ascuns pe care nimeni nu îl poate vedea. Acolo pot vorbi cu mintea împăcată." Lectica fuse adusă în apropierea verandei. Ea fuse forţată să intre în cadrul său şi să meargă, contrar voinţei sale, cu inima îndoită. Continua să se gândească la faptul că oamenii vor afla, însă întrucât noaptea era foarte avansată, nimeni

---

168 **Un ofiţer din gardă. Pare să fi fost un slujitor al răposatului prinţ Tametaka, înainte de a-l sluji pe actualul prinţ.**

169 **Primul-ministru Fujiwara-no-Michinaga, cel mai puternic om al epocii. (A se vedea introducerea şi jurnalul Murasaki Shikibu.**

nu-i descoperi. Vehiculul fuse adus în linişte către un coridor în care nu se afla nimeni, loc în care el ieşi.

El şopti: „Coboară repede, căci luna este foarte strălucitoare.” Deşi temătoare, ea se supuse cu grabă. Aici nu există nimeni care să ne poată vedea; de acum înainte ne vom întâlni aici. La cinstita ta locuinţă sunt întotdeauna îngrijorat în privinţa altor bărbaţi. Nu m-aş putea relaxa niciodată acolo”. Cuvintele sale erau blânde, iar în zori o ajută să se urce în lectică şi spuse, „Mi-aş dori să pot merge cu tine, însă fiind deja lumina zilei, mă tem că oamenii vor crede că am petrecut noaptea în afara Curţii”.

El rămase în palat, iar ea, în drumul său spre casă, se gândi la strania întâlnire şi la zvonurile ce vor circula despre ea - însă, frumoasele trăsături ieşite din comun ale Prinţului în lumina răsăritului îi rămaseră întipărite în minte.

Scrisoarea ei:

Mai repede ţi-as îndemna timpuria întoarcere de seară
Decât să te mai fac vreodată să apari din răsărit
Este atât de dureros.

Răspunsul său:

Să te văd îndepartându-te în zorii dimineţii -
Comparând,
Ar fi fost mai bine să mă reîntorc în seară, fără satisfacţie.

Să ne dăm voie să alungăm asemenea gânduri. Nu pot ieşi în această seară din pricina spiritului rău. [Pe care l-ar putea întâlni]. Numai pentru a te aduce, mă aventurez.

Ea avu un sentiment de suferinţă întrucât acest lucru nu putea continua la nesfârşit. însă el sosi cu aceeaşi lectică şi spuse „Repede, repede!” Ea se simţi ruşinată din pricina cameristelor sale, însă se avântă în caleaşcă. în acelaşi loc în seara trecută fură auzite voci, astfel încât se îndreptară spre o altă clădire. în zori, el se plânse de cântul cocoşului şi conducând-o gingaş spre lectică, merse cu ea afară. Pe drum, el spuse, „în astfel de momente, vino cu mine întot-

deauna" iar ea întrebă: „Cum poate fi întotdeauna astfel?" Atunci el se întoarse.

Două sau chiar trei zile se scurseră; luna era încântător de strălucitoare; ea merse spre verandă să vadă dacă primise vreo scrisoare:

Ce faci în momentul acesta? Priveşti către lună?
Te gândeşti, împreună cu mine La luna de la capătul muntelui? în memorie deplângând scurta şi dulcea noapte - Ascultând cocoşul, treaz mult prea curând!

Mult mai agreabila decât de obicei era această scrisoare, întrucât gândurile sale, zburau prin sclipitoarea noapte cu lună la momentul în care ea era înfricoşată de ochii oamenilor aţintiţi pe palatul Prinţului.

Răspunsul:
în acea noapte Aceeaşi lună străluci în jos Gândindu-mă, astfel privesc însă inima îmi este nesatisfăcută Iar ochii imi sunt nefericiţi Numai cu vederea lunii

Ea cugetă în singurătate până când se crăpă de ziuă. în noaptea următoare Prinţul sosi din nou însă ea nu află acest lucru. O doamnă locuia în casa din faţa sa. însoţitorul Prinţului vază o lectică oprin- du-se în faţa acesteia şi îi spuse înălţimii Sale: „Cineva deja a sosit - este o lectică." „Să ne retragem", spuse Prinţul şi îşi văzu de drum. Acum putea avea încredere în zvonuri. Era înfuriat din cauza ei, însă nefiind în stare să ii pună capăt, scrise: „Ai auzit că am fost la tine seara trecută? Mă întristează faptul că nu ştii nici măcar atat.

în partea opusă a dealului de pini unde fata se roagă pentru tine Valurile erau înalte - acest lucru l-am văzut, însă priveliştea de astăzi, O, de rău augur!

[170]Ea primi scrisoarea într-o zi ploioasă, parcă făcută pentru dezastru! Suspecta vorbe calomnioase.
întotdeauna tu singur ai reprezentat singurul meu ţel dezirabil Ce valuri te pot conduce departe!

Astfel răspunse, însă Prinţul fiind oarecum îngrijorat de vederea situaţiilor din noaptea trecută nu îi scrise o perioadă îndelungată de timp.

însă, în sfârşit:

Iubirea şi misterul în diverse forme
îmi trec prin minte şi nu îmi dau niciodată pace.

îşi dorea să răspundă însă era ruşinată de ea însăşi, asa că scrise numai:

Să fie totul aşa cum îţi doreşti, vino sau nu, însă să plec cu fără sentiment amar mi-ar însenina suferinţa.

Din acel moment, el rareori mai trimise scrisori. într-o seară luminată de o lună strălucitoare ea stătea cu gânduri îndurerate. Simţea o mare invidie pentru lună în seninul său curs şi nu se putu abţine să nu îi scrie Prinţului
în casa sa părăsită Ea priveşte spre lună - însă el nu soseşte
Iar ea nu îşi poate deschide sufletul întrucât nu există
nimeni care o va asculta

îşi transmise pagina pentru a îi da poemul lui Ukon-no-Zo. Chiar atunci, Prinţul discuta cu alţii în faţa Regelui. Când se retrase din prezenţa acestuia, Ukon-no-Zo primi scrisoarea. „Pregăteşte lectica", spuse, şi merse la ea. Domniţa stătea în apropierea verandei privind cerul şi simţind că cineva se apropia pe măsură ce aceasta se apropia. El nu era în îmbrăcămintea de Curte, ci în hainele sale fine, de zi cu zi, mult mai plăcută privirii. El plasă poemul în linişte în faţa ei, pe capătul evantaiului său, spunând, „Din moment ce mesagerul tău s-a întors prea curând, fără să îmi aştepte răspunsul Ea îl trase mai aproape cu evantaiul său.

170 ***Dacă inima mea devine necredincioasă, şi bate pentru un alt bărbat,/Pot valuri trece peste deal de pini, unde am un pin pentru iubitul meu!***

Prinţul păru să cântărească dacă să păşească înăuntru sau nu, însă merge afară, în grădină, cântând: „Iubita mea este asemeni unei picături de rouă pe o frunză". în sfârşit se apropie şi spuse: „Va trebui să plec în noaptea aceasta. Am venit în secret, însă într-o noapte într-atât de luminoasă pe cât este aceasta pot scăpa fără să fiu văzut. Mâine va trebui să rămân în cadrul îndatoririlor religioase iar oamenii vor deveni suspicioşi dacă nu mă voi afla acasă. „El era pe punctul de a pleca atunci când ea - „Oh, de-ar veni un val! Aşa o altă strălucire, mai dulce decât cea îngerească ar putea să mai rămână aici o perioadă. El simţi că ea era mult mai prietenoasă decât admiseseră alţii. „Ah, draga mea," spuse, şi urcă pentru un timp, iar apoi plecă, spunând:
Gonit fără voie de lună pe drumul său înnorat Trupul său pleacă, însă nu şi inima sa.

Atunci când el fu plecat, ea îşi suflecă haina şi citi poemul său în lumina lunii.

Ea priveşte spre lună,
însă toate gândurile sale sunt despre mine
Auzind acestea
Mă atrage lângă ea.

Câtă fericire! El părea să o fi considerat o femeie fără valoare însă se pare că s-a răzgândit, se gândi ea. Prinţul, la rândul său, se gândi că domnişoara îi va fi de folos când va dori să se amuze, însă chiar în momentul în care se gândea la asta, îi fu spus că Major - General era preferatul său, fiind cel care o vizita în timpul zilei. însă, alţii spuneau, de asemenea „Hyobukyo este un alt iubit al ei". Prinţul fu descurajat de aceste cuvinte şi nu îi mai scrise.

într-o zi, micul paj al Majestăţii sale care era iubitul uneia dintre slujitoarele ei, sosi acasă. în timp ce discutau, pajul fu întrebat dacă ajunsese vreo scrisoare, el răspunzând. „Nu. într-o zi Stăpânul meu sosi, însă găsi o trăsură la poartă. Din acel moment nu a mai scris scrisori".

Mai mult, el a auzit că şi alţii vizitează locul. „Când băiatul era plecat, asta a fost spus. Ea a fost foarte umilită.

Nu i-au aparţinut niciun gând de îngâmfare sau dorinţă pentru dependenţă materială. Numai atunci când era iubită şi respectată îşi dorea dragostea lui. înstrăinarea de orice fel ar fi fost suportabilă, însă numai la gândul ca el ar suspecta-o de asemenea gânduri ruşinoase îi frângea inima, în mijlocul deplângerii situaţiei ei nefericite, o scrisoare i se aduce.

Sunt bolnav şi foarte împovarat de griji zilele astea. De curând ţi-am vizitat căminul, dar iată la un moment nepotrivit. Mă simt de parcă sunt răpit de bărbăţie.

Dar lasă aşa-

Nu mă voi uita spre plajă-

Pentru că mica barcă a marinarului a plecat deja.

Răspunsul ei:

Ai auzit lucruri de nespus despre mine. Sunt umilită şi este dureros pentru mine să continui să scriu în continuare. Probabil asta va fi ultima scrisoare.

Lângă ţărmul rătăcirii

Cu inima în flăcări şi mânecile ude,

Eu sunt acela care pluteşte în derivă, pe barca marinarului.

Era deja cea de-a Şaptea luna. în cea de-a şaptea zi a primit multe scrisori de la persoane distinse să îşi arate respectul pentru iubirea lor divina[171], dar inima ei nu era atinsă de către ele. Ea se gândea doar la faptul că fusese uitată complet de către Prinţ, care nu ratase o aşa ocazie să îi scrie, dar [într-un final] ajunge un poem:

Iată! că am devenit asemenea unui Zeu Cioban Care poate numai să se uite la Cea Care împleteşte Dincolo de Râul Raiului.

Domniţa a văzut ca el nu o putea uita, şi era încântată. Poemul ei:

171 **Pentru Festivalul stelelor din a şaptea zi a lunii a şaptea vezi notele de la paginile 23, 24, ale Agendei Sarashina. în această seară există obiceiul de a scrie scrisori sau efectua vizite în memoria iubiţilor celeşti.**

Nici nu mă pot uita înspre acel mal Acolo unde Zeul Cioban aşteaptă Stelele iubirii ar putea să ma evite.

Majestatea Sa ar citi, şi simţea că nu trebuie să o abandoneze. Spre ziua cu luna ascunsă [sfârşitul lunii] el îi scrise:

Sunt foarte singuratic. Te rog să îmi scrii câteodată ca unuia dintre prietenii tăi.

Răspunsul ei:

Pentru că nu te trezeşti nu poţi auzi- Vântul suspină printre trestii- Ah$_y$ nopţi şi nopţi de Toamnă!

Mesagerul care a luat poemul s-a întors cu altul de la el: O, draga mea, cum poţi crede că somnul meu este netulburat? în ultima vreme gândurile triste m-au năpădit şi somnul nu este lin niciodată.

Vântul suflă peste trestii-
Nu voi dormi, dar ascultă

Chiar daca suspină, îmi încântă inima.După două zile, spre seară, a venit pe neaşteptate, şi şi-a tras palanchinul în curte. Cum ea nu îl mai văzuse ziua, el a fost ruşinat, spusese, dar nu a avut ce să facă. A plecat degrabă şi nu a mai scris pentru multă vreme astfel încât frica a început să îi umple inima, aşa că într-un final ea îi scrise:
Cu greu Toamna îşi drege zilele De la el niciun mesaj- Tăcere apăsătoare!

Dulci sunt promisiunile unui bărbat, dar ce diferită îi este inima! Apoi el scrise, că deşi el nu o uitase, în ultima vreme nu putea părăsi palatul.
Deşi zilele trec Şi alţii pot uita Nu pot uita acel gând De la acea întâlnire de seară Dintr-o zi de toamnă.

Domniţa era demnă de milă, neavând pe cine să conteze, şi încercând să reziste ţinându-se de incerta consolare a unei vieţi plină de sentimente. Reflecţia doar îi creştea nemernicia, iar apoi când a opta lună veni, merse la Templul Ishiyama[172], să îşi reînvie sufletul trist timp de şapte zile cât avea să stea acolo.

într-o zi Prinţul îi spuse pajului său: „A trecut mult timp de când nu am mai scris; uite o scrisoare pentru ea". Pajul îi răspunse: „Am fost acum câteva zile pe la casa ei şi am auzit că a plecat la Templul Ishiyama". „Este deja târziu, dar mâine dimineaţă te vei duce acolo". Scrise o scrisoare, iar pajul merse cu ea la Ishiyama.

Mintea ei nu era în prezenţa lui Buddha, ci acasă la Oraşul Regal. Se gândea că dacă ar fi fost iubită de către el de la început, nu ar fi fost pribegiri ca asta. Era foarte tristă, însă tristeţea o făcea să se roage lui Buddha cu toată inima.

Simţind că cineva se apropie, se uită în jos, gândindu-se cine ar putea să fie. Era pajul Prinţului! Cum tocmai se gândea la Prinţ, îşi trimise degrabă servitoarea să îl întrebe.

172 **Templul Ishiyama se află la aproximativ cinci mile est de Kioto. Pentru a ajunge acolo trebuie să treci peste Osaka, şi bariera de la Seki la poalele Muntelui Seki, unde călătorii au fost opriţi şi cercetaţi. Templul are o vedere spectaculoasă de la distanţă a Lacului Biwa.**

Scrisoarea a fost deschisă cu mai multă nervozitate ca de obicei. Era după cum urmează:

Se pare că eşti prinsă în învăţăturile lui Buddha. Mi-ar fi făcut plăcere să ştiu despre aşa ceva dinainte. în mod sigur nu sunt o piedică în devoţiunea ta către Buddha. Numai gândindu-mă la calmul tau devin invidios.

Poemul:

Simţi vreodată că sufletul îţi este în urmă
Trecând peste Graniţă?
Nostalgie fără sfârşit!
Când te vei întoarce?

Când ea se afla în vecinătatea sa, el îi scrie arareori-îmbucurător ca el să trimită o scrisoare la aşa o distanţă!

Răspunsul:

Calea întâlnirii(Omi[173])
Ea se gândea că el chiar uitase-
Cine poate fi cel ce trece peste graniţă?
întrebi când mă voi întoarce- asta este incert.
Pe muntele Nagara (în timp ce)
Pofta mea este către lacul Biwa(ape largi)
Plaja ieşirii
Să nu minţi către Miyako(oraşul regal)

173 ***Acest grup de poeme au la baza lor un joc de cuvinte cu două sensuri, sau toponime ale căror sensuri produc sugestia necesară. Omi este numele provinciei în care sunt Ishiyama şi Lacul Biwa. Aici cuvântul este folosit ca omofon al întâlnirii. Muntele Nagara este aproape de Templul Ishiyama. Nagara este omofon cu „fiind în acelaşi timp (pe munte)"***

Prinţul citi poemul şi îi spuse pajului: „îmi pare rău că te deranjez, dar te rog mai mergi o dată”Poemul lui:
Te-am căutat pe muntele întâlnirii (Osaka Yama)
Dar nepuntându-te uita
Mi-am pierdut calea în valea cea fără drumuri
Al doilea poem al lui:
Fiind năpădit de tristeţe
Doresc să rămân în retragere.
Dar lacul întâlnirii (Omi no umi)
Este după plaja plecării (Uchi de no Hama)
Ea îi scrise înapoi numai poeme: *Lacrimile care nu au putut fi oprite la hotar Curg către lacul întâlnirii (Omi no umi)*
Şi pe margine îi scrise: *Lasă-mă să te încerc Eu şi inima mea*$_{y}$
Vino şi ispiteşte-mă înspre oraşul regal.

Majestatea Sa nu se gândise atât de departe, să o caute, dar s-a gândit că trebuie să meargă la ea, dupa ce primise astfel de scrisoare. S-a dus şi s-au întors împreună.
Poemul lui:
Dragoste fără noroc! Deşi a intrat pe Calea Legii Eterne[174]*Cine s-a întors*

Şi ispitit înapoi în Oraşul Regal? Răspunsul
De pe munte, pe calea mai întunecată cutreier Pentru că te-am întâlnit încă o dată.

Către ziua cu luna ascunsă un vânt devastator bătu. Ploua, iar ea era chiar mai tristă ca de obicei, când o scrisoare fusese adusă. Credea ca Prinţul nu rata o ocazie bună să se intereseze de ea, iar ea nu putea să îi poarte pică. Poemul lui:
Cu regret mă uit la cerul de Toamnă Norii sunt în dezordine Iar vântul este puternic Răspunsul ei:
O adiere de toamnă mă întristează O zi defurtună- Este de nespus!

Prinţul crezu că putea să îi citească adevăratele sentimente, dar zilele trecură până la vizita lui.

174 ***Legea lui Buddha***

A fost dupa a zecea zi a celei de-a Noua Luni. Se trezi şi văzu luna de dimineaţă[175]. Părea o vreme atât de lungă de când nu o mai văzuse. El simţea că ea se uita la lună, aşa că urmat de pajul său, îi bătu la poartă. Domniţa era trează şi medita, pierdută în gânduri, probabil datorită anotimpului. Ea se gândea la ciocănitul de la poartă, dar nu ştia cine îi era vizitatorul. Trezi servitoarea întinsă lângă ea, care dormea adânc. Cea din urmă chemă servitorul. Când el ieşi afară, mergând cu greutate, ciocănitul încetase, iar vizitatorul dispăruse. Musafirul probabil a crezut-o adormită şi s-a descurajat. Cine ar fi putut să fie? Sigur cineva asemenea ei! Omul ei, care ieşise după atâta agitaţie, şi care nu văzuse pe nimeni, se plângea că i se păruse. „Chiar şi în timpul nopţii domniţa noastră este neliniştită, Of aceşti oameni fără pace!" Aşa mormăi el şi se duse înapoi să se culce.

Domniţa se ridică şi văzu cerul înceţoşat. Când dimineaţa veni îşi alunga gândurile, iar în timpul ăsta primi o scrisoare: *într-o noapte de Toamnă Palida lună de dimineaţă apunea Când eu eram întors de la o uşă închisă.*

El probabil o considera o femeie dezamăgitoare. însă era fericită că el o asocia cu fiecare anotimp schimbător şi că venea la uşa ei când se simţea atras de către frumoasa privelişte a cerului, aşa că împături notiţa pe care tocmai o scrisese şi o trimise înălţimii Sale.

Notiţele:

Sunetul vântului, vântul suflă tare de parcă era determinat să sufle şi ultimele frunze de pe ramuri. Se înnorează ameninţător, ploia bate încetişor. Sunt nenorocită fără speranţă.

înainte ca Toamna să se încheie
Mânecile îmi vor fi putrezite de lacrimi
Ploile molatice nu au ce rău să le facă.

Sunt tristă, dar nimeni nu observă că frunzele pomilor şi plantelor se schimbă de la zi la zi, la fel şi afecţiunea mea

175 **Luna descrescătoare este luna de dimineaţa pentru că poate fi văzută după răsărit**

pentru el. Anticipând tristeţea ploilor lungi de iarnă, frunzele sunt tachinate de vânturi, picăturile de pe frunze pot dispărea în orice moment, ce asemănătoare sunt ele cu viaţa mea!

Privind frunzele mi se aduce aminte de propria tristeţe. Nu pot intra în interior, ci stau pe verandă, poate sfârşitul nu îmi este departe. Simt o vagă mânie la faptul că ceilalţi dorm confortabil şi nu pot simpatiza cu mine. Chiar acum aud cântecul de departe al unei gâşte sălbatice[176]. Alţii nu sunt atinşi de el, dar eu nu pot suporta sunetul.

Câte nopţi iată!
Fără somn-
Numai cântecul găştelor sălbatice-

Nu mă lăsa să îmi petrec timpul astfel. Voi deschide oblonul şi voi privi luna coborând spre orizontul vestic. Pare distantă şi de o transparenţă calmă. Este ceaţă peste pământ, vine sunetul clopotelor de dimineaţă şi cântecul cocoşilor. Nu va mai exista un astfel de moment în viitor sau trecut. Simt culoarea mânecilor mele nouă pentru mine.

176 **Gâştele sălbatice vizitează Japonia toamna şi încep să zboare spre nord primăvara devreme. Ele nu sunt niciodată singure, şi strigătele lor de aşteptare fac femeia solitară să simtă singurătatea mai acut.**

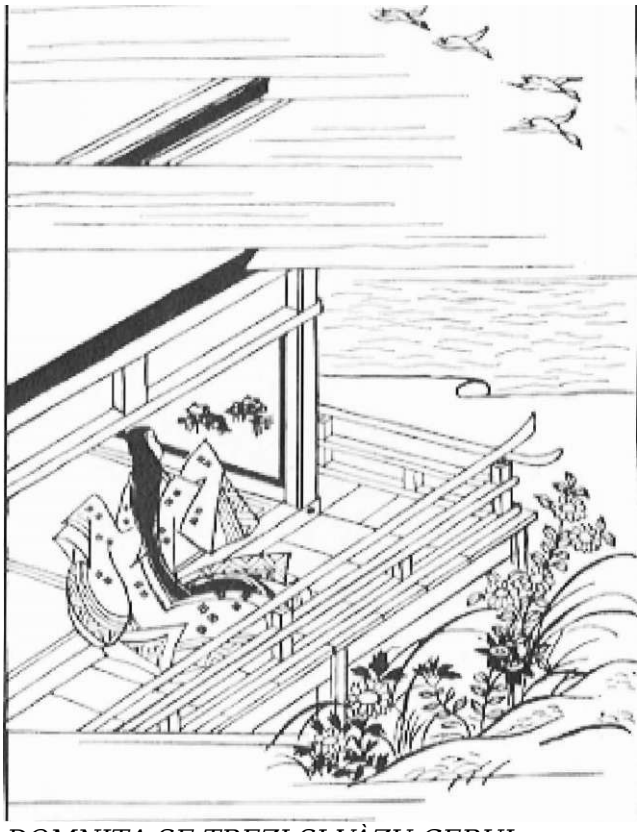

DOMNIŢA SE TREZI ŞI VÀZU CERUL ÎNCEŢOŞAT"împreună cu nişte gânduri
Voi privi peste palida lună de dimineaţă
A lungii luni de noapte
Nu exista privelişte mai tristă

Acum vine un ciocănit la poartă. Oare ce înseamnă? Cine trece prin noapte cu gânduri ca ale mele? *Este unul cu o minte ca mine Gânditor către luna de dimineaţă Dar niciunfelsă îl găsesc!*

Ea intenţiona să trimită ultimul poem Prinţului, dar când a aflat că însuşi înălţimea Sa fusese Acela care venise, le trimise pe toate.

Prinţul citi şi simţi că vizita sa nu fusese în van, dacă şi ea era trează şi visând în tristeţe. îi scrise deîndată o scrisoare, iar aceasta îi fusese data pe când se uita în depărtare. O deschise nerăbdătoare şi citi:
Primul poem:
Ea se gândeşte că numai mânecile sale sunt ude Dar şi ale altuia putrezesc
Al doilea poem:
Viaţa picăturii de rouă, atât de scurtă Stăruie lung suspendată în uitarea de sine Pe crizantema cea îndelung înflorită
Al treilea poem:
Fără somn este chemarea gâştelor sălbatice pe cărările norilor însă durerea este din propria-ţi inimă
Al patrulea poem:
Poate mai este cineva cu gânduri ca ale mele Care se uită spre cerul lunii de dimineaţ

ăAl cincilea poem: *Deşi nu împreună Şi tu te uitai spre lună*
Crezând că am fost de dimineaţă la poarta ta Iată!

O, acea poartă trebuia deschisă! Pentru ca scrierile ei să nu fie trimise fără rost! înspre ziua cea ascunsă de lună, ea primi o altă scrisoare. După ce îşi ceru scuze pentru neglijenţa sa, el îi scrise:

Am un lucru stânjenitor să te întreb. Este o domnă cu care am fost în secret intim. Ea pleacă într-o provincie îndepărtată şi vreau să îi trimit o scrisoare care să o atingă puternic la inimă. Tot ceea ce scrii tu mă înduioşează, aşa că vreau să compui tu un poem pentru mine.

Ea era mândră fără voia ei să îi îndeplinească dorinţele, dar se gândi că ar fi fost prefăcută să îl refuze, aşa că îi scrisese lângă poem cuvintele: „Cum te pot satisface?” Poemul ei: *în lacrimile de regret Imaginea ta va dăinui*
După ce friguroasa Toamnă va trece.

Este dureros pentru mine să scriu o scrisoare din inimă pentru tine. Iar pe margine, ea scrise: *Părăsindu-te, ea unde poate merge? Pentru mine nu există altă viaţă.*

Prinţul îi scrise înapoi:

„Un poem foarte bun este tot ceea ce pot spune. Nu pot zice că mi-ai exprimat inima. Oropsindu-mă ea pribegeşte în altă parte.” *Aşa să fie.*

Lasă-mă să mă gândesc la tine, cea neexcelată
Nu există o alta.

Aşa pot trăi în continuare.

Era a zecea lună şi peste zece zile trecuseră de când Prinţul o vizitase.

„Camera interioară este prea întunecată şi mă nelinişteşte. Să stau aici aproape de verandă” El spusese multe cuvinte tandre. Nu putea decât să fie mulţumită. Luna era ascunsă iar ploaia venea în rafale; scena era în armonie cu sentimenele ei. Inima îi era deranjată de emoţii amestecate. Prinţul îi simţi emoţia şi se gândi: „De

ce este ea atât de înjosită de ceilalţi? Ea este întotdeauna aici, stând tristă". îi era milă de ea şi o sperie pe doamna al cărei cap era plecat de neliniştea ei, recitând un poem:

Nu picură nici ploaia, nici roua de dimineaţă
însă yintr-un mod ciudat, aici se află pernele mele ude.

Era copleşită de emoţii şi nu putea vorbi, dar el văzu lacrimi strălucind în lumina lunii. El era mişcat şi spuse: „De ce nu vorbeşti? Cuvintele mele fără sens te-au supărat?" Ea îi răspunse: „Nu ştiu de ce dar inima îmi este suferindă, deşi cuvintele tale răsună în urechile mele. Vei vedea." şi continuă uşor. „Nu voi uita niciodată poemul tău de pe mâneca pernei de mână."

Aşa a trecut astfel, trista noapte, şi Prinţul văzu că ea nu avea alt iubit. îi păru rău că a trebuit să plece de la ea dimineaţa devreme şi imediat îi trimise un mesaj: „Cum eşti tu astăzi? Sunt lacrimile uscate în această dimineaţă?"
Răspunsul ei: *Dimineaţă erau uscate, Pentru că numai într-un vis. Erau pernele mele ude.*

El citi şi zâmbi la cuvântul „pernă" pe care ea spusese că nu avea să îl uite. Poemul lui:

Spui că a fost numai un vis Că pernele au fost ude de lacrimi: însă eu nu le pot usca - mânecile pernei tale de mână. Nu am experimentat niciodată o noapte de toamnă dulce-amară. O fi fost influenţa timpului?După aceea el nu putea trăi fără să o vadă, şi o vizita mai des. După cum o vedea mai intim a văzut că nu era o femeie neloială. Situaţia ei fără ajutor îl mişca din ce în ce mai mult şi deveni puternic compătimitor cu ea. Odată îi spuse: „Chiar dacă trăieşti aşa în solitudine, nu te voi uita niciodată, dar ar fi mai bine să vii la palatul meu. Toate aceste zvonuri defăimătoare se datorează locuitului tău de una singură. în ceea ce mă priveşte nu am văzut niciodată bărbaţi aici; este din cauză că vin pe aici din când în când? însă alţii îmi spun lucruri foarte deplasate despre tine, care nu ar trebui să fie auzite; mi-a părut nespus de rău să plec de la poarta ta închisă. Aducându-mi aminte că trăieşti în singurătate, eu am luat câteodată o decizie, însă fiind de modă veche în felul meu am ezitat să îţi spun de ele pentru că am anticipat nespusa ta tristeţe cu care a-i să auzi aceste zvonuri; chiar şi aşa nu pot continua relaţia cu tine în felul acesta. Mi-e teamă că zvonurile s-ar adeveri; iar atunci nu aş avea voie să vin, iar tu ai deveni pentru mine ca luna pe Calea Cerească. Dacă întradevăr simţi singurătatea de care zici, te rog vino cu mine. Sunt multe persoane care locuiesc acolo, la palat, însă nu vei simţi vreo constrângere. Aşa cum eu sunt nefericit cu relaţiile mele domestice, eu nu statornicesc în acea regiune sterpă, la casa Prinţesei, ci sunt mereu singur înfăptuind ceremonii religioase. Sper ca singurătatea mea să fie atenuată de vorbitul cu tine, a cărei minte este una cu a mea.

Simţămintele ei se opuneau unui asemenea lucru, ea nu îi spusese niciodată de răposatul Prinţ. însă nu era niciun munte unde se putea retrage, către care să zboare de probleme lumii, iar condiţia sa prezentă era ca o noapte fără sfârşit. Fuseseră mulţi bărbaţi care o doriseră, de unde şi multele zvonuri care circulau. Nu putea avea

încredere în nimeni, decât în Prinţ, aşa că era foarte tentată.

Se gândi: „El are o soţie, dar ea locuieşte într-o casă separată, iar menajera face totul pentru el. Dacă mi-aş arăta afecţiunea şi m-aş mândri cu asta, voi fi judecată, dorinţa mea este ca el să mă ascundă de lume.”

„Deşi să fiu vizitată de tine este o ocazie rară, timpul acesta îmi alină inima, nu este nimic altceva. Aşa că sa fie ce o fi, mă voi supune oricăror dorinţelor tale. în altă parte spun lucruri urâte despre noi, dacă ei văd acest lucru înfăptuit, cât de dure vor fi cuvintele lor atunci.

„CIUDAT DE UDE SUNT MÂNECILE PERNEI DE MÂNĂ“

„Acele cuvinte vor fi spuse despre mine, nu despre tine în orice caz. îşi voi găsi o casă complet retrasă unde putem vorbi în linişte”. El îi dădu atât de multă speranţă,

încât el plecă în miezul nopţii iar poarta fusese lăsată deschisă.

Se gândi ea, fiind foarte tulburată:”Dacă continui să trăiesc singură, mă voi putea ţine respectată. Dacă voi fi uitată de el la palat, voi fi de râsul lumii.”
După ce ea s-a retras, acest poem veni: *Am mers de-a lungul căii când noaptea s-a deschis îmbibate erau ele Mânecile pernei de mână.*

„El nu a uitat acea toană a mânecilor”. Asta o mulţumea.

Poemul ei:

Mânecile tale sunt ude cu roua dimineţii de pe firele de iarbă Mânecile pernei mele sunt ude, dar nu cu rouă.

Noapte următoare, luna era foarte luminoasă. Din loc în loc oamenii se uitau la ea. Dimineaţa următoare Prinţul dorea sa îi trimită o scrisoare aşa că îşi aştepta pajul. Doamna văzu şi ea albeaţa chiciurii şi îi scrise:
Era gheaţă pe mânecile pernei mele Iar dimineaţa
Uite la albul îngheţat al lumii!

Prinţului îi părea rău că domniţa i-o luase înainte. îşi spuse: „Noaptea şi-a petrecut-o tânjind după cel iubit şi îngheţ...”

Tocmai când pajul se arătă, înălţimea Sa spuse dându-i, supărat, scrisoarea: „Mesagerul ei a venit deja, sunt înfrânt. îmi doresc ca tu să fi venit mai devreme”. Pajul fugi către ea şi îi spuse: „Am fost chemat înainte ca mesagerul tău să ajungă acolo. Eu am întârziat, iar el este supărat.” Domniţa citi scrisoarea:

Luna de noaptea trecută a fost foarte strălucitoare.într-o dimineaţă rece eu aştept Cu o sprenţă nefondată Pe cineva care nu poate fi aşteptat

Scrisoarea lui părea să nu fie sugerată de a ei, şi era multumită ca înălţimea Sa era în aceeaşi dispoziţie cu ea. Poemul ei:

Eu nu am dormit, uitându-mă la lună toată noaptea Dar în amurgul zilei Am fost în albul chiciurei.

Eşti supărat pe paj. îi este tare rău, şi îmi trezeşte mila. *Soarele dimineţii străluceşte pe gheaţă Iar ca soarele, şi faţa ta.*

Două sau trei zile au trecut fără vreun cuvânt de la el. Inima ei era promisă lui, ceea ce îi dădea speranţă, dar nu putea dormi de îngrijorare. în timp ce stătea trează în pat, auzi un ciocănit la poartă. Era abia amurgul. „Cine poate fi?" se întreba ea, şi trimise un servitor să vadă. Era o scrisoare de la Prinţ. Era o oră neobişnuită pentru aşa ceva, şi se întrebă cu tristeţe dacă nu cumva Prinţul era conştient de emoţiile ei. Deschise oblonul şi citi scrisoarea la lumina lunii:

Vezi că mica noapte se deschide (n.tr.en. Acesta este modul japonez de a spune „noaptea se deschide[9] *în loc de „zori de zi". Cuvântul „m/c" nu este nimic altceva decât un cuvânt de alint. Şi pe culmea muntelui, luminoasă Străluceşte luna unei nopţi de Toamnă?*

Podul de pe heleşteul din grădină se vedea clar la lumina lunii. Poarta era închisă, aşa că se gândi la mesagerul de afară şi se grăbi cu un răspuns:

Noaptea se deschide şi eu nu pot dormi,
însă eu visez vise,
Şi, iubindu-le, luna nu o văd.

Prinţul se gândi că răspunsul nu este inventat, şi că ar fi amuzant să o aibă pe lângă el, să îi răspundă oricărui capriciu. După două zile el veni în linişte într-un palanchin pentru femei. Era pentru prima dată când ea i se arăta

complet în lumina zilei[177] dar ar fi fost neprietenos să se furişeze afară şi să se ascundă, aşa că ea merse la el şi îl întâmpină, apropiindu-se puţin mai aproape de intrare. Se scuză pentru lipsa sa din zilele acelea şi spuse: „Hotărăşte-te repede la lucrul de care am vorbit zilele trecute. Sunt tulburat în aceste drumeţii, însă şi mai tulburat când nu te pot vedea. Ce dificile sunt căile acestei lumi absurde!”

Ea îi răspunse: „Doresc să mă predau minţii tale, pentru orice ar fi, însă gândurile mele sunt tulburate atunci când îmi prevăd soarta şi ma văd după neglijată de către tine.” „încearcă, eu pot veni doar foarte rar”, îi spuse el şi apoi plecă.

Pe gard era un *mayumi*[178] foarte frumos, iar prinţul, sprijinit de balustradă:

Cuvintele noastre sunt ca aceste frunze
Veşnic colorate mai aprins şi mai aprins-

Apoi ea a continuat:

Deşi este doar perla de rouă care le aprinde.

Prinţul a fost mulţumit şi a decis că Doamna a dat dovadă de gusturi bune.

Prinţul părea foarte elegant. Era îmbrăcat cum îi era obiceiul, haina de la interior era fără cusur. Doamna a fost fermecată de ceea ce a văzut şi s-a crezut frivolă pentru asemenea gânduri.

Ziua următoare Prinţul i-a scris:

„Ieri am fost mâhnit de ruşinea ta şi totuşi şi mai atras de ea.”

Doamna a răspuns:

177 **Doamna japoneză, în locuinţa ei unde lumina era filtrată de panourile de la fereastră, care erau din mătase albă, sau de la sudaré, stătea mereu într-un fel de amurg care probabil îi scotea în evidenţă frumuseţea.**

178 **Mayumi-*Evonymoeus europus.* Toamna, frunzele copacului devin mov sau roşii şi sunt atât de frumoase, încât oamenii le numesc „brocartul muntelui”.**

Zeiţa Muntelui Katuragi (n.tr.en. Conform unei vechi fabule, En-no-Shokaku, un mare magician care putea chiar să stăpânească zeii, a chemat odată zeii mai multor munţi pentru a face un pod de piatră la Kumepe muntele Katuragi din provincia Yamato. Zeiţa muntelui Katuragi era foarte timidă, şi, lucrând doar noaptea, nu s-a arătat niciodată în faţa celorlalţi. Magicianul s-a supărat pe ea şi a pedepsit-o luându-i vălul. Aceea a fost cauza eşecului muncii - sufletul cel mai timid se ascunde şi lucrează în întuneric. Dacă încerci să îl aduci la suprafaţă, vei da greş.) s-ar fi simţit asemenea-

Nu există pod pentru a traversa Kume.

Nu am ştiut ce să fac.

Mesagerul s-a întors cu poemul Prinţului:

De ar fi ca devotamentul să-mi fie răsplătit
Cum m-aş opri,
Deşi nu erau poduri la Katuragi San.

După aceea a venit mai des, iar zilele ei triste au fost înveselite.

Dar vechii ei prieteni trimiteau şi ei scrisori şi o vizitau şi ei, ea nu-şi dorea altceva decât să meargă la palatul Prinţului, doar de nu s-ar întâmpla vreo nefericire. Cu toate astea, inima ei era nerăbdătoare şi ezitantă.

într-o zi el i-a trimis de veste: „Arţarii munţilor sunt foarte frumoşi. Vino! Să mergem împreună la ei.” „Voi fi încântată”, îi răspunse.

Totuşi, când ziua decisă veni, Majestatea Sa a scris: „Astăzi trebuie să mă dedic unui ritual religios.”

Dar în noaptea aceea a fost furtună, iar toate frunzele părăsiră copacii. Doamna se plimbă prin pădure şi îi scrise Prinţului cât de rău îi părea că nu au putut să meargă cu o zi înainte.

Răspunsul lui:

în luna fără de zei a fost vijelie[179]*Astăzi visez şi visez*
Şi mă întreb dacă vijelia nu a fost în inima mea.

Iar ea i-a răspuns:

A fost furtuna? Cum s-au udat mânecile mele!
Nu pot să discern-dar meditez profund

După furtuna din acea noapte nu mai sunt frunze de arţari. O, de am fi putut merge în munţi ieri!

Majestatea Sa a răspuns:

„O, de am fi putut să mergem să vedem frunzele de arţar, pentru că dimineaţa asta nu mai are rost să ne gândim la ele.”

Şi pe margine era un poem:

Deşi cred
Nicio frunză de arţar nu mai atârnă de boughs,
Totuşi putem merge şi vedea
Dacă unele risipite rămân.

Şi ea a răspuns:

De ar fi ca munţii de brazi să devină frunze roşii,
Atunci am merge să îi vedem
Cu inimi calme, liniştite.

Poemul meu te va amuza!

Când a venit noaptea, Prinţul a vizitat-o. Deoarece căminul ei era într-o direcţie nefericită[180] el a venit să o scoată din el. „Pentru aceste patruzeci şi cinci de zile, voi poposi la vărul meu, Locotenentul-Ge- neral al celui de-al Treilea Ordin, datorită direcţiei nefericite a propriului meu cămin. Este o sursă de ruşine să te conduc către un loc care nu îmi este familiar.”

Cu toate acestea, a îndrăznit să o ducă acolo. Lectica a fost trasă la adăpostul ei; Prinţul coborî şi merse mai departe singur, iar ea se simţi foarte singură. Când toţi

179 **A *zecea lună; numită aşa pentru că în acea lună toţi zeii îşi părăsesc sălaşul şi merg la Înalta Câmpie Cerească pentru a ţine sfat***

180 **în acele vremuri credeau în direcţii norocoase şi nenorocoase. Cei care mergeau într-o direcţie cu ghinion puteau avea partea de întâmplări nefericite. Această credinţă încă există la ţară. Autoarea a fost lipsită de o servitoare care voia să vină să o slujească, dar nu a putut deoarece casa ei se afla într-o direcţie cu ghinion,**

dormeau, el a venit să o aducă înăuntru şi să îi vorbească de lucruri diverse. Paznicii, care erau curioşi de ceea ce se întâmpla, se plimbau prin jur. Ukon-no-Zo şi pajul aşteptau în aproprierea Prinţului. Simţămintele lui pentru ea erau aşa de intense în acest moment încât tot ceea ce fusese în trecut părea şters prin comparaţie. Când ziua se ivi, el a dus-o înapoi la casa ei şi s-a întors grăbit, înainte ca cineva să se trezească.

Ea nu mai putea să ignore dorinţa sinceră şi caldă a Majestăţii Sale şi nu mai putea să îl trateze cu indiferenţă. Ea a primit sfaturi binevoitoare împotriva acestor sentimente, dar nu le a ascultat. Fiind fericită, îşi dorea să se predea norocului, cu toate astea, când se gândea la servitudinea curţii ezită şi îşi spuse: „Nu este cea mai profundă dorinţă a mea. Eu îmi doresc o viaţă religioasă şi retrasă, departe de problemele lumeşti. Ce voi face când voi fi abandonată de Prinţ? Oamenii vor râde de cât am fost de credulă. Sau voi trăi în continuare cum sunt? Atunci pot să mă asociez cu părinţii şi fraţii mei; mai mult, pot să îmi cresc copilul[181] care acum îmi pare o povară."

în ciuda acestor lucruri, în final, ea îşi dorea să meargă şi nu îşi împărtăşi toate gândurile cu Prinţul, dacă ar fi fost să trăiască împreună, el îi va cunoaşte toate gândurile oricum. Vechii ei prieteni i-au trimis scrisori, dar ea nu le-a răspuns, spunându-şi: „Nu este nimic de scris."

O scrisoare de la prinţ - în ea scria: „Am fost nesăbuit să cred în tine."

Avea puţine cuvinte şi un poem vechi.

Eşti neloială, dar eu nu mă voi tângui.
Ca marea tăcută
Adâncă este ura din inima mea.

181 **în 997 a avut-o pe Koshikibu-no-Naishi - care a fost de asemenea poetă şi doamnă la curte. Soţul ei, Tachibana Michisada cu care a fost căsătorită înainte să îl cunoască pe prinţul Tanetaka.**

Inima ei era frântă. Existau multe zvonuri extraordinare despre ea, dar au fost zile în care ea a crezut că nu îi pot cauza vreun rău atâta timp cât nu erau adevărate. Cineva a vorbit-o de rău, suspectând că avea cele mai sincere dorinţe de la Prinţ şi că va merge să locuiască la palat.

Ea a fost tristă, dar nu i-a scris. îi era ruşine să se gândească la ce auzise Prinţul. Prinţul, văzând că ea nu îşi explică acţiunile, îi scrise din nou.

„De ce nu îmi răspunzi? Acum cred în zvon. Cât de repede se răzgândeşte inima ta! Am auzit ceva ce nu am crezut, şi ti-am scris sperând că vei alunga astfel de gânduri nedorite din mintea mea."

Aceste vorbe au aprins o speranţă în inima ei. Vroia să ştie ce auzise el, iar aşa apăru dorinţa ei de a îl vedea .

„O, de ai putea să vii la mine în clipa asta! îmi e dor să te văd, dar nu pot să îmi părăsesc casa datorită zvonurilor."

Prinţul îi răspunse: „Pui prea mare preţ pe zvonurile rele şi îţi înţeleg gândirea în această privinţă. Sunt supărat din cauza acestui lucru."

Ea a crezut că o tachinează, dar cu toate astea răspunsul lui a întristat-o şi i-a scris: „Nu pot face nimic în această privinţă. Te rog să vii oricum!"

El îi răspunse:

„Mi-am spus, *Nu voi suspecta, nu voi lua în nume de rău.* Dar inima mea nu îmi urmează voinţa."

Răspunsul ei:

„Duşmănia ta nu se va termina niciodată. Totuşi mă bazez pe tine, întrevăd loialitatea ta."

Seara, Prinţul a venit.

„Ţi-am scris fără să cred povestea. Dacă doreşti să auzi astfel de vorbe despre tine, vino!" I-a spus. „Atunci du-mă acolo", i-a răspuns ea.

Dar la răsărit, Majestatea Sa s-a întors singur. I-a scris neîntrerupt, dar nu a mai vizitat-o. Când a fost o furtună

îngrozitoare, Prinţul nu a întrebat de bunăstarea ei. Ea a crezut că Majestatea sa nu simpatiza cu solitudinea ei, asă că îi scrise seara:
Anotimpul înghețului ofilit este trist, Vântul tomnatic face ravagii Şi oftatul buruienilor nu se opreşte.

Răspunsul prinţului a fost:

Buruiana singură pe care nimeni, în afară de mine, nu o mai ţine minte

Cum oftează ea în vântul sălbatic.

„îmi este ruşine să recunosc cât de mult din gândurile mele sunt ocupate de tine.”

Ea a fost mulţumită de răspuns. Prinţul şi-a trimis lectica, spunând că se duce la randezvous ascuns pentru a evita direcţia nefericită a casei sale. Doamna a călătorit acolo, gândindu-se că va respecta fiecare dorinţă a lui. Au vorbit liniştiţi mai multe zile şi nopţi, iar neliniştea ei a fost izgonită. Acum ea nu mai avea ezitări în privinţa locuitului cu el, dar atunci când a venit momentul pentru evitarea direcţiei nefericite, ea a fost trimisă înapoi la casa ei. Acolo, ea îi duse dorul mai mult decât oricând şi îi trimise un poem. *în această oră de dor;*
Amintirile aduc fiecare zi care a trecut în minte Şi în fiecare

Era mai puţină tristeţe. El a răspuns:

Annie Shepley Omori & Kochi Doi

Nefericiri din dragoste erau mai mici întotdeauna ieri, Dar cum pot fi prinse aceste zile dispărute? Nu există nicio altă rezolvare decât să vii la mine. Ea încă era precaută şi nu putea privi lucrurile cu atâta uşurinţă, îşi petrecu multe zile meditând la problemă. în acest timp, frunzele colorate [ale toamnei] căzuseră. Cerul era limpede şi luminos. într-o seară, în timp ce soarele apunea, ea s-a simţit singură şi i-a scris: Tu îmi eşti mereu consolarea, Totuşi, cu fiecare sfârşit de zi, vine dorul. El a răspuns:Toţi suntem trişti când se termină ziua Dar tu eşti mai tristă decât oricare - Tu care aştepţi? Te înţeleg şi vin. Ziua următoare gheaţa era foarte albă, el a trimis un mesaj către ea: „Cum te simţi acum?" Ea i-a trimis un poem: *Fără odihnă a trecut noaptea; Dar dimineaţa îngheţată Şi-a adus propriul farmec. Incomparabil* Răspunsul lui conţinea multe cuvinte înduioşătoare şi un poem: *Doar a gândi nu este [viaţă] Dacă ai aceleaşi gânduri -*
Ea i-a răspuns:
Tu eşti tu, iar eu sunt eu,
Dar între inima ta şi a mea nu există nicio separare, Nu face astfel de distincţii.

Doamna se îmbolnăvi. Deşi nu a fost o afecţiune gravă, ea suferi. Prinţul i-a trimis mesaje des, iar, într-un final, ea i-a răspuns:
„Puţin mai bine. Firul vieţii s-a subţiat şi părea că se va rupe, dar acum el îmi este drag datorită ţie. Este pentru că sunt în păcat?" El i-a răspuns: *Sunt fericit să aud: Firul vieţii tale Nu poate fi rupt cu uşurinţă Pentru că este legat Cu jurăminte de afecţiune îndelungată.*

Sfârşitul anului era aproape. Prima zi a lunii Gheţii a părut ca o zi de primăvară timpurie, dar în ziua următoare a nins. Prinţul a trimis un poem:
Din vremurile zeilor a nins,
Este un lucru ştiut,
Totuşi acea zăpadă pare proaspătă în dimineaţa asta!
Ea i-a răspuns:

Prima zăpadă! O văd tânără în fiecare iarnă,
Dar chipul meu îmbătrâneşte
Odată cu iarna care vine.

Zile au trecut cu schimburi care nu însemnau nimic. Din nou, scrisoarea lui:

Sunt nerăbdător sa te văd şi chiar acum am vrut să pornesc către tine, dar prietenii mei s-au adunat aici pentru a scrie poeme împreună.

Ea i-a scris:

Nu ai avut timp să vii?
Atunci eu aş veni la tine.
o cale echilibrată de a iubi.
O, de aş ştii { arta de a compune poeme.

El a fost mulţumit: „Vino la casa mea. Aici este calea echilibrată şi aici este calea de a ne vedea."

în acea noapte el a vizitat-o şi a vorbit înduioşător de multe lucruri: „Ai fi tristă, o întrebă, dacă mi-aş părăsi casa şi aş deveni călugăr?"

El vorbea cu tristeţe, iar ea se întrebă de ce un astfel de gând şi-a găsit drumul în mintea lui, şi dacă ar putea fi adevărat sau nu. Acaparată de melancolie, ea a plâns. Afară era ploaie şi zăpadă liniştite: nu au dormit, dar au vorbit plini de pasiune toată noaptea ca şi cum ar fi fost uitaţi de lume. Ea a simţit că afecţiunea lui era mai profundă decât şi-a închipuit. El simţea orice trăire a ei şi putea să simpatizeze cu fiecare emoţie. în acel caz, ea şi-ar îndeplini ambiţia iniţială [de a deveni călugăriţă]. Aşa că se hotărî, dar nu a spus nimic şi s-a tânguit. El i-a văzut trăirea şi a spus:

*Dorinţa întrăgostiţilor de moment ne-a purtat prin noapte*Şi ea a continuat: *Lacrimi li s-au strâns Şi lipsită a fost ploaia.*

Dimineaţa el a vorbit despre lucruri mai vesele decât de obicei, apoi a plecat înapoi. Deşi ea nu avea nicio credinţă în ea [mănăstirea], s-a gândit la ea pentru a-şi linişti singurătatea. Acum şi gândurile erau confuze, încercând să îşi dea seama cum să le realizeze, şi îşi împărtăşi sentimentul perplex cu Prinţul: *Când merg nu pot gândi.*

Mi-aş dori ca acelea să fi fost doar vise [cele de care am vorbit noaptea trecută].

Pe margini ea a scris: *Ne-am făcut jurămintele aşa de sincer, Totuşi trebuie să se încline jurămintele Către soarta comună lumii schimbătoare.* Regret să mă gândesc la asta.

Prinţul citi mesajul şi îi răspunse: Am vrut sa iti scriu primul - *Nu voi crede că este adevărat, Acele lucruri triste erau doar vise Visate într-o noapte de vise.*

Mi-aş dori ca şi tu să gândeşti la fel. Acorzi prea multă importanţă unor nimicuri.

Doar viaţa este efemeră:
Nu ştim cum se va termina.
Dar promisiunile vor rămâne
La fel de mult ca pinul de la Suminoye.[182]

O, draga mea, am vorbit cu tine de lucruri de care nu îmi doream să vorbesc cu toată inima. Iei lucrurile prea în serios. îmi pare rău pentru asta.

Cu toate astea, gândurile doamnei au rămas la intenţia tristă şi ea a deplâns îndelung. O dată, ea se grăbea să plece când a primit o scrisoare de la Prinţ:

Oh, îmi era dor, deşi tocmai văzusem

182 ***Pinul de la Suminoye este faimos pentru vârsta sa***

Un yamato-nadeshiko[183] *crescând într-un tufiş al unui loc la munte.*

Era dureros pentru modul ei de gândire din acel moment, dar totuşi a răspuns

Dacă iubeşti, vino să vezi,
Nici miile de zei repezi nu vor interzice
Cei care urmează calea.

El a zâmbit când a citit poemul. Cum el citea sutre în acele zile, el i-a trimis următorul poem:

Calea pentru întâlnire nu este interzisă de zei. Dar eu sunt pe tronul legii Şi nu îl pot părăsi.

Răspunsul ei:

Atunci eu voi merge acolo pentru a te găsi, Tu doar ce măreşti tronul!

Odată a nins mult, iar el i-a trimis un poem legat de o ramură acoperită de zăpadă:

Zăpada se aşterne, şi pe toate ramurile
Flori difane se ivesc,
Deşi nu este încă primăvară.

Acest lucru a fost neaşteptat, iar ea a răspuns.

Gândindu-mă că flori difane s-au ivit
Am rupt ramura,
Iar zăpada s-a risipit ca florile.

Dimineaţa următoare el a trimis un poem: *în aceste nopţi de iarnă îndrăgostiţii ţin de veghe, în patul tău gol Ziua începe*
Dar pleoapele nu s-au întâlnit.

Răspunsul ei: *Poate fi adevărat?*
în nopţile de iarnă ochii sunt închişi în gheaţă [lacrimi îngheţate] Şi orele de la miezul nopţii sunt dezolante.
Aştept dimineaţa, deşi nu are fericire în ea.

Ceea ce gândea Prinţul el îi scrise în cuvinte care mergeau direct la inimă, spunându-i: „Nu cred că îmi pot trăi viaţa până la capăt în această lume.”

Ea îi răspunse:

183 ***în japoneză, roz. Omonimul înseamnă fiica mângâiată a lui Yamato.***

Pentru mine, se cuvine să vorbesc de astfel de lucruri,
Pentru că ele amintesc De romantismul zilelor care au trecut.
Poemul lui:
Nu aş exista pentru niciun moment într-o lume unde tristeţile Vin una după alta ca încheieturile De pe un băţ de bambus.

El nu s-a preocupat cu a găsi un loc potrivit pentru a o ascunde, dar s-a gândit: „Ea nu este obişnuită cu o astfel de viaţă şi ar fi jignită de ea. Cât despre mine, voi primi multe reproşuri. E mai simplu să mă duc singur, şi să o aduc ca slujitoarea mea.”Astfel, pe optsprezece ale lunii ultime, într-o noapte cu lună luminoasă, el a vizitat-o. El i-a spus pe un ton normal: „Te rog, vin-o acum.”

Ea a crezut că era doar pentru o noapte. Atunci când s-a suit în letică singură: „Ia un servitor cu tine. Dacă îţi doreşti, vom merge împreună liniştiţi mâine şi ziua de după mâine.”

El nu a vorbit niciodată aşa înainte, iar ea, ghicindu-i intenţia, şi-a luat sluga cu ea. Nu a fost dusă la aceeaşi casă de dinainte. Camera era împodobită frumos, iar el i-a spus: „Trăieşte aici în linişte, poţi avea mai mulţi servitori.”

Acum ea era sigură că l-a înţeles şi s-a gândit ce noroc a fost că a venit în secret. Oamenii vor fi uimiţi să afle că ea a venit să locuiească aici înainte să îşi dea seama. Când s-a crăpat de ziuă, şi-a trimis slujitorul să îi aducă cutia cu piepteni şi alte nimicuri. Prinţul a plecat din cameră, dar obloanele erau încă închise. Nu era înfricoşător, dar era incomfortabil.

„Mi-aş dori, spuse Prinţul, să aranjez ca tu să trăieşti în clădirea de Nord. Această cameră este aproape de camera de audienţe şi nu are nimic special (cineva o poate găsi).”

Astfel, ea s-a închis în cameră şi a ascultat în secret. în timpul zilei, curtenii fostului împărat (tatăl său) au venită să îl vadă.

—Cum te simţi aici? a întrebat el. Poţi să stati? Mi-era teamă că nu va fi pe placul tău să fii aproape de mine.”

— Mi-era teamă de acelaşi lucru, i-a răspuns ea.

—Ca să fiu sincer, a râs el, ai grijă de tine cât sunt plecat, nişte oameni impertinenţi s-ar putea să vină să te vadă. în câteva zile vreau ca tu să trăieşti fără să te

ascunzi în camera unde este acum persoana care se îngrijeşte de casă. Camera unde îmi petrec eu ziua nu are vizitatori.

După două sau trei zile ea a fost mutată în clădirea de nord (n.tr. en. Vezi planul palatului sau casa unui nobil). Oamenii au fost uimiţi şi s-au grăbit să îi spună Prinţesei. Aceasta a zis:

— Chiar şi fără această întâmplare, nu am fost tratată aşa cum ar fi trebuit. Ea nu este de origine nobilă. E prea mult.

„ÎN TIMPUL ZILEI, CURTENII VENEAU SĂ ÎL VADĂ“

Ea era mânioasă pentru că el nu i-a spus nimic. Taina cu care a făcut lucrurile o nemulţumea foarte mult şi era mai de neconsolat decât fusese vreodată. Prinţului i-a părut rău pentru ea, şi a încercat să fie cu ea mai des.

— Sunt bolnavă, i-a spus ea, de la zvonurile pe care le-am auzit şi am început să detest să văd oameni. De ce nu mi-ai zis de asta înainte? Nu aş fi intervenit: nu pot să accept să fiu tratată ca o femeie fără de importanţă. îmi este ruşine să mă gândesc că oamenii râd de mine.

Ea a spus toate aceste lucruri plângând necontenit. El i-a răspuns,

— Am adus-o să îmi fie slujnică, şi am crezut că vei permite; din moment ce eşti supărată pe mine, Locotenentul-General (fratele ei) mă urăşte de asemenea. Am adus-o pentru a îmi aranja părul şi te va servi şi pe tine.

Prinţesa nu a fost înduplecată de aceste cuvinte, dar a tăcut.

Astfel, zilele au trecut şi doamna a devenit o parte a vieţii de la curte. Ea îi aranja părul şi îl servea întru totul. Cum el nu îi permitea să se retragă în camera ei, vizitele Prinţesei au devenit din ce în ce mai rare. Prinţesa s-a plâns de acest lucru fără oprire. Anul s-a reînnoit şi în prima zi a lunii Sociale toţi curtenii au sosit să ia parte la ceremonia pentru împărat. Prinţul a fost printre ei. El era mai tânăr şi mai chipeş decât oricare, şi a facut-o pe doamnă chiar să îi fie ruşine de ea. Din partea Prinţesei, doamnele ei au venit să vadă procesiunea, dar lor nu le-a păsat aşa de mult să vadă curtenii, cât să o vadă pe ea. Erau foarte dezorganizate şi nu era ceva plăcut de văzut.

După lăsarea întunericului, când ceremonia s-a încheiat, Majestatea Sa s-a întors şi toţi nobilii de la curte au venit cu el pentru a se amuza între ei. Era o atmosferă foarte fericită şi un mare contrast între această zi şi viaţa ei solitară din fostul ei cămin. într-o zi, Prinţul a auzit că şi cei mai josnici slujitori vorbeau rău de ea. El a crezut că se datora comportamentului soţiei lui şi faptului că nu era mulţumită cu căminul Regal. Doamnei îi părea rău pentru Prinţesă, dar nu ştia ce poate să facă. Ea a rămas acolo, gândindu-se că va face ceea ce i se va cere.

Sora mai mare a Prinţesei era căsătorită cu Prinţul Moştenitor şi tocmai atunci trăia cu părinţii ei. Ea îi scrise Prinţesei mai tinere,

„Ce mai faci? Am auzit ceva din ce zic oamenii zilele acestea. E adevărat? Chiar şi eu mă simt ruşinată. Vino la noi în timpul nopţii.”

Prinţesa nu s-a putut consola când s-a gândit cât de multă bârfă răspândeau cei care vorbeau despre nimicuri. I-a răspuns surorii ei,

„Am primit scrisoarea ta. Am fost nefericită în lume (viaţa maritală) şi acum sunt într-o situaţie dureroasă. Pentru o perioadă mă voi întoarce şi mă voi consola când voi vedea tânăra prinţesă. Te rog trimite pe cineva să mă cheme. Nu pot pleca când îmi doresc, el nu va permite asta.”

Ea a început să îşi aranjeze lucrurile, ascunzînd ceea ce nu trebuia văzut de alţii. A spus: „Voi merge acolo pentru o perioadă, dacă e să stau aici, soţul meu nu va fi în largul lui să vină la mine. E dureros pentru amândoi.”

Iar ei au spus: „Oamenii vorbesc şi râd despre asta destul de mult. A plecat el însuşi să o aducă. E fermecătoare privirii, trăieşte în camerele doamnelor de la curte. Merge în camera Prinţului de trei sau patru ori pe zi. Este foarte bine ca tu să îl pedepseşti - pleacă cu puţine cuvinte!”

Toţi o urau pe doamnă, iar lui îi părea rău pentru ea. Majestatea Sa suspecta ce urma să facă soţia lui şi şi-a dat seama de situaţia sa atunci când fii cumnatului lui au venit să o ia. O doamnă de companie i-a spus servitoarei,

— Prinţesa a luat lucruri importante cu ea, ea pleacă.

Servitoarea a fost foarte îngrijorată şi i-a spus Prinţului,

—Prinţesa pleacă. Ce va crede Prinţul Moştenitor! Du-te să o împaci.

Era dureros pentru doamnă să vadă toate aceste evenimente desfaşurându-se. Ea era foarte tristă şi abătută, dar nu se cuvenea să spună ceva, aşa că a păstrat tăcerea. îşi dorea să poată pleca din acest loc neplăcut, dar s-a gândit că asta nu ar ajuta. S-a gândit că nu va

putea să scape de probleme daca rămâne . Majestatea Sa s-a dus către Prinţesă, care l-a întâmpinat ca şi cum nimic nu se întâmplase.

Este adevărat, a spus el, că te vei duce la sora ta mai mare? De ce nu mi-ai cerut lectica

?— Ceva s-a întâmplat, i-a răspuns ea. Ceva ce necesită prezenţa mea şi au trimis mesageri după mine.

Ea nu a mai spus nimic altceva. Cuvintele Prinţesei, scrisorile sale şi cele le surorii ei au fost schiţate din presupuneri.

SFÂRŞIT

ANEXE A

CALENDARUL VECHI JAPONEZ

Anul era împărţit în funcţie de calendarul lunii, care era cu aproximativ o lună înaintea calendarului solar actual. NUMELE LUNILOR

- Prima lună; Lună socială; Lună de primăvară-naştere.
- A doua lună; Luna hainelor dublate; Lună în care creşte iarba mică.
- A treia lună; Lună în continuă creştere; Luna florilor; Luna viselor.
- A patra lună; Lună Deutzia; Prima lună de vară.
- Luna a cincea; Luna orezului; Luna Tachibana.
- Luna a şasea; luna umedă (câmpurile de orez sunt inundate.)
- Luna a şaptea; luna orezului-ureche; luna literară (oamenii compuneau poeme pentru festivalul stelelor)
- Luna a opta; luna umflatului orezului; mijloc de toamnă.
- Luna a noua; luna crizantemelor; luna cu noaptea lungă.
- Luna a zecea; luna fără zei; luna fără tunete; primăvara mică.
- Luna a unsprezecea; luna îngheţului

Luna a douăsprezecea; ultima lună; luna de aşteptare a primăverii.B

TABEL CRONOLOGIC AL EVENIMENTELOR LEGATE DE JURNALE

974. Se naşte Izumi Shikibu, fiica lui Masamune, guvernator al provinciei Echizen.

977. Se naşte Prinţul Tametaka (viitorul amant al lui Izumi Shikibu).

978. Se naşte Prinţul Atsumichi (viitorul amant al lui Izumi Shikibu).

Se naşte Murasaki Shikibu, fiica lui Fujiwara Tametoki. 980. Se naşte Prinţul Yasuhito (ulterior Mikado Ichijo). 988. Se naşte Akiko, prima fiică a lui Michinaga.

990. Sadako, fiica mai mare, sora lui Michinaga Michitaka, vine la Curte, iar mai târziu devine regina lui Mikado Ichijo.

991. Sei-Shonagon vine la Curte ca una dintre doamnele Reginei Sadako.

994. Prinţul Atsumichi devine matur şi se căsătoreşte cu a treia fiica a lui Michitaka.

995. Izumi Shikibu se căsătoreşte cu Tachibana Michisada. Prinţul Atsumichi divorţează de prima lui soţie.

996. Prinţul Atsumichi se căsătoreşte din nou.

997. Murasaki Shikibu merge la Echizen cu tatăl ei, care a fost făcut guvernator al provinciei.

Akiko se alătură Curţii.

Se naşte prima fiica a lui Izumi Shikibu.

998. Murasaki Shikibu revine la Kioto.

999. Murasaki Shikibu se căsătoreşte cu Fujiwara Nobutaka.

1000. Akiko devine a doua regină.

Se naşte fiica lui Murasaki Shikibu.

1001. Epidemie.

Soţul lui Murasaki Shikibu moare. Incendiu la Palat.
1002. Murasaki Shikibu probabil a început scrierea „Genji Mono- gatari”.
Sei-Shonagon probabil a început „Makura-no-soshi.” în iunie, Prinţul Tametaka (amantul lui Izumi Shikibu, soţul ei, de care a divorţat, a murit mai devreme) moare. Izumi Shikibu începe o relaţie cu Prinţul Atsumichi.
1003. Izumi Shikibu merge să trăiască la Palatul de Sud.
1004. Izumi Shikibu părăseşte palatul prinţului Atsumichi, şi se căsătoreşte cu Fujiwara Yasumasa.
1005. Murasaki Shikibu se alătură Curţii. Incendiu la Palat.
Izumi Shikibu merge în provincia Tango, soţul ei a fost numit guvernator.
1007. Akiko (a doua regină) dă naştere Prinţului Atsusada. Murasaki Shikibu începe să ţină jurnalul ei.
1008. Izumi Shikibu revine pentru a deveni doamnă de companie la Curte.
1009. Se naşte fiica lui Fujiwara Takasue (autoarea jurnalului Sarashina). 1017. Fujiwara Takasue este numit guvernator al provinciei, se duce în provincie cu fiica sa. 1021. Fiica lui Takasue se întoarce la Kioto. începe Jurnalul Sarashina.

CUPRINS

INTRODUCERE DE AMY LOWELL.....5

I JURNALUL SARASHINA.....21

II JURNALUL LUI MURASAKI SHIKIBU.....75

III JURNALUL LUI IZUMI SHIJIBU.....130

CÂRTI APĂRUTE:

Alartes Victor (Salater, Wilhelm)
Abandonul calului negru
Alecsandri Vasile
Suvenire din Italia, Istoria unui galben
Alexandre Dumas
Mana de mort 2 voi, Calaul din Paris 4 voi, Cavalerul de Mauleon 3 voi, Cele doua Diane 3 voi, Colierul reginei 3 voi, Contesa de Charny 3 voi, Doamna de Monsoreau 3 voi, Fiica regentului 2 voi, Iisus, Isabela de Bavaria 2 voi, Isaac 2 voi, Gemenele 2 voi, La picioarele eşafodului, Contesa fantoma, Cavalerul de Mauleon 3 voi, Horoscopul, Pajul ducelui de Savoia 3 voi, Războiul femeilor 2 voi, Regina Margot 3 voi, Sfinxul roşu 3 voi, Signora San-Felice 2 voi, Otrava si pumnalul, Conjuraţii, Cavalerul reginei 2 voi, Laleaua neagra, Cavalerul d'Harmental 2 voi, Aventurile lui Lyderic, Cei trei muşchetari
Alexe Adrian
Sfârşitul lumii libere
Allan Kardec
Cartea mediumilor
Ann RadclifTe
Misterele din Udolpho 2 voi
Anonim
Manava Dharma Sastra sau Cartea Legii lui Mânu
Cristiana Antonescu
Ultralife- Apiterapia
C. Antonov
Ultralife - Ghidul ceaiurilor terapeutice, Ghidul gospodinei
Horia Arama
Dincolo de paradis, Colecţionarul de insule
Jane Austen
Dragoste si prietenie, Dragoste si raţiune, Manastirea Northanger, Mândrie si prejudecata, Mansfield Park, Persuasiune
Roger Avermaete
Fidel sau infidel?
Martin Ratler Ballantyne
Golful Hudson
Honore de Balzac
Eugenie Grandet, Catherina de Medicis, Istoria celor 13, Istoria măririi si decăderii lui Cesar Birotteau, Tainele căsniciei
Florence L. Barclay
Mataniile
Sabine Baring-Gould
Cartea Vârcolacilor
Lyman Frank Baum
Mos Crăciun răpit, Viata si aventurile lui Mos Crăciun
Benedict, Elsie Lincoln & Benedict, Ralph Paine
Cum sa evaluezi oamenii dintr-o privire
prof. Bernard J.
Arta de a ghici în cârti
Bierce, Ambrose
Dicţionarul Diavolului
Adriana Bogatu
Portretul tau cu ochii mei, Clepsidre fara nisip, Confesiuni ipotecate
Dimitrie Bolintineanu
Manoil
Henry Bordeaux
Andromeda si monstrul
Brooks, Elbridge Streeter
Cristofor Columb -povestea adevarata
Burnett Frances Hodgson
Capul familie Coombe, Gradina Secreta

C. Antonov
Ultralife - E-urile periculoase
Chiriac, Adrian V.
Ultralife- Terapia cu ape minerale
Collins Wilkie
Femeia în alb
Conrad, Joseph
Lord Jim, Oglinda marii
Corelli, Maria
Thelma, Barabas
Crane Stephen
Din dragoste, Asaltul
Cue, Emil
Autosugestia
Dan Apostol
Atlantida-imperiul pierdut
Daudet Alphonse
Nababul
David Neel Alexandra
Jurnal de călătorie
Dentzel G. Jones
Al Capone 10 voi
Petre Dogaru
Ultimii dictatori, primele doamne si serviciile secrete
Feodor Mihailovich Dostoevski
Crima si pedeapsa
Arthur Conan Doyle
Arhiva lui Sherlock Holmes, Aventurile lui SH, Câinele din Baskervilles, Crimele din Baltimore- Sherlock Holmes, Dincolo de oras, întoarcerea lui Sherlock Holmes, Memoriile lui Sherlock Holmes, Semnul celor 4, Testamentul lui Sherlock Holmes, Un studiu stacojiu, Valea Terorii
Dragan, Constantin
Masaj tailandez-curs practic
Dumitrescu Cătălin
Vlad fiul lui Vlad
Dumas Alexandre
Războiul femeilor 2 voi, Cavalerul D'Harmental 2 voi, Sfinxul Roşu 3 voi, Laleaua neagră, Cavalerul reginei 2 voi, Regina Margot 3 voi, Colierul reginei 3 voi, Călăul din Paris 4 voi, Cele două Diane 3 voi, Contesa de Charny 4 voi, Mâna de mort 2 voi, Doamna de Monsoreau 3 voi, Isabela de Bavaria 2 voi, Fiica regentului 2 voi, Horoscopul, Pajul ducelui de Savoia 3 voi, Gemenele 2 voi, Contesa fantomă, Cavalerul de Mauleon 3 voi, Signora San-Felice 2 voi, Iisus, Otrava şi pumnalul, Isaac 2 voi, La picioarele eşafodului, Doctorul misterios, Fiica marchizului, Alain
Dumont Theron Q.
Secretul succesului
Dunwich Gerina
Potiuni Magice
Edward Bulwer-Lytton
Pompei-Apocalipsa
Emily Bronte
La răscruce de vânturi
Colin Falconer
Venin, Xanadu, Anastasia, Aztec, Banzai, Cleopatra, Demonii, Frumoasa mea spioana, Harem, Opium, Perle
Fauchet Fr
Secretul viselor
Fernando Diana
Alchimia de la A-Z
Filimon, Nicolae
Ciocoii vechi si noi

Flammarion, Camille
Lumen
Flaubert Gustave
SalammbôFrancis Scott Fitzgerald
Marele Gatsby
Frank Norris
Caracatita
George Magnus
China - imperiul sec 21?
George Meredith
Lordul Ormond si iubita sa Aminta
Gerard R. Clark
Anunnaki din Nibiru
Ghica Ion
Scrisori către V. Alecsandri
Goedsberbg R.J.
Sexul si casatoria
Graham Hancock
Amprentele zeilor
Gurzei Izabela Luiza
Aisha
Gustavus Hindman Miller
10000 vise interpretate
Hans Brenner
Sub steagul lui Rommel 3 vol
Hardy Thomas
Doi ochi albaştri, Jude neştiutu
Hawthorne Nathaniel
Scaunul bunicului, Secretul docotorului Grimshawe
Henry Barbusse
Foc si moarte
Hodgson Hope William
Carnacki, vanatorul de fantome, Piraţii fantoma
Hume Fergus
Mumia verde, Pasajul secret Ionescu Florin Andrei
Ofiţer deplin conspirat
J.W.Stesso
Riposta
Jacques Valee
Contact
James Fenimore Cooper
Pionieri
iJames Henry
Europenii
Jane McKenzie
Cum sa intalnesti barbatul potrivit, Cosmetica naturala
Jennifer K. Rhea
Talismanul tau
Jerome K. Jerome
Trei într-o barca
Jules de Grandpre
Cartouche -regele hoţilor 2 voi
Karl May
Castelul Rodriganda, Piramida zeului soare, Benito Juarez, Plisc-de-uliu, Moartea împăratului, Comoara din Lacul de Argint, Slujitorii morţii, Napoleon-ultima iubire, Răzbunătorii, Capitanul gărzii, Nelegiuitul, Glasul sângelui, Leul răzbunării, La Turnul Babei, Sub aripa morţii, Prabusirea, În tara mahdiului, Lacrimi si sânge, Ultima vanatoare de sclavi, Vulturii desertului, Dervişul, Valea morţii, Vanatorul de samuri, Old Cursing-Dry, Secretul lui Old Surehand, Secretul ţigăncii, Insula giuvaerelor, Urmaşii lui Winnetou, Capcana, Omul cu 12 degete, Razbunarea (Satan si iscariotul), Prin desert si harem, Prin Kurdistanul salbatic, De la Bagdad la Istanbul, Prin

văgăunile Balcanilor, În tara schipetarilor, Schut-capetenia bandiţilor, Winnetou 3 voi, Cacealmaua (Prinţul petrolului), Mustangul negru (Corcitura), Testamentul incaşului, Pirat si corsar,

Kingsley, Charles
Alexandria si şcolile ei

Leonardo da Vinci
Jurnal

Leprince Albert
Telepatie-curs practic

Leroux Gaston
Fantoma de la Opera, Misterul camerei galbene, Secretul nopţii

London, Jack Aventura

Lytton, Strachey
Regina Victoria

Malot Hector
Romain Kalbris

Michael Jecks
Ultimul templier, Vrajitoarea

Michael P. Carroll
Cultul Fecioarei Maria

Moliere
Triumful dragostei, Avarul, Don Juan-Moilere, Tartuffe

Muhammad ibn Muhammad al-Nafzawi
Arta sexului la arabi

Marius Munteanu
Haiku printre altele...

Adina Mutar
Codul bunelor maniere în dragoste

C. K. Nicolau
Curs practic de hipnoza

Frank Norris
Caracatita

Papus
Reincarnarea

Paul Feval
Fiul diavolului 3 voi, Lupul alb, Cocosatul-Tineretea, Cocosatul-Lagardere,
Cavalcadele lui Lagardere, Mariquita, Triumful dragostei, Sergentul Belle Epee, Ducele de Nevers, Gemenii lui Nevers-Parcul cu cerbi, Gemenii kui Nevers-Doamna du Barry, Fiul lui D' Artagnan, Batranetea lui Athos, D'Artagnan contra Cyrano-Cavalerul Mystere

Pavai Mihaela
Femeia cu masca

Payot Jules
Educarea voinţei

Payson Call Annie
Cum sa trăieşti liniştit

Petronius
Satyricon

Ponson Du Terrail
Parisul Misterios 2 voi, Rocambole 29 voi, Frumoasa argintareasa, A doua tinerete, Amanta regelui, Nancy, Juramantul, Dragostea valetului de pica, Sfanţul Bartolomeu, Regina baricadelor, Regicidul, Eroul, Regina Ţiganilor, Regele Ţiganilor

Prudhomme Sully
Poeme

Rabindranath,Tagore
Calea desavarsirii

Ramón Piaba & p. Palos Pons
Cum sa folosiţi energia piramidei

Raymond Bernard
O lume ascunsă

Robert Sheckley

Immortality Inc
Sabatini Rafael
Odiseea capitanului Blood
Sabina Monica Popescu
Poveştile unei motocicliste
Samantha Carter-Dan Coste
Dragoste intre doua lumi
Schnabel, Jim
Spionii PSI
Schnitzler Arthur
Joc de cârti în zori
Schure Edouard
Marii Iniţiaţi, Evoluţia divina
Serge Brusollo
Carnavalul de fier, Febra
Shelley Mary
Frankenstein
Sienkiewicz, Henryk
Pan Wolodowski
Simulescu Daniela Elena
Eu din ei
Sir Gaby
Conspiraţia Satanei
Sitckin Zecharia
A 12 a planeta, Codul cosmic, întoarcerea la geneza, La începutul timpului, Războiul zeilor cu oamenii, Regatele pierdute, Sfârşitul lumii 2012-Armaghedon, Trepte spre cer
Stevenson Robert Louis
Dr Jekyll & Mr. Hyde, Comoara din insula, Rapirea, Un alt fel de 1001 nopţi
Stocker Bram
Salasul viermelui alb
Eugene Sue
Salamandra, Cavalerii de Malta, Marchizul, Stanca Diavolului, lamuri negre (Kernok piratul si El Gitano), Secretul lui Martin 2 voi, Misterele Parisului 2 voi
Teodor Vasile
Curs practic de Kuatsu
Thakeray William Makepeace
Bâlciul deşertăciunilor
Thompson Sara C.
Alimentatia si sanatatea
Thoreau, Henry D.
Walden
Timothy Ware
Istoria bisericii ortodoxe
Traian Tandin
1001 Jafuri celebre, Jurnalul unui politist
Mark Twain
Tom Sawyer în strainatate, Aventurile lui Huckleberry Finn
Vasile Dumitru Fulger
Secţia amazoanelor, Spioni în sutana
Jules Verne
Secretul lui Wilhelm Storitz, Ţinutul blănurilor, Aventurile capitanului Hatteras, Cesar Cascabel, Cinci saptamani în balon, Claudius Bombarnac,
Copiii capitanului Grant, De la Pamant la Luna, Hector Servadac, Invazia marii, Keraban încapatanatul, Ocolul pamantului în 80 de zile, Raza verde, Satul aerian, Şcoala Robinsonilor
W.E. Johns
Aventuri în marile sudului
Edgar Wallace

Dublura, Gangsterul, Valea fantomelor, Vrăjitorul, Camera 13, Casa secreta, Cercul roşu, Jack Judecătorul
Warner Rex
Iulius Caesar
Washington Irving
Alhambra
Wilde Oscar
Portretul domnului W.H., Casa cu rodii
William Hope Hodgson
Taramul nopţii
Yap May
Atrage Bogatia, Dragostea, Succesul
Yonge Charlotte M
Abbeychurch, Isteata familiei
Yram
Doctorul sufletului
Yves Gandon
Capitanul Lafortune 2 voi
Zevaco Michel
Giselle, Aventurierul, Sageata, Annais, Corignan si Rascasse, Sfârşitul, Regina blestemata, Elixirul dragoste, Myrtille, Turnul Nesle, Saint Pol, Temerarul, Regina isabeau, Cavalerul Passavant, Borgia, Regele cerşetorilor - 2 voi, Prinţesa Rayon Dor, Doamna în alb, Doamna în negru, Puntea suspinelor, Amanţii Veneţiei, Nostradamus regele întunericului, Frumoasa Fiorinda, Don Juan, Regele indragostit, Regina vagabonzilor, Primerose, Rivalul regelui, Marchiza de Pompadur
Emile Zola
La Paradisul Femeilo

rDEVENIŢI SCRIITOR EDITAŢI PROPRIA DVS. CARTE!

' NOI VĂ ASIGURĂM

Editarea Tipărirea Distribuţia Promovarea ***GRATUIT*** *- Consilierea* ***GRATUIT****. Upload carte electroică*

COMANDAŢI CĂRŢI prin poştă sau site ÎN CONDIŢII DEOSEBIT DE AVANTAJOASE: **REDUCERI SUBSTANŢIALE**

ÎN FUNCŢIE DE VALOAREA COMENZII Autori în colecţiile noastre:

Alexandra David Neeal, Alphonse Daudet, Ambrose Bierce, Arama Horia, Arthur Conan Doyle, Asociaţia Pro Democraţia, Bellemare, Nahmias, Bram Stoker, C. Flammarion, C.K. Nicolau, Charlotte M. Yonge, Colin Falconer, Constantin Dragan, Dan Seracu, Diana Fernando, Dimitrie Bolintineanu, Dinu Romulus Adrian, E. W. Hornung, E.S. Brooks, Edgar Wallace, Edouard Schure, Eugene O Neill, Fergus Hume, Fontanelle, Frances Hodgson Burnett, Frank Norris, G. K. Chesterton, Gaston Leroux, George Meredith, Graham Hancock, Gustave Flaubert, Hector Malot, Henrik Ibsen, Henry D. Thoreau, Henry James, Honore de Balzac, I.L.Caragiale, Ion CreangaJ.F. Cooper, Jack London, Jane Austen, Jerome K. Jerome,

Joseph Conrad, Lucius Apuleius, Lyman Frank Baum, Lytton Strachey, Madame de Lafayette, Mandicz Gheogy, Marie Corelli, Mark Twain, Mary Shelley, Moliere, Nathaniel Hawthorne, Oscar Wilde, Papus, Peter McMillan, Petre Dogaru, Petronius, Philip Carter, Ken Russel, Philip Kerr, Plutarh, R. L. Stevenson, Serge Brussolo, Stendhal, Stephen Crane, Thimoty Ware, Thomas Hardy, Timothy Good, Traian Tandin, Vasile Alecsandri, Vasile Constantinescu, Vasile Dumitru Fulger, Vasile Teodor, Victor Hugo, Washington Irving, Wilde, Oscar, Wilkie Collins, William Hope Hodgson, Zecharia Sitchin.

---

e-mail: dexonoffice@gmail.com **siteurile noastre** www.aldopress.ro; www.onlinebiospa.com tel: 031409948

8*37** ***Numele unui cântec vechi (n.tr.en.)

44 ***Pentru că există mii de feluri de flori în câmpurile de toamnă, aşa sunt şi o mie de motive pentru a merge la câmpuri (n.tr.en.)***

78 Sensul aici se regăseşte în numele locului, Obasute, care poate fi tradus: „Mătuşa Care-alungă” sau „Alungătoarea-Mătuşă”. Este un loc faimos pentru frumuseţea peisajului la lumina lunii (n.tr.en.)